

T.C.
ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BİLGİ VE BELGE YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

YEREL BİLİMSEL DERGİLERİN
ULUSLARARASILIĞININ ÖLÇÜLMESİ

Oğuz ÇOLAK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Doç. Dr. Kasım BİNİCİ

Çankırı – 2024

T.C.
ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BİLGİ VE BELGE YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

YEREL BİLİMSEL DERGİLERİN
ULUSLARARASILIĞININ ÖLÇÜLMESİ

Oğuz ÇOLAK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Doç. Dr. Kasım BİNİCİ

ankırı – 2024

İÇİNDEKİLER

Sayfa

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ.....	iii
TEZ KABUL VE ONAY	iv
ÖNSÖZ	v
ÖZET.....	vi
ABSTRACT.....	vii
KISALTMALAR	viii
TABLO LİSTESİ.....	ix
ŞEKİL LİSTESİ.....	xii
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Konunun Önemi	2
1.2. Araştırmanın Amacı	5
1.3. Araştırma Soruları ve Hipotez.....	6
1.4. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları	6
1.5. Araştırmanın Yöntemi	7
1.6. Araştırmanın Düzeni	8
2. LİTERATÜR DEĞERLENDİRMESİ VE KAVRAMSAL ARKA PLAN....	9
2.1. Kavramsal Arka Plan.....	9
2.2. Ulusal ve Uluslararası Dergi Kavramları	11
2.3. Uluslararasılık Göstergeleri.....	13
2.3.1. Index of National Orientation (INO).....	14
2.3.1.1. INO-P	15
2.3.1.2. INO-C	15
2.3.2. Gini-Simpson İndeksi.....	15
2.3.3. Uzaklık Temelli Göstergeler	17
2.3.4. Dergilerin Yayın Kurullarının Coğrafi Çeşitliliği	18
2.3.5. Yayın Dili	19
2.3.6. Atıf Dizinlerinin Dergi Seçim Politikalarında Uluslararasılık	20
2.4. Bilimsel Dergilerin Uluslararasılığı ile İlgili Yapılmış Çalışmalar.....	21
2.4.1. INO Ölçeği Kullanılarak Yapılmış Çalışmalar	24
3. YÖNTEM.....	27
3.1. Verilerin Toplanması.....	29
3.2. Verilerin Temizlenmesi ve Analizi	30
4. BULGULAR	31
4.1. Dergilerin Yayın ve Atıflar Açısından Uluslararasılık Eğilimlerine Yönelik Bulgular.....	32
4.2. Dergi Yayın Kurulu Üyelerinin Coğrafi Dağılımına İlişkin Bulgular	39
4.3. Dergilerin Tekil Bazda Uluslararasılık Yönelimleri	41

4.3.1.	Turkish Journal of Agriculture and Forestry	42
4.3.2.	Turkish Journal of Biology.....	44
4.3.3.	Turkish Journal of Botany	46
4.3.4.	Turkish Journal of Chemistry.....	48
4.3.5.	Turkish Journal of Earth Sciences	50
4.3.6.	Turkish Journal of Electric Engineering and Computer Sciences.....	51
4.3.7.	Turkish Journal of Mathematics.....	53
4.3.8.	Turkish Journal of Medical Sciences	55
4.3.9.	Turkish Journal of Physics	57
4.3.10.	Turkish Journal of Veterinary & Animal Sciences	58
4.3.11.	Turkish Journal of Zoology	60
4.4.	Dergi Etki Faktörü ve INO-C Değerleri Arasındaki İlişki	62
5.	TARTIŞMA VE SONUÇ	65
5.1.	Bulguların Değerlendirmesi	65
5.2.	Dergilerin INO Kullanılarak Yapılan Diğer Çalışmalar ile Karşılaştırılması ..	67
KAYNAKÇA		70
ÖZGEÇMİŞ.....		79

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Yüksek Lisans tezi olarak hazırladığım [*Yerel Bilimsel Dergilerin Uluslararasılığının Ölçülmesi*] adlı çalışmanın öneri aşamasından sonuçlanmasına kadar geçen süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim.

29/04/2024

Oğuz Çolak

TEZ KABUL VE ONAY

ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Oğuz ÇOLAK tarafından hazırlanan *Yerel Akademik Dergilerin Uluslararasılığının Ölçülmesi* başlıklı bu çalışma, 29.04.2024 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda *oybirliği* ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından *Bilgi ve Belge Yönetimi* Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

TEZ JÜRİSİ ÜYELERİ (Unvanı, Adı ve Soyadı)

Danışman	: Doç. Dr. Kasım BİNİCİ	İmza:
Üye	: Prof. Dr. Selim CENGİZ	İmza:
Üye	: Doç. Dr. Burcu Umut ZAN	İmza:

ONAY

Bu Tez, Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun 18/04/2024 tarih ve 2024/18-11 sayılı oturumunda belirlenen jüri tarafından kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Coşkun POLAT

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Akademik dergilerin uluslararasılığı konusu üzerinde çalışmam için beni destekleyen değerli hocam Doç. Dr. Kasım Binici'ye, beni motive etmek için elinden geleni yapmaya çalışan ve bana her daim inanan ağabeyim Dinçer Çolak'a, tezin tamamlanabilmesi için izin kullanmam noktasında pek çok defa kolaylık sağlayan değerli meslek büyüğüm Volkan Gülçek'e, tezin gidişatı üzerine sayısız sohbet gerçekleştirdiğimiz yüksek lisans arkadaşım Bengisu Yakar'a, tezi yazma sürecimde mesai sonrası pek çok kez uzun saatler boyu ofiste kalıp çalıştığım ve mensubu olmaktan dolayı şanslı hissettiğim Rami Kütüphanesine, yazım sürecinde kaç kez ziyaret ettiğimi hatırlamadığım Afife Batur Kütüphanesine teşekkür etmek isterim. Ayrıca kütüphane ve bilgi bilim alanında yetişmemde katkısı olan bütün hocalarıma da teşekkür ederim. Son olarak kendime bir not, içinde bir yerlerde bulunan araştırma azmi, kararlılık ve alana duyduğun merak olmasaydı, bu tezi asla tamamlayamazdın.

22/04/2024

Oğuz ÇOLAK

ÖZET

Tezin Başlığı : Yerel Bilimsel Dergilerin Uluslararasılığının Ölçülmesi
Tezin Yazarı : Oğuz Çolak
Danışman : Doç. Dr. Kasım Binici
Anabilim Dalı : Bilgi ve Belge Yönetimi
Tezin Türü : Yüksek Lisans
Kabul Tarihi : 29.04.2024

Uluslararası bilimsel dergilerde yayın yapmak günümüzde araştırmacılar için akademik yükselme kriterlerini karşılama, araştırma teşvik ödemeleri alma, bilimsel araştırma projeleri için fon bulma gibi pek çok konuda önemli bir ölçüt olarak görülmektedir. Önemli dokümanlarda ve politikalarda yeri olan uluslararası dergilerde yayın yapma olgusunda kastedilen “uluslararası derginin” tanımında belirsizlikler bulunmaktadır. Kavramın kullanımı daha çok Web of Science (WoS) ve Scopus gibi bazı ticari atıf indekslerinde yer alma olarak algılanmaktadır. Uluslararası dergi/yerel dergi kavramındaki belirsizliğin giderilebilmesi için dergilerin detaylı analizi gerekmektedir. Analiz için atıf dizinlerinde de yer alan *Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK)* dergileri seçilmiştir. Çalışmanın amacı, dergilerin uluslararasılıklarını; yazar-ülke bağlantıları, aldıkları atıflar ve editör kurullarının yapısı üzerinden değerlendirmektir. Değerlendirme kriteri olarak *Index of National Orientation (Ulusal Yönelim İndeksi- INO)* ölçeği kullanılmıştır. INO, bir dergide yayın yapmış yazarların coğrafi dağılımında en fazla temsil edilen ülkenin yüzdelik ölçüsüdür. Çalışmada doğa bilimleri (9), tıp (1) ve mühendislik (1) konu alanlarında toplam 11 derginin 2020-2022 yılları içerisinde yayınladığı araştırma makaleleri ($n=2408$) ile dergilerin 2023 yılında aldığı atıfların ülke bağlantıları ($n=1732$) çeşitli bibliyometrik tekniklerle analiz edilmiştir. Çalışma sonucunda dergilerdeki yayınların %71,13’ü ile dergilerin aldığı atıfların %38,86’sının Türkiye’de yer alan kurumlardaki yazarlar tarafından yapıldığı tespit edilmiştir. 5 Yıllık Etki Faktörü ile dergilere yapılan atıfların uluslararasılık ölçüsü olarak belirlenen INO-C değeri arasında orta düzeyde negatif kolerasyon bulunmasına rağmen bu ilişki anlamlı değildir ($r = -,528$ $p = ,095$ $r^2 = 0,278$). Bu sonuca göre Etki Faktörü ile dergilerin atıflarının uluslararasılığı arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı ve Etki Faktörünün bir derginin uluslararasılığını yansıtmakta yetersiz olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Dergi Uluslararasılığı, Yerel Bilimsel Dergiler, Bibliyometri

ABSTRACT

Thesis Title : Measuring Internationality of Regional Scientific Journals
Author : Oğuz ÇOLAK
Supervisor : Assoc. Prof. Kasım BİNİCİ
Department : Information Management
Thesis Type : Master's Thesis
Date : 29.04.2024

Publishing in international scientific journals is currently seen as an important criterion for researchers in many matters such as meeting academic promotion criteria, receiving research incentive payments, and finding funding for scientific research projects. There are ambiguities in the definition of "international journal", which is meant by publishing in international journals that have a place in important documents and policies. The use of the concept is perceived as being included in some commercial citation indexes such as Web of Science (WoS) and Scopus. In order to eliminate the ambiguity in the concept of international journal/local journal, detailed analysis of journals is required. Journals of the *Scientific and Technological Research Council of Türkiye (TÜBİTAK)*, which are also included in the citation indexes, were selected for analysis. The aim of the study is to evaluate the internationality of journals through their author affiliations, the citations they receive, and the structure of their editorial boards. The Index of National Orientation (INO) metric was used as the evaluation criterion. INO is a measure of the percentage of the country most represented in the geographical distribution of authors who have published in a journal. In the study, the research articles ($n = 2408$) published by a total of 11 journals in the subject areas of natural sciences (9), medicine (1) and engineering (1) between 2020-2022, and the affiliation countries of the citations received by the journals in 2023 ($n = 1732$) were analyzed using bibliometric techniques. As a result of the study, it was determined that 71.13% of the publications in the journals and 38.86% of the citations received by the journals were made by authors in institutions in Turkey. Although there is a moderate negative correlation between the 5JIF and the INO-C value, this relationship is not significant ($r = -.528$ $p = .095$ $r^2 = 0.278$). According to results, Impact Factor is an insufficient metric to reflect the internationality of journals.

Keywords: Journal Internationality, Regional Scholarly Journals, Scientometrics

KISALTMALAR

5JIF	: 5 Year Journal Impact Factor
A&HCI	: Arts & Humanities Citation Index
INO	: Index of National Orientation
INO-C	: Index of National Orientation of Citations
INO-P	: Index of National Orientation of Publications
ISI	: Institute for Scientific Information
JCR	: Journal Citation Reports
JIF	: Journal Impact Factor
LIS	: Library and Information Science
SCI	: Science Citation Index
SSCI	: Social Sciences Citation Index
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
ULAKBİM	: Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi
ÜAK	: Üniversitelerarası Kurul
WOS	: Web of Science

TABLO LİSTESİ

<u>Tablo No:</u>	<u>Sayfa</u>
Tablo 4.1: TÜBİTAK dergilerine ait tanımlayıcı veriler	32
Tablo 4.2: TÜBİTAK dergilerine ait eşik ve ortalama değerler	33
Tablo 4.3: TÜBİTAK dergilerindeki yazar adres bağlantılarında yer alan ülkeler ve yayınlardaki oranları	35
Tablo 4.4: TÜBİTAK dergilerindeki yayınlarda yayıncı ülke dışından yazarların oranı.....	38
Tablo 4.5: Dergi editör kurulu üyelerinin ülkelere dağılım oranları.....	40
Tablo 4.6: Dergi editör kurulu üyelerinin uluslararası dağılımı	41
Tablo 4.7: Turkish Journal of Agriculture and Forestry dergisinin yayınlarının yazar ülke bağlantılarında en sık yer alan ülkeler.....	43
Tablo 4.8: Turkish Journal of Agriculture and Forestry dergisine en çok atfın geldiği ülkeler.....	44
Tablo 4.9: Turkish Journal of Agriculture and Forestry dergisinin editör kurulunda en sık yer alan 5 ülke ve üyelerin ülkelere dağılımları	44
Tablo 4.13: Turkish Journal of Biology dergisinin yazarlarının ülke bağlantısında en sık yer alan 10 ülke	45
Tablo 4.14: Turkish Journal of Biology dergisine en çok atfın geldiği ülkeler	45
Tablo 4.15: Turkish Journal of Biology dergisinin editör kurulunda en sık yer alan 5 ülke ve üyelerin ülkelere dağılımları.....	46
Tablo 4.16: Turkish Journal of Botany dergisinin yazarlarının ülke bağlantısında en sık yer alan 10 ülke	46
Tablo 4.17: Turkish Journal of Botany dergisindeki makalelerin atıflarında en çok bulunan yazar ülkeleri	47
Tablo 4.18: Turkish Journal of Botany dergisinin editör kurulunda en sık yer alan 5 ülke ve üyelerin ülkelere dağılımları.....	48
Tablo 4.10: Turkish Journal of Chemistry dergisinin yayınlarının yazar ülke bağlantılarında en sık yer alan ülkeler	48
Tablo 4.11: Turkish Journal of Chemistry dergisine en çok atfın geldiği ülkeler	49

Tablo 4.12: Turkish Journal of Chemistry dergisinin editör kurulunda en sık yer alan 5 ülke ve üyelerin ülkelere dağılımları.....	49
Tablo 4.19: Turkish Journal of Earth Sciences dergisinin yazarlarının ülke bağlantısında en sık yer alan 10 ülke	50
Tablo 4.20: Turkish Journal of Earth Sciences dergisine en çok atıf yapan ülkeler..	51
Tablo 4.21: Turkish Journal of Earth Sciences dergisinin editör kurulunda en sık yer alan 5 ülke ve üyelerin ülkelere dağılımları.....	51
Tablo 4.22: Turkish Journal of Electric Engineering and Computer Sciences dergisinde yayın yapan yazarların ülke bağlantılarında en çok yer alan 10 ülke.....	52
Tablo 4.23: Turkish Journal of Electric Engineering and Computer Sciences dergisine en çok atıf yapan ülkeler.....	52
Tablo 4.24: Turkish Journal of Electric Engineering and Computer Sciences dergisinin editör kurulunda en sık yer alan 5 ülke ve üyelerin ülkelere dağılımları..	53
Tablo 4.25: Turkish Journal of Mathematics dergisinde yayın yapan yazarların ülke bağlantılarında en sık yer alan 10 ülke.....	54
Tablo 4.26: Turkish Journal of Mathematics dergisine en çok atıf yapan ülkeler.....	54
Tablo 4.27: Turkish Journal of Mathematics dergisinin editör kurulunda en sık yer alan 5 ülke ve üyelerin ülkelere dağılımları.....	55
Tablo 4.28: Turkish Journal of Medical Sciences dergisinin yazar ülke bağlantılarında en sık yer alan 10 ülke.....	55
Tablo 4.29: Turkish Journal of Medical Sciences dergisine yapılan atıfların yazar ülke bağlantılarında en sık yer alan ülkeler.....	56
Tablo 4.30: Turkish Journal of Medical Sciences dergisinin editör kurulunda en sık yer alan 5 ülke ve üyelerin ülkelere dağılımları.....	57
Tablo 4.31: Turkish Journal of Physics dergisinin yazar ülke bağlantılarında en sık yer alan 10 ülke	57
Tablo 4.32: Turkish Journal of Physics dergisine yapılan atıfların yazar ülke bağlantılarında en sık yer alan ülkeler	58
Tablo 4.33: Turkish Journal of Physics dergisinin editör kurulunda en sık yer alan 5 ülke ve üyelerin ülkelere dağılımları.....	58
Tablo 4.34: Turkish Journal of Veterinary & Animal Sciences dergisinin yazar ülke bağlantılarında en sık yer alan 10 ülke.....	59

Tablo 4.35: Turkish Journal of Veterinary & Animal Sciences dergisine yapılan atıfların yazar ülke bağlantılarında en sık yer alan ülkeler	60
Tablo 4.36: Turkish Journal of Veterinary & Animal Sciences dergisinin editör kurulunda en sık yer alan 5 ülke ve üyelerin ülkelere dağılımları	60
Tablo 4.37: Turkish Journal of Zoology dergisinin yazar ülke bağlantılarında en sık yer alan 10 ülke	61
Tablo 4.38: Turkish Journal of Zoology dergisine en çok atfın geldiği ülkeler	61
Tablo 4.39: Turkish Journal of Zoology dergisinin editör kurulunda en sık yer alan 5 ülke ve üyelerin ülkelere dağılımları.....	62
Tablo 4.40: 5 Year JIF ile INO-C arasındaki Pearson kolerasyon testi sonuçları	63

ŞEKİL LİSTESİ

<u>Şekil No:</u>	<u>Sayfa</u>
Şekil 4.1: Dergilere ait INO-P değerleri	34
Şekil 4.2: Dergilere ait INO-C değerleri	37
Şekil 4.3: Dergilerin INO değerlerinin karşılaştırılması	39

1. GİRİŞ

Dergiler bilimsel iletişim sürecinde en yaygın kullanılan araçlardan biridir. Bilim insanları yaptığı araştırmaların çıktılarını, kendileriyle aynı uzmanlık alanında olan diğer akademisyenlerce değerlendirilen bilimsel dergilerde yayınlarlar. Dergi makaleleri, çoğu araştırmanın nihai çıktısıdır ve bir araştırmacının araştırma performansı ve üretkenliği büyük ölçüde yayınlarının sayısı ile nerede yayımlandıklarına göre değerlendirilir (Rallison, 2015, s. 90). Şeffaflığı yüksek bilimsel editoryal süreçten geçerek yayınlanan makaleler daha kaliteli bulunurken, bilimsel şeffaflık ve üstünlük noktasında yeteri kadar özen gösterilmeden yayınlanan makaleler ise düşük kaliteli olarak atfedilmektedir. Kurumsal veya ulusal düzeydeki birçok değerlendirme sürecinde, bireysel araştırmacıların, grupların ve kurumların araştırma çıktılarının değerlendirilmesinde “uluslararası” dergilerde yayın yapma durumu geçerli bir kriter olarak kabul edilmektedir (Moed vd., 2020, s. 1). Fakat bahsedilen “uluslararası” derginin özellikleri konusunda karar vericiler, politika yapıcılar veya yazarlar genellikle yüzeysel bilgilere veya ön yargılara sahiptirler.

Birçok ülkede uluslararası dergiler, Web of Science¹ da veya JCR (Journal Citation Reports)’da dizinlenen dergiler (Buela-Casal ve Zych, 2012, s. 435; Garfield, 2003, s. 365) dolayısıyla kaliteli dergiler (Gazni, 2015, s. 196) olarak görülmektedir. Fakat bir dergiyi uluslararası olarak tanımlayabilmek için WoS, Scopus gibi atıf indekslerine alınmış olması bir ölçüt olarak yeterli değildir. Bibliyometrik araştırmalar WoS ve Scopus’un dizinlediği dergi sayısının oldukça sınırlı olduğunu ve bu bibliyografik veri tabanlarının disiplinleri ve ülkeleri temsil etme noktasında yetersizliklerinin olduğunu ortaya çıkarmıştır (Pölönen vd., 2021, s. 52; Sivertsen, 2016, s. 358). Bu nedenle WoS ve Scopus belli bir disiplindeki tüm dergi grubunu dizinlemediğinden bir uluslararasılık durumunu yansıtmada yetersizdir.

Bir derginin uluslararası olma durumu; yazar, editör, okuyucu, atıf bilgisi, yayın politikası gibi dergiye ait pek çok farklı kriterin bir araya gelerek oluşturduğu bir olgudur. Dergi uluslararasılığı aynı zamanda dergilerin yayınlandığı ülke dışındaki yazarlar, editörler ve okuyucular tarafından ne kadar tanındığına ve kullanıldığına dair bir ölçüdür. Uluslararası dergiler, farklı ülkelerden yazarların makalelerini kabul

¹ Araştırmanın devamında WoS olarak anılacaktır.

eder ve yayınlarını birden fazla dilde sunabilirler. Eş anlamlı olarak kullanımı da yaygın olan ulusal, yerel veya bölgesel dergiler ise, o dergide yayın yapan yazarların, o dergiye yapılan atıfların ve dergi kurullarının tek bir ülkede yoğunlaştığı dergiler olarak tanımlanabilir (Moed vd., 2021, s. 3641; Tutuncu, 2023, s. 3).

Uluslararası dergi kavramının herkes tarafından kabul gören net bir tanımı olmamasının yanı sıra, kavramın kullanımı da git gide yaygınlaşmıştır. Uluslararası dergi kavramının tanımlanmasından gelen zorluk ve tanımlamalardaki belirsizlik bu kavramı herkes tarafından nitelik ayrımı gözetmeksizin kullanılan bir kavram haline getirmiştir. Kavram, bugün pek çok dergi için herhangi bir nitelik gerekmeden sıklıkla kullanılmaktadır. Kendilerini uluslararası olarak adlandıran bu dergilerin yazarlarının ve yayın kurulu üyelerinin tamamı veya tamamına yakını aynı ülkeden olabilmektedir. Söz konusu profile sahip bir derginin uluslararası olarak adlandırılması tartışmalı bir konudur. Diğer yandan bir derginin WoS veya Scopus gibi uluslararası ticari indekslerde yer almasının o dergiyi doğrudan uluslararası hale getirmeyeceğini belirtmek gerekir (Tonta, 2017, s. 452). Bir başka ifade ile WoS veya Scopus gibi indekslerde taranıyor olmak uluslararasılığın yeterli bir ölçütü değildir (Pajić, 2014, s. 266). Oysa günümüzde üniversitelerin akademik teşvik kriteri dokümanlarında yer alan yayın puanlamalarında WoS ve Scopus gibi dizinlerde yer alan dergilere daha yüksek puan verildiği görülmektedir (Akademik teşvik ödeneği yönetmeliği, 2018; Tonta, 2017, s. 469). Uluslararası bilimsel dergiler ile ilgili farklı uygulamalar ve bu tür dergilerin nitelikleri ile ilgili belirsizlikler, uluslararası dergiler hakkında araştırma yapılmasını gerekli kılmaktadır.

1.1. Konunun Önemi

Günümüzde bilimsel araştırma çıktılarının geniş bir kitle ile paylaşılması bilimsel ilerleme açısından önemli bir hale gelmiştir. Yaygın kullanılan araştırma çıktılarından olan makalelerin küresel kitle ile paylaşımı genellikle uluslararası bilimsel dergiler aracılığıyla gerçekleştirilmektedir.

Bilimsel dergilerin nitelikleri araştırmaların değerlendirilmesinde ve akademik terfi dokümanlarının hazırlanmasında önemli bir rol oynamaktadır. Örneğin araştırmalara fon sağlayan bir kuruluş, sağladığı maddi desteğin etkisini görmek amacıyla araştırma çıktılarının uluslararası bir dergide yayınlanıp yayınlanmadığını bilmek isteyebilir.

Araştırmacılar, itibar kazanmak, maddi kazanç elde etmek, terfi almak, personel hareketliliğine katılmak gibi nedenlerden dolayı yayınlarını uluslararası indekslerde yer alan prestijli dergilerde yayınlamak isterler (Lambovska ve Todorova, 2021, s. 143). Bu durum uluslararası dergilerde yayın yapma konusunu önemli kılan bir unsur olarak görülebilir.

Kurumsal, bireysel veya ülkesel çapta olsun, uluslararası dergilerde yayın yapmak araştırma değerlendirilmesinde bir kriter olarak görülmektedir (Moed vd., 2020). Bununla birlikte mevcut akademik teşvik sistemleri de uluslararası yayınları teşvik eder niteliklere sahiptir. Örneğin Türkiye’deki mevcut akademik yayın teşviki sisteminde dergiler ulusal/uluslararası olma durumuna göre farklı düzeylerde puanlanmaktadır (Taşkın, 2020, s. 136). Yönetmelik incelendiğinde Tablo 4’de “SCI, SCI-Expanded, SSCI ve AHCI kapsamındaki dergilerde yayımlanmış araştırma makalesi” şeklinde yer alan ifadenin karşısındaki hesaplamada, WoS çekirdek dizinlerinde yer alan dergiler için, ulusal dergilerin değerlendirilmesinde kullanılan katsayıların dışında ek bir p katsayısı uygulandığı görülmektedir. Bir başka ifadeyle WoS’un ilgili dizinlerinde yapılan yayınlar fazladan bir katsayıyla çarpılarak teşvik puanlamasına eklenmektedir. Ayrıca ulusal dergi yayınları için katsayılar 30 ve 40 puanları ile uygulanırken söz konusu WoS dizinlerinde yer alan dergiler için katsayılar 60 ve 80 ile çarpılarak uygulanmaktadır (Akademik teşvik ödeneği yönetmeliği, 2018, *Faaliyet hesaplama tablosu*, Tablo 4 s. 7122). Yönetmelikte açıkça görüldüğü üzere ulusal dergilere verilen puan daha azken, uluslararası dergilerde yapılan yayınlara verilen puan daha fazladır. Buna benzer bir durum Üniversitelerarası Kurul tarafından hazırlanan doçentliğe yükselme kriterlerinde de görülmektedir. Kriterlere bakıldığında tüm bilim alanları için puanların ulusal dergilerden daha yüksek olduğu görülmektedir. Örneğin fen bilimleri temel alanı için oluşturulan tabloda (ÜAK, *Tablo 2 Fen Bilimleri Temel Alanı*, 2023) “SCIE veya SSCI kapsamındaki dergide yayımlanmış makale” ifadesinin karşısında çeyreklik dilimlere göre 30, 20, 15 ve 10 şeklinde puanlandırıldığı görülürken, “TR Dizin kapsamındaki dergide yayımlanmış makale” 10 ve “Diğer hakemli dergide yayımlanmış makale”ler ise 4 puan ile derecelendirilmiştir. Öte yandan bu teşvik sisteminde dergilerin neye göre uluslararası sayıldığı konusu ise belirsizdir. Yine de WoS platformu içinde yer alan SCI/SCIE, SSCI gibi bazı ticari indekslerde dizinlenen dergilerin uluslararası olarak görüldüğü söylenebilir. Fakat bu durum, bir

akademik derginin uluslararası olup olmadığını yansıtmak için tek başına yeterli değildir. Bazı akademik çalışmalarda söz konusu dizinlerin dergi kabul süreçlerindeki aşamaların uygulanması noktasında problemler olduğundan söz etmektedir (Chavarro vd., 2018; Taşkın vd., 2016). Örneğin Doğu Avrupa’da yer alan 13 ülkenin araştırma değerlendirme sistemlerini inceleyen bir çalışmada ülkelerin WoS’da dizinlenen dergilerinde atama ve yükselme kriterleri karşılaması amacıyla “uluslararası” sayıldıkları fakat dergilerin küresel anlamda “ulusal” dergi özellikleri sergiledikleri sonucuna varılmıştır (Tonta, 2017, s. 452). Çalışmada bir derginin uluslararası sayılabilmesi için en tutarlı göstergelerin ise yazar ve atıf dağılımlarının çok uluslu yapıda olması gerektiği belirtilmiştir (Pajić ve Jevremov, 2014, s. 266). Uluslararası atıf dizinlerinde yer alan fakat yazarlarının ve okucuyu kitlesinin uluslararası olmadığı bu dergiler “yerelde uluslararası ama küreselde ulusal” dergiler olarak adlandırılmaktadır (Pajić ve Jevremov, 2014, s. 276; Tonta, 2017, s. 453).

Akademik tüm paydaşları için önemli olan uluslararası dergilerin detaylı bir şekilde incelenmesi gerekmektedir. Bu nedenle bir dergiyi uluslararası yapan faktörlerin belirlenip, çeşitli yöntemlerle analiz edilerek uluslararası olarak tanımlanan dergilerin esasında ne ölçüde yerellik/uluslararasılık yönelimi gösterdiği açığa çıkarılmalıdır. Bu sayede dergi uluslararasılığı kavramının nitelikten uzak bir biçimde kullanılmasının önüne geçilecek ve kavrama yönelik var olan belirsizlik ortadan kalkacaktır. Ayrıca dergilerin uluslararası yapısının belirlenmesiyle akademik teşvik kriterleri dokümanlarının gözden geçirilebileceği düşünülmektedir. Araştırma, ulusal ve uluslararası dergi kavramına dair var olan belirsizliği literatürde yer alan teknikler ve bir veri seti bağlamında ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır ve bu açıdan da önemlidir.

Dergilerin uluslararasılığı ile doğrudan ilişkili görülen JIF değerleri bir derginin bilimsel etkisini ölçmek için kullanılan temel bibliyometrik ölçevlerden biridir. JIF bir derginin iki yıllık yayınlarına bir sonraki yıl yapılan atıfların oranı olarak ifade edilir. Bu ölçev bir akademik derginin uluslararası yapısını yansıttığı düşünülerek atama yükselme kriterleri ve bilimsel teşvik ödemeleri gibi durumlarda karar alıcılar tarafından sıklıkla kullanılmaktadır (Moher vd., 2018, s. 2). Fakat yapılan çalışmalarda JIF değerlerinin doğrudan derginin uluslararası yapısını yansıtmadığı

noktasında bulgular elde edilmiştir (Moed vd., 2020, 2021). Bu noktada mevcut araştırma Türkiye adresli sınırlı bir dergi grubu için de söz konusu ilişkiyi test etmeyi amaçlamaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Akademik iletişimdeki değişiklikler, yerel akademik dergilerin uluslararası bir kitleyle nasıl etkileşimde bulunduklarını anlamamızı zorunlu kılmaktadır. Günümüzde bilim insanları çalışmalarını “kaliteli”, “uluslararası” ve “itibarlı” görülen dergilerde yayınlamak için büyük çaba harcamaktadır. Söz konusu özelliklere sahip dergilerde yayın yapma isteği, bazen araştırmanın kendisine harcanan emeğin önüne geçecek seviyede yükselebilmektedir. Bahsedilen bu üç kavramın birbirinin yerine kullanımı yaygınlık kazanmış ancak bu kullanımın ölçütünün ne olduğu konusunda net bir yaklaşım ortaya konulmamıştır. Akademik camiada sıklıkla dile getirilen bu konu, “yağmacı dergiler” ve “uluslararası görünen ulusal dergiler” gibi kavramların tartışılmasına neden olmuştur. Küresel ölçekte ulusal ve uluslararası dergileri konu alan birçok çalışma yapılmıştır (Andrei vd., 2016; Gazni, 2015; Kulczycki vd., 2019). Fakat ulusal literatürde yerel dergiler ve bu dergilerin global ölçekteki durumları ile ilgili az sayıda çalışmadan söz edilebilir (Al ve Soydal, 2011; Taşkın, 2020).

Dergilerin uluslararasılık eğilimlerinin ortaya konmasıyla disiplinler arası farklılıklar açığa çıkarılabilir ve akademik teşvik sağlayan kuruluşlara bilgi sağlanabilir. Söz konusu eğilimlerin saptanması ile ayrıca dergilerde yer alan yayınların yazarlarının hangi ülkelerden oldukları, dergiye yapılan atıfların coğrafi çeşitliliği, dergi yayın kurullarının coğrafi çeşitliliği gibi konular açığa çıkarılabilir. Bu açıdan bakıldığında yerel dergilerin uluslararasılığı ile ilgili daha fazla çalışmaya ihtiyaç olduğu görülmektedir. Yürütülen mevcut bu çalışma önem arz etmektedir. Uzun yıllardır yayın hayatına devam eden ve İngilizce dilinde yayın yapan TÜBİTAK tarafından yayınlanan tüm akademik dergiler, çalışma kapsamında incelenmiştir.

Bu doğrultuda çalışmanın amacı; TÜBİTAK tarafından yayınlanan 11 akademik dergi derginin uluslararasılık durumunu dergilerde yayın yapan yazarlar, dergi yayın (editör) kurulu üyelerinin coğrafi yapısı ve dergilerin aldığı atıfların coğrafi yapısı bağlamında ortaya koymaktır. Çalışma ayrıca bir derginin bilimsel etkisinin bir ölçüsü olan Dergi Etki Faktörü değerleri (Journal Impact Factor-JIF) ile

uluslararasılık arasındaki ilişkiyi de inceleyerek JIF'in analiz edilen dergi grubu için dergilerin uluslararasılığını yansıtıp yansıtmadığının ortaya konması amaçlanmaktadır.

1.3. Araştırma Soruları ve Hipotez

Önceki başlıklarda verilen bilgiler ışığında dergi uluslararasılığını yansıtacağı düşünülen aşağıdaki araştırma soruları oluşturulmuştur:

- TÜBİTAK tarafından yayınlanan dergilerin uluslararasılık durumu nedir?
- TÜBİTAK tarafından yayınlanan dergilere yapılan atıfların yüzde kaç ülke dışından gelmektedir?
- Dergilerin Etki Faktörü değerleri ile uluslararasılık eğilimleri arasında bir ilişki var mıdır?
- TÜBİTAK dergilerinde yayın yapan yazarların ülke dağılımları nasıldır?
- TÜBİTAK dergilerine yapılan atıflar hangi ülkelerdeki yazarlar tarafından yapılmaktadır?
- TÜBİTAK tarafından yayınlanan dergilerin editör/yayın kurullarında yer alan üyelerin coğrafi dağılımları nasıldır?
- TÜBİTAK dergilerindeki uluslararası ortak yazarlık (international co-authorship) yüzdesi nedir?

Araştırma sorularına bağlı olarak aşağıdaki H_1 hipotezi öne sürülmüştür:

H_1 : Dergi Etki Faktörü ile dergi uluslararasılığı arasında anlamlı bir ilişki vardır.

1.4. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları

Dünyada hemen her ülkenin kamu kaynakları ile fonlanan büyük araştırma kurumları vardır. Bu kurumlar devlet üniversiteleri, araştırma merkezleri, bilim akademileri, ileri araştırma enstitüleri gibi yapılardır. Ülkelerin sözü edilen araştırma kurumlarına ait bilimsel çıktıların nitelikleri ve uluslararası alandaki görünürlüğü ise o ülkenin bilimsel ve teknolojik olarak dünyadaki yerini görebilmesi açısından önemlidir. Bu bağlamda Türkiye'nin en köklü araştırma kurumlarından biri olan TÜBİTAK 1976 yılından beri pozitif bilimler alanında 11 akademik dergi yayınlamaktadır. İki ayda bir yayınlanan dergilerin dili İngilizcedir. Açık erişimli olan dergilerin tüm arşivine

TÜBİTAK'ın akademik dergi platformu üzerinden ulaşılabilir (TÜBİTAK Academic Journals, 2024).

Araştırma TÜBİTAK tarafından yayınlanan ve Clarivate Analytics WoS veri tabanı alt indeksleri olan SCI-E ve ESCI veri tabanlarında dizinlenen 11 derginin, 2020-2022 yıllarındaki yayınları ile dergilere 2023 yılında yapılan atıfları kapsamaktadır. Belirtilen yıllara ait 2408 yayın verisi ile 1732 atıf verisi araştırma kapsamında incelenmiştir. Uluslararasılığı en iyi şekilde yansıtacağı düşünüldüğünden yayın türü olarak *araştırma makaleleri* seçilmiş, literatür değerlendirme yazıları, kitap eleştirileri, editoryal ve okuyucu mektupları gibi yayın türleri çalışma kapsamına alınmamıştır. Araştırmada yıl sınırlamasına gidilmesi, dergilerin güncel etki faktörü değerleri ile dergi uluslararasılığı arasındaki ilişkinin doğru ifade edilebilmesi adına. Bir diğer neden ise küçük bir veri setiyle daha detaylı analiz yapmaktır. Araştırmada ayrıca sözü edilen 11 derginin yayın kurulu üyelerine ait adres bilgileri de analiz edilmiştir. Dergilerde *yayın kurulu* ifadesi ile *editör kurulu* ifadesinin eş anlamlı olarak kullanıldığı görülmüştür. Bu duruma bağlı olarak mevcut araştırmada da editör kurulu ile yayın kurulu ifadelerinin aynı anlamı yansıtacak şekilde kullanımı benimsenmiştir.

1.5. Araştırmanın Yöntemi

Bir derginin uluslararasılığının ölçülmesinin birbiriyle ilişkili pek çok boyutu bulunmaktadır. Bu boyutlar; *bir dergide yayın yapan yazarların coğrafi dağılım örüntüleri*, *ortak yazarlık örüntüleri* (derginin yayınlandığı ülke ve o ülkenin dışındaki ortak yazarlık oranı), *yayın (editör) kurulunun ulusal yapısı*, *dergi yayın politikası ve dil aracılığıyla uluslararasılık*, *derginin dizinlendiği uluslararası veri tabanlarının spektrumu* şeklinde özetlenebilir (Jesús ve María José, 2004, ss. 96-97). Mevcut araştırma sözü edilen boyutların ilk üçüne odaklanmaktadır. Bir derginin ulusal yönelimi iki bibliyometrik göstergeyle ölçülür: birincisi, bir dergide yayın yapan yazarların ülke bağlantılarına, ikincisi ise bir dergiye atıfta bulunan yazarların ülke bağlantılarına dayanmaktadır (Moed vd., 2021, s. 3643). Bu bağlamda dergilerdeki yabancı yazar katkılarını temel alan ve bu şekilde dergilerin uluslararasılaşma düzeylerini test eden bir bakış açısı benimsenmiştir. Bu bakış açısını iyi yansıtan ölçevlerden olan *Ulusal Yönelim İndeksi* (Index of National Orientation – INO) analizlerde kullanılmıştır.

INO, bilgi bilim uzmanı Henk F. Moed tarafından 2005 yılında dergilerin uluslararası yapısını ortaya çıkarmak amacıyla oluşturulmuş bir hesaplama (Moed, 2005, s. 131). Bu ölçek dergilerin kendi verilerini girdi olarak kullanmaktadır ve bir dergide yayın yapan yazarların ülke bağlantıları üzerinden bir uluslararasılık hesabı yapar. INO, bir dergide en sık yayın yapan ülkenin yayın payının, dergideki toplam yayın sayısına oranı olarak ifade edilmektedir. Bir başka ifadeyle dergide yayın yapan yazarların en sık görüldüğü *ülke bağlantısının*² dergideki toplam yayınlara oranı şekilde tanımlanabilir.

1.6. Araştırmanın Düzeni

Araştırma beş bölümden oluşmaktadır. *Birinci bölümde* akademik dergiler ve bu dergilerin uluslararasılık boyutunun önemi ile ilgili genel bilgilere yer verilmiştir. *İkinci bölümde* ise ilk olarak ulusal ve uluslararası dergi kavramlarından ve literatürdeki kavramsal boşluktan bahsedilmiş, daha sonra dergi uluslararasılığının belirlenmesi ile ilgili teknikler anlatılmış ve son olarak dergilerin uluslararası yönelimleri ile ilgili literatürde yapılmış çalışmalara yer verilmiştir. *Üçüncü bölümde* ilk olarak araştırmada kullanılan yöntem ve tekniklerin detayları aktarılmıştır. Daha sonra ise sırasıyla verilerin toplanması ile ilgili süreçlere, veri toplarken karşılaşılan problemlere ve bu problemlerin çözümlerine, veri analizinde kullanılan yazılımlara ve bütüncül olarak veri setine değinilmiştir. *Dördüncü bölümde* veri setindeki dergilere ait uluslararasılık değerlerini içeren bulgulardan bahsedilmiş, dergilerin hesaplanan atıf temelli ulusal yönelim (INO-C) ve yayın temelli ulusal yönelim indeksi (INO-P) skorlarının karşılaştırmaları yapılmıştır. Daha sonra dergilerin tekil bazda uluslararası yönelimlerine yönelik bulgular aktarılmıştır. Bölüm dergilerin yayın kurulu üyeleri ile ilgili bulguların verilmesiyle son bulmuştur. *Beşinci bölümde* ise bulguların değerlendirilmesi ile birlikte daha önce aynı tekniklerle yapılmış çalışmalarla karşılaştırmalar yapılmıştır. Ayrıca bölümde dergilerin uluslararası yapısının incelenmesinin faydalarına ve çeşitli önerilere yer verilmiştir.

² Kavram uluslararası literatürde “*affiliation country*” olarak anılmaktadır.

2. LİTERATÜR DEĞERLENDİRMESİ VE KAVRAMSAL ARKA PLAN

Bilimsel iletişim süreci içerisinde dergiler en yoğun kullanılan iletişim kanallarından bir tanesidir. Bu nedenle yazarlar yayın yapacakları dergiyi seçme konusunda titiz davranırlar ve dergilerin özelliklerine dikkat ederler. Bu özelliklerden biri yazarların yayın yapmak istedikleri derginin alanında saygın bir uluslararası dergi olup olmadığı konusudur. Uluslararası olarak nitelendirilen dergilerde yayın yapmanın çoğu araştırmacının kariyer hedefleri arasında yer aldığı bilinmektedir (Lu, 2022, s. 1984; Xu vd., 2021, s. 1135). Dergi uluslararasılığı, hem yayın yapmak için dergi arayan araştırmacılar için hem de araştırma faaliyetlerini ve araştırma fon politikalarını değerlendiren kişiler için önemli bir unsurdur. Ayrıca dergilerin uluslararası yapılarının ortaya çıkarılması disiplinler arası farklılıkların da görülebilmesini sağlayabilmektedir. Bu doğrultuda ilk olarak “uluslararası dergi” ve “ulusal dergi” kavramları ile ilgili literatürdeki tartışmalara göz atmakta fayda vardır.

2.1. Kavramsal Arka Plan

Mevcut literatür incelendiğinde, dergi uluslararasılığı ve akademik dergilerin ulusal yönelimi konusunda kavramsal olarak tam anlamıyla bir fikir birliğinin olmadığı anlaşılmaktadır (Andrei vd., 2016, s. 2; Glaser ve Aman, 2017, s. 1478). Farklı yazar grupları farklı bakış açıları ve yöntemlerle konuyu ele almışlardır. Bu çalışmalarda dergilerin uluslararasılık durumu yazarların (Uzun, 2004), okuyucuların (Wormell, 1998), atıfların (Ren ve Rousseau, 2002) ve editör kurullarının (Wang vd., 2020; Zsindely vd., 2005) coğrafi dağılımı üzerinden ele alınmıştır. Bunun yanı sıra WoS gibi atıf dizinlerinin tamamını analiz eden çalışmalar da bulunmaktadır (Zitt ve Bassecoulard, 1999). Dolayısıyla konu ile ilgili yapılmış çalışmalarda kullanılan yöntemleri merkez alan bazı kavramsal açıklamalar yapmakta yarar vardır.

Bilimsel dergilerin performansını değerlendiren birçok kişinin algısında “uluslararası dergi” kavramının atıfta bulunduğu iki şey vardır. Bunlardan ilki dergi kalitesi ile ilgilidir ve “uluslararası kalitede” veya “alanındaki en iyi dergiler arasında” gibi ifadelerle eş anlamlıdır. İkinci çağrışım, bir dergide yayın yapan veya dergiden alıntı

yapan yazarların coğrafi dağılımını ifade eder. İkinci durumda “uluslararası” olgusu, “dünyanın her yerinden yazarlar tarafından kullanılan” anlamına gelir. Ulusal bir dergi ise bunun tam tersine makalelerinin büyük bir kısmının tek bir ülkeden araştırmacılar tarafından (ortak olarak) yazıldığı veya alıntılındığı bir dergi olarak tanımlanır (Moed vd., 2020, s. 2). İkinci çağrışımın rasyonel bir temelde ele alınabilirliği bulunurken, subjektif ifadeler içerdiğinden ilk çağrışım için bunu söylemek zordur.

Uluslararası dergi tanımlamasının zorluğundan bahseden bir çalışmada; “uluslararası” kavramı “iki veya daha fazla ulusla ilgili veya bunları etkileyen” anlamında kullanılmıştır (Buela-Casal vd., 2006, s. 46). Böylece iki ülke arasındaki iş birliğinin bir ürünü uluslararası nitelikte olarak ele alınmıştır. Bu durum, uluslararasılığı ve akademik dergileri tartışırken her zaman akılda tutulması gereken bir konudur, çünkü iki komşu ülkeden yazarların makalelerini yayınlayan bir dergi ile dünyanın dört bir yanından yazarların makalelerini yayınlayan bir başka dergi arasında büyük bir fark olduğu açıktır. Yine de bu iki dergi, kelimenin açık anlamıyla uluslararası olarak sınıflandırılır. Bu belirsizlik, uluslararası teriminin akademide tam ve açık bir tanımının olmaması ile ilgilidir (Buela-Casal vd., 2006, s. 47). Uluslararası teriminin tanımındaki belirsizliğin yanı sıra, terimin kullanımında herhangi bir niteliği derecelendiren bir ölçütün gerekmemesi de irdelenmesi gereken bir başka durumdur. Birçok disiplinde uluslararası kavramı herhangi bir nicel temele dayandırılmadan kullanılmaktadır. Terim daha çok “dünya çapında”, “global”, “farklı ülkeler” gibi öznellik içeren tanımlamalar ile beraber kullanılmaktadır. Bir başka ifade ile uluslararasılık ile neyin kastedildiği belirsizdir (Perakakis vd., 2005, s. 3).

Geçmişte nicel indeksler kullanılarak dergileri uluslararasılıklarına göre sınıflandırmak ve karşılaştırmak için çeşitli girişimlerde bulunulmuştur (Perakakis vd., 2005, s. 3). Bu girişimler sonucunda bilimetre (scientometrics) konusunda çalışan uzmanlar dergi uluslararasılığının değerlendirilmesinde önemli olduğunu düşündükleri bir dizi ölçüt kullanmışlardır. Uluslararasılık ölçütleri olarak adlandırılabilir bu kriterler; *yayın dili*, *yayın yapılan ülke*, *uluslararası veri tabanlarına dahil olma*, *yazarların*, *editörlerin* ve *kullanıcıların çok uluslu dağılımı*,

çevrimiçi erişim durumu, dergiye gelen atıfların coğrafik özellikleri gibi değişkenleri kapsamaktadır.

2.2. Ulusal ve Uluslararası Dergi Kavramları

Uluslararası dergilerin özelliklerini detaylıca incelemeden önce, ulusal ve uluslararası dergi kavramlarını tanımlamak gerekir. Bu alt başlıkta tanımlar literatürle ilişkilendirilip ele alınacaktır.

Literatür incelendiğinde dergilerin ulusal (*national*) (Gazni, 2015, s. 196; Hladchenko ve Moed, 2021b, s. 2; Tutuncu, 2023, s. 1), yerel (*local*) (Alonso ve Fernández-Juricic, 2002, s. 472; Kulczycki vd., 2019, s. 11; Ofori-Adjei vd., 2006, s. 1197) veya bölgesel (*regional*) (Veretennik ve Yudkevich, 2023, s. 3675; Wu vd., 2008, s. 1011) dergiler olarak da adlandırıldığını belirtmekte fayda vardır.

Ulusal; sözcük anlamı olarak TDK Güncel Türkçe Sözlüğünde “milli” olarak tanımlanmıştır (*Ulusal* - TDK, 2023). Bu tanım dergilerle ilişkilendirilebilecek ayrıntıda bir bilgi sunmamaktadır. Konu ile ilgili akademik kuruluşlara bakıldığında ise Türkiye’de ulusal dergi kavramına ait birden fazla tanıma rastlanmıştır. Bu tanımlar yükseköğretim kurumlarının akademik yükselme ve atama kriteri dokümanlarında da karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu tanımların büyük bir kısmı iki farklı akademik kuruluşu temel almaktadır. Bunlardan ilki Yükseköğretim Kurulu (YÖK), ikincisi ise Üniversitelerarası Kuruldur (ÜAK). YÖK’ün tanımında ulusal hakemli dergiler; “*editörü ve en az beş değişik üniversitenin öğretim üyelerinden oluşmuş danışmanlar kurulu olan, bilimsel özgün araştırma makalelerini en az bir hakemin olumlu görüşünü alarak yayımlayan, en az yıllık periyotlarla yayımlanan üniversite kütüphanelerinden erişilebilir olan dergiler*” şeklinde tanımlanmaktadır (YÖK, 2023). Üniversitelerarası Kurul’un doçentlik başvuru kriterleri içerisinde de bir ulusal dergi tanımı bulunmaktadır. Bu tanıma göre ulusal dergiler; *ULAKBİM TR Dizin’de dizinlenen dergiler* olarak tanımlanmıştır (TR-Dizin, 2023; ÜAK, 2023). TR-Dizin, ulusal bilimsel dergilerin elektronik ortamda erişimini sağlayan ULAKBİM’e bağlı bir servistir. Üniversitelerarası Kurul’un yapmış olduğu ve pek çok üniversite tarafından kullanılan bu kısa tanımın anlaşılabilmesi için TR-Dizin dergi değerlendirme kriterlerine kısaca göz atmakta fayda vardır.

TR-Dizin dergi değerlendirme kriterlerinde bir derginin ulusal dizine alınabilmesi için birden fazla başlıktan oluşan detaylı kriterleri sağlaması gerekmektedir (*Kriterler – TR-Dizin*, 2023). Bu kriterlerin ulusal yapıyı ilgilendiren boyutunun; derginin yayın ve danışma kurullarının kurumsal çeşitliliği sağlaması, dergi yazarlarının çeşitliliği, hakem denetiminin olması, hakem raporlarının yeterliliği ve içerik kalitesi, araştırma ve yayın etiğine uygunluk durumları olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca dizine alınan dergiler belirli periyotlarda incelenmekte olup kriterleri yerine getiremediği anlaşılan dergiler dizinden çıkarılabilmektedir.

Yukarıdaki bilgiler ışığında ulusal dergi; o ülke içerisinde yer alan yükseköğrenim kurumlarındaki yazarların ve yayın kurulu üyelerinin katkısıyla oluşturulmuş, en az yıllık periyotlarda yayınlanan, hakem denetimine sahip, ulusal yayınevlerince yayımlanan dergiler olarak açıklanabilir.

Uluslararası ibaresi ise TDK Güncel Türkçe Sözlükte “çeşitli milletlerle birlikte yapılan; memleketler arası, milletlerarası, enternasyonal” şeklinde tanımlanmaktadır (*Uluslararası - TDK*, 2023). Söz konusu tanımdan da anlaşılacağı üzere, bir derginin uluslararası olabilmesi için diğer uluslarla bir etkileşimin gerekliliğinden söz etmek mümkündür. Uluslararasılık ile ilgili ÜAK’da, TR-Dizin’de ve yükseköğretim kurumlarının atanma ve yükselme kriteri dokümanlarında bazı tanımlara rastlamak mümkündür. Söz konusu tanımlar için öncelikle ÜAK’ın 2023 yılı Ekim dönemi doçentlik başvuru şartları dokümanları (*ÜAK ekim dönemi doçentlik başvuru şartları*, 2023) ve doçentlik başvurularına ilişkin sıkça sorulan sorular bölümünü (*Doçentlik başvurusuna ilişkin S.S.S.*, 2023) detaylı incelemekte fayda vardır. ÜAK’ın temel bilim alanlarının tamamı için yayınladığı tablolara bakıldığında “uluslararası dergi” olarak adlandırılan dergiler; SCI, SSCI ve A&HCI dizinlerinde yer alan dergiler olarak nitelendirilmektedir. Doçentlik başvurularına ilişkin sıkça sorulan sorular dokümanında ise yine SCI ve SCI-Expanded dizinlerinde taranan dergiler uluslararası dergi olarak adlandırılmıştır. ÜAK’ın tanımının ardından TR-Dizin tarafından yapılan tanımlamanın da detaylandırılmasında fayda vardır.

TR-Dizin bir derginin uluslararası olması için gerekli şartları belirttiği yardım dokümanına göre uluslararası dergi; *bir cildindeki makalelerin 1/3 ünün yabancı dilde olduğu ve bu makalelerin yazarlarının 1/3 ünün yabancı yazarlardan oluştuğu dergi* olarak tanımlanmıştır (S.S.S. – *TR-Dizin*, 2023). TR Dizin yaptığı bu tanım;

yerel dergilerin uluslararası olarak adlandırılması için sahip olması gereken kriterler bağlamında değerlendirilebilir.

Yükseköğretim kurumlarının atama ve yükselme kriteri dokümanları incelendiğinde ise ÜAK'ın tanımlamasının benzeriyle karşılaşmak mümkündür. Söz konusu dokümanlarda uluslararası dergiler WoS dizinlerinde taranan dergiler olarak adlandırılmaktadır (YÖK atama kriterleri, 2023).

Akademik teşvik ödeneği yönetmeliğindeki uluslararası dergi tanımına bakıldığında yukarıdaki yaklaşımın aynı şekilde kullanıldığı görülmektedir (Akademik teşvik ödeneği yönetmeliği, 2018). Fakat yönetmelikte buna ek olarak ikinci bir tanımdan söz etmek mümkündür. Bu tanıma göre WoS dizinleri haricindeki uluslararası hakemli bir derginin teşvik değerlendirmesi kapsamında olabilmesi için sağlaması gereken kriterler; *“en az beş yıldır yılda bir sayı ile yayımlanıyor olması, derginin editör veya yayın kurulunun uluslararası olması, bilimsel değerlendirme süreci ve bu sürecin nasıl işlediğinin derginin internet sayfasında yer alması ve derginin internet sayfası üzerinden yayımlanmış makalelerin künyelerine ulaşılabilmesi”* şeklinde ifade edilmiştir.

Yukarıda yer alan bilgiler ışığında uluslararası dergiyi tanımlayabilmek için bir dergiyi oluşturan unsurların incelenmesi gerekmektedir. Bu unsurlar; *dergi yazarları, derginin aldığı atıflar, yayın kurulu yapısı, derginin dili, derginin bulunduğu disiplin, derginin yayın politikası ve alan indekslerinde yer alması* gibi unsurlardır. Bir derginin uluslararasılığı bu unsurlar etrafında şekillenmektedir. Dergi uluslararasılığı ile ilgili, yayın kurullarında temsil edilen ülkeler, yazarlar ve derginin makalelerine atıfta bulunan yazarlar gibi değişkenlere dayalı olarak nicel çalışmalar vardır. Bu çalışmalar ile farklı uluslararasılık parametrelerini yansıtan sayısal indeksler oluşturulmuştur.

2.3. Uluslararasılık Göstergeleri

Bilimsel dergilerin uluslararasılaşma eğilimleri daha önce pek çok araştırmacı tarafından farklı teknik ve yaklaşımlarla belirlenmeye çalışılmıştır. Mevcut araştırmanın bu kısmında konu hakkında daha önce yapılan çalışmalar, kullanılan ölçümler ve teknikler bağlamında ele alınmıştır. Bu ölçümler nicel ve nitel verilere

dayalı bazı göstergelere göre yapılmaktadır. Macháček (2023, s. 159) bu göstergeleri dört başlık altında toplamıştır:

- **Kullanıcı tabanlı göstergeler:** Derginin okuyucularını, abonelerini ve dergiye alıntı yapanlar bağlamında kullanıcı topluluğunu ve geri bildirimleri analiz eder.
- **Yönetime dayalı göstergeler:** Uluslararasılığı yayın kurulunun yapısı ve yayıncı özellikleri bağlamında değerlendirir.
- **Yazara dayalı göstergeler:** Yazarların bağlı olduğu kurumların ülkelerini girdi olarak alır.
- **İçeriğe dayalı göstergeler:** Yayın dili gibi yayınlanan içeriği girdi olarak alır.

Uluslararası bir dergi, özünde bağlı olduğu disiplinin uluslararası yapısını yansıtır veya tam tersi bir durum mevcuttur. Mevcut araştırmadaki veriler yazara ve yönetime dayalı göstergelere uygun olduğundan söz konusu iki kategoriye ait göstergeler ayrıntılandırılmıştır.

2.3.1. Index of National Orientation (INO)

Bir derginin ulusal yönelim indeksi olarak adlandırılan INO, Henk Moed tarafından 2005 yılında tanıtılmıştır (Moed, 2005, ss. 131-132). INO göstergesi, bir derginin uluslararasılığını veya ulusal yönelimini o dergide yayın yapan yazarların ülkesine odaklanarak hesaplar. INO, bir dergide en sık yayın yapan ülkenin payının dergideki toplam yayın sayısına oranı olarak ifade edilir. Örneğin bir dergideki 100 yayından 30'unda belirli bir A ülkesinden yazarlar varsa, o derginin %30 oranında A ülkesine yönelimli olduğu söylenebilir. Tamamen ulusal dergiler %100 INO değerine sahip olur. INO'nun basit ilk versiyonu olan bu hesaplama daha sonra geliştirilerek, yayın (publication) temelli (INO-P) ve atıf (citation) temelli (INO-C) olarak iki farklı gösterge oluşturulmuştur (Moed vd., 2020). Bununla birlikte bu ölçeğin bazı sınırlılıkları vardır. Gösterge, bir dergiyi sadece kendi makalelerinden elde edilen bilgilere dayanarak analiz eder ve uluslararası ortak yazarlığı veya bir ülkenin toplam yayın çıktısına kıyasla ne ölçüde fazla temsil edildiğini hesaba katmaz. Buna ek olarak belirli bir yayında belirli bir ülkeden yazarların birden fazla kez yer alması dikkate alınmaz (Moed vd., 2021, ss. 3643-3645). INO basit ve kullanışlı yapısı

nedeniyle dergilerin yayın ve atıf yaklaşımlarıyla uluslararası yöneliminin hesaplanmasında kullanılmaktadır.

2.3.1.1. INO-P

Yayın temelli ulusal yönelim indeksi (INO-P) göstergesi; bir derginin belli bir yılda en çok sayıda makaleye katkı yapan, belirli bir ülkedeki kurumlara bağlı yazarlar tarafından yayınlanan makalelerin yüzde payı olarak tanımlanır (Hladchenko ve Moed, 2021b, s. 1). Yüksek INO-P değeri, güçlü ulusal yönelime sahip bir dergiyi ifade ederken, değerin düşük olması uluslararasılığın artışı olarak ifade edilir.

2.3.1.2. INO-C

Atıf temelli ulusal yönelim indeksi (INO-C) göstergesi; bir dergiye belirli bir yılda en çok atıf yapan ülke makalelerinin, dergiye atıf yapan toplam makaleye oranı olarak tanımlanır (Moed vd., 2021, s. 3643). Bir başka ifadeyle INO-C, dergiye en çok alıntı yapan ülkenin toplam alıntılar içerisindeki yüzdesidir. Benzer şekilde yüksek INO-C değeri güçlü ulusal yönelimi ifade ederken değerin düşük olması güçlü bir uluslararasılık olarak yorumlanır.

2.3.2. Gini-Simpson İndeksi

Gini katsayısı veya Gini-Simpson indeksi olarak da adlandırılan gösterge esas olarak ülkeler arasındaki gelir dağılımı eşitsizliğini belirlemek amacıyla geliştirilmiş bir istatistiksel dağılım ölçüsüdür (Wang vd., 2015, s. 3) ancak herhangi bir eşitsiz dağılımı ölçmek için de kullanılabilir (“Gini katsayısı”, 2022).

Aman 21. STI (Science and Technology Indicators) konferansında sunduğu bildiride (2016) Gini indeksini temel alarak dergi uluslararasılığını ölçmeyi amaçlayan bir ölçeğe önermiştir. Gini indeksi, dergi alıntılarının ve dergide yayın yapan yazarların coğrafi dağılımlarını baz alarak hesaplama yapan bir araçtır. Bu ölçeğe göre dergilerdeki toplam yayın sayısının ve toplam atıf sayısının hesaplanması gerekir. Ayrıca uluslararasılık düzeyleri ölçülecek olan dergilerin yazar adres (affiliation) bilgilerini içeren veri setine ihtiyaç vardır. Veri setinde kullanılan ifadeler aşağıda detaylandırılmıştır:

$$P = \sum_{Country} P_{Country}$$

$$C = \sum_{country} C_{country}$$

(Aman, 2016, s. 1043)

İlk olarak P ifadesi, bir veri setinde yayın yapan ülkelerin yayın sayılarının toplamını, C ise yayın setinde yayın yapan her ülkenin aldığı atıfların toplamını ifade etmektedir. Örneğin P_{Turkey} ifadesi Türkiye'nin veri setindeki tüm yayınlarını, C_{Turkey} ifadesi ise Türkiye'nin mevcut veri setindeki tüm atıflarını ifade etmektedir. Tek bir ülkeden bir dizi yayın, yabancı okuyucu kitlesine ulaşırsa daha uluslararası kabul edilir. Okur çeşitliliğini ifade etmek için atıflar kullanılmıştır.

Gini-Simpson İndeksi I_0 , ülkelerin yayın paylarının karelerinin toplamının 1 eksiği olarak hesaplanır.

$$I_0 = 1 - \sum_{country} \frac{P_{country}^2}{P^2}$$

(Aman, 2016, s. 1044)

$I_0 = 1$ ancak ve ancak $P = 0$ ise,

$I_0 = 0$ ancak ve ancak $P_{country} = 0$ ise mümkündür.

Uluslararasılık göstergesi I ; veri setinden rastgele seçilen bir yayın ile rastgele seçilen bir başka yayının veya alıntının farklı ülkelere olma olasılığını temsil etmektedir. Her bir ülkenin yayın-atıf payının tüm yayın ve atıflarda ülkelerin birleşik yayın ve atıflarının oranı olarak tanımlandığı, her bir ülkenin yayın paylarının ve yayın-atıf paylarının çarpımlarının 1 eksiği olarak hesaplanır.

$$I = 1 - \sum_{country} \frac{P_{country}}{P} \cdot \frac{C_{country} + P_{country}}{C + P}$$

(Aman, 2016, s. 1044)

Yukarıdaki formülde uluslararasılık göstergesi I rastgele seçilen bir yayının ve rastgele seçilen bir başka yayın veya atıfın farklı ülkelere olma olasılığı olarak yorumlanır. Yani ilk kesirli ifade rastgele seçilen yayını, çarpım durumundaki ikinci kesirli ifade ise diğer yayın veya atıfı ifade eder. Ayrıca uluslararasılık değeri I 1 ile

0 arasında bir değer almaktadır. *I* değerinin 1'e yaklaşması, söz konusu dergiyi (veya disiplini) uluslararası yaparken, değer 0'a yaklaşması o derginin veya disiplinin uluslararasılıktan uzaklaşması olarak yorumlanır.

Formülde farklı ülkelerden ortak yazarlı yayınlar için kesirli sayma uygulanmıştır. Örneğin bir yayında 4 farklı ülkeden yazar mevcutsa söz konusu her bir ülke 0.25 puana sahip olur. Atıflarda da benzer bir durum geçerlidir. Atıf sayıları kesirli olarak ifade edilir, böylece her ülke atfın dörtte birini (0,25) alır.

Aman (2016, s. 1045) yukarıda tanımlanan formülü kullanarak WoS'daki SCI, SSCI ve A&HCI dizinlerinde yer alan disiplinlerin uluslararasılıklarını hesaplamıştır. Gini indeksi hesaplamasına göre WoS dizinlerindeki en uluslararası konu alanları sırasıyla endüstriyel biyoteknoloji (0,88), nanoteknoloji (0,86) ve çevresel biyoteknoloji (0,85) iken; en az uluslararası disiplinler ise hukuk (0,44), insani bilimler (0,56) ile dil ve edebiyat (0,57)'tir.

2.3.3. Uzaklık Temelli Göstergeler

Uzaklık temelli uluslararasılık ölçümleri Kosinüs veya Öklid uzaklığı formülleri kullanılarak gerçekleştirilebilir. Uzaklık temelli veya eş anlamlı ifadeyle mesafeye dayalı uluslararasılık göstergeleri, küçük dergi gruplarından ziyade bibliyografik bir veri tabanında yer alan bütün bir disiplinin ülke yapısı ile derginin ülke yapısını karşılaştırır (Zitt ve Bassecouard, 1999). İki arasındaki mesafe azsa, yani derginin ülke yapısı tüm disiplininkine ne kadar benziyorsa uluslararasılık o kadar yüksektir. Başka bir deyişle, ideal olarak uluslararası bir dergide yayın yapma olasılığının, yazarın ülkesinden bağımsız olduğu söylenebilir (Macháček, 2023, s. 160; Zitt ve Bassecouard, 1998, s. 257).

Öklid ve Kosinüs uzaklığı, iki vektör veya veri kümesi arasındaki benzerliği veya farklılığı hesaplamak için kullanılan matematiksel ölçülerdir (Öztemiz ve Karcı, 2020, s. 596). *Kosinüs uzaklığı*, büyüklüklerine veya uzunluklarına bakılmaksızın iki vektör arasındaki açıyı ölçer. *Öklid uzaklığı* ise dergideki her ülkenin yüzde paylarını karşılaştırır. Bir başka ifadeyle yüzde paylarının mutlak değerini dikkate alarak aralarındaki mesafeyi hesaplar. Bu bağlamda, belirli özelliklere göre ülke çiftleri arasındaki mesafeyi veya farkı ölçmek için gösterge olarak kullanılırlar. Ülkelerin çiftler halinde incelenmesi, dergideki tüm makalelerde yalnızca her ülkenin toplam yüzde payına odaklanmak yerine, ülke çiftleri arasındaki oranı temel alarak bir

dergideki farklı ülkelerin temsilini karşılaştırmaktadır. Öklid mesafesi, bir dergideki yazarların dağılımının disiplindeki yazarların ortalama dağılımından ne ölçüde saptığını ölçmenin bir yoludur. İkisi arasındaki fark, kosinüs mesafesinin büyüklükten (vektör uzunluğundan) bağımsız olması ve yalnızca açıları karşılaştırmasıdır (Macháček, 2023, s. 160).

Dergi uluslararasılığına dair Öklid ve Kosinüs uzaklığı hesaplamaları Macháček (2023, ss. 159-161) tarafından detaylandırılmıştır:

Kosinüs uzaklığı hesaplaması:

$$I_{j,d,y,i} = \sqrt{\sum (x_{j,y} - m_d)^2}$$

(Macháček, 2023, s. 161)

$x_{j,y}$ ve m_d vektörleri j dergisinin ve d disiplininin yazarlarının ülke dağılımlarını temsil eder. İki vektör ise aşağıdaki gibi hesaplanır:

$$x_{c,j,y} = \frac{N_{c,j,y}}{T_{j,y}} \quad m_{c,d} = \frac{\sum_y N_{c,d,y}}{\sum_y \sum_c N_{c,d,y}}$$

(Macháček, 2023, s. 160)

$N_{c,j,y}$ belirli bir yılda belirli bir derginin belirli bir ülkeden gelen yayınlarının sayısını belirtirken, $T_{j,y}$ belirli bir derginin belirli bir yıldaki toplam yayın sayısını ifade eder.

Kosinüs uzaklığı ise aşağıdaki gibi hesaplanır:

$$I_{j,d,y,i} = \frac{\sum (x_{j,y} m_d)}{\sqrt{\sum (x_{j,y}^2) \sum (m_d^2)}}$$

(Macháček, 2023, s. 160)

$I_{j,d,y,i}$ derginin uluslararasılık skorunu ifade eder. Veri setindeki her j dergisi ve y yılı için i uluslararasılık göstergesinin hesaplanması anlamına gelir. Hesaplama her d disiplini için ayrıca üretilir.

2.3.4. Dergilerin Yayın Kurullarının Coğrafi Çeşitliliği

Dergilerin yayın veya editör kurullarında yer alan kişilerin kurum ve ülke çeşitliliği o dergiye yapılan uluslararası katkıyı ve bilimsel görünürlüğü yansıtmada bir gösterge

olarak kullanılmaktadır (Kim, 2010; Nisonger, 2002; Wang vd., 2020). Yayın kurulu üyeleri aynı zamanda derginin yönetiminde söz sahibi olduğu için yayın kurullarında yer alan üyeler analiz edilerek derginin kalitesi ve uluslararası yapısı ortaya konabilir (Haustein, 2012, s. 313). Zsindely ve arkadaşları (2005, s. 58) bir derginin uluslararası olması için yayın kurulunda en az 5 ülkeden üye olması gerektiğinden bahsetmişlerdir.

Editör kurullarında yer alan üyelerin ülkesel çeşitliliğinin kurul üyesi sayısına oranı, basit bir uluslararasılık ölçümü sağlar. Örneğin, A dergisinde yer alan 11 editör kurulu üyesi 7 farklı ülkeden temsil ediliyor ve B dergisinde yer alan 6 editör kurulu üyesi 3 farklı ülkeden temsil ediliyorsa, ülke sayısı / editör kurulu üyesi sayısı formülünden; $(0.63 > 0.5)$ A dergisinin B dergisinden daha uluslararası olduğu söylenebilir. Dolayısıyla dergilerin yayın kurulunda yer alan kişilerin coğrafi çeşitliliğinin oransal dağılımı derginin uluslararasılık açısından farklı yorumlanmasına neden olur. Bu hesaplamada üye sayılarının eşit dağılımının önemsenmediği dikkate alınmalıdır. Ayrıca kurulda bir ülkenin birden fazla kez yer alması durumu da dikkate alınmaz.

2.3.5. Yayın Dili

Bir derginin ulusallığa veya uluslararasılığa olan eğilimini etkileyen faktörlerden bir diğeri yayın dilidir. Bir derginin yayın yaptığı dilin uluslararası bir dil olması, o derginin yayınlarını daha geniş bir kitle tarafından okunabilme ihtimalini yükseltebilmektedir. Özellikle İngilizce yayınların görünürlüğü diğer dillere göre daha fazladır (Bucher, 2018; Hladchenko ve Moed, 2021b).

Yayın dilinin derginin uluslararası niteliğine sağladığı katkı, bilimsel iletişimde ve araştırma sonuçlarının global ölçekte paylaşılmasında önemli rol oynamaktadır. Derginin tercih ettiği dilin uluslararası bilimsel literatürde yaygın kullanılan bir dil olmasının, makalelerin anlaşılabilirliğini artırdığından ve araştırmacıların küresel düzeyde etkileşimine katkıda bulunduğundan söz edilebilir. Bu sayede farklı coğrafyalardaki araştırmacılar arasında bilimsel iletişimin kolaylaştığını söylemek mümkündür.

2.3.6. Atıf Dizinlerinin Dergi Seçim Politikalarında Uluslararasılık

Akademik dergilerin uluslararasılığı değerlendirilirken incelenmesi gereken bir diğer konu dergilerin atıf dizinlerine girebilmek için sağlaması gereken şartların içeriği ve bu şartları ne ölçüde sağlayabildiğidir. Bu şartlar arasında dergilerin uluslararasılığını etkileyecek maddelerin olup olmadığına bakılarak bir değerlendirme yapılabilir. WoS dergi değerlendirme süreci ve seçim kriterlerine bakıldığında üç aşamalı bir sınıflandırma kullanıldığı görülebilir (*Web of Science Journal Evaluation Process and Selection Criteria*, 2022). Bu aşamalar; temel yayıncılık standartlarını içeren *başlangıç değerlendirmesi*, yayınların içerik ve biçimsel değerlendirmelerini içeren *yayın içeriği değerlendirmesi* ve son olarak yayın kurulunun ve dergi yazarlarının yapısını ve coğrafi dağılımını inceleyen *editorial değerlendirme*dir. Kriterlerde görülebileceği gibi WoS, atıf dizinlerine girmeye aday dergileri, hem yayın kurulunda yer alan üyelerin kurumsal ve coğrafi çeşitliliğini hem de dergide yayın yapan yazarların kurumsal ve coğrafi çeşitliliğini göz önünde bulundurarak değerlendirmekte ve belirli bir düzeyde coğrafi çeşitliliği sağlayamayan dergileri SCIE, SSCI ve A&HCI dizinlerine dahil etmemektedir.

Bir diğer atıf veri tabanı olan Scopus'un dergi değerlendirme kriterleri (*Scopus Content Policy and Selection*, 2023) incelendiğinde dizinde yer almaya aday dergilerin; *dergi politikası, içerik, dergi kalitesi, yayın düzenliliği ve çevrimiçi erişilebilirlik* olmak üzere beş farklı kategoride değerlendirildiği görülmektedir. Dergi politikası kategorisinde yer alan editörlerin ve yazarların coğrafi dağılımındaki çeşitlilik maddeleri dergilerin uluslararasılığı yansıtmadaki kriterleri olarak öne çıkmaktadır. Scopus dergi seçim kriterlerinin değerlendirildiği bir çalışmada (Taşkın vd., 2016, ss. 14-15) yayın kurulu listelerinde yer alan üyelerin coğrafi dağılımının 7 ülke olduğu ve 59 dergi içerisinden sadece 8 derginin 20 farklı ülkeden yayın kurulu üyesine sahip olduğu belirtilmiştir. Dergilerin %21'inde ise yalnızca bir ülkeden yayın kurulu üyeleri yer almaktadır. Bu durum yazarlar tarafından söz konusu dergilerin Scopus dergi seçim kriterlerinde önemli bir yeri olan uluslararasılaşma başlığındaki kriterleri yeteri düzeyde karşılamadığı şeklinde değerlendirilmiştir.

2.4. Bilimsel Dergilerin Uluslararasılığı ile İlgili Yapılmış Çalışmalar

Bilimsel dergilerin uluslararasılığı veya bilimsel dergilerin ulusal yöneliminin belirlenmesi konusunda daha önce yapılmış bazı çalışmalarda, uluslararasılığın tek bir nicel ölçüte bağlı olarak belirlenemeyeceği, birden fazla ölçütün hesaplama içerisinde farklı şekilde ağırlıklandırılarak bir arada kullanılmasıyla oluşturulan bir dizi formülün ardından ortaya çıkarılabileceği ifade edilmektedir. Yapılan bu çalışmalarda dergi uluslararasılığını ölçebilmek için bulanık küme mantığının³ kullanılması gerektiği ortaya atılmıştır (Buela-Casal vd., 2006, s. 62; Perakakis vd., 2005, s. 7). Bu görüş aşağıda detaylandırılarak aktarılmıştır.

Bir uluslararasılık ölçütü oluşturulurken, “uluslararası” teriminin “iki veya daha fazla ulus ile ilgili veya bunları etkileyen” şeklinde olan sözlük anlamı ile tanımlanması sorunlu bir başlangıç noktasıdır. Çünkü tanım doğası gereği “uluslararası” veya “uluslararası değil” şeklinde iki değer alabilir. Bu durum bilimsel dergiler söz konusu olduğunda ülkelerin farklı seviyelerde temsil edilmesi noktasında uluslararasılık derecesini tanımlamak için yetersizdir. Bu nedenle sadece ülke temsili açısından bakıldığında uluslararasılık bulanık bir kümedir. Uluslararası dergi tanımı, iki komşu ülkeden yayın çıkaran bir dergi ile gerçekten küresel etkisi olan yani birçok ülkeden yazarı ve okuyucusu bulunan bir dergi arasında niceliksel anlamda bir ayırım yapamaz (Perakakis vd., 2005, s. 2). Uluslararasılığın bulanık ve çok değerli bir küme olarak kullanılmasına ve tanımlanmasına yönelik bir başka destek; uluslararası teriminin akademik dergilere atıfta bulunsun veya bulunmasın nicelikten uzak bir şekilde kullanılmasıdır. Dergi adında uluslararası kelimesi bulunan fakat aynı ülke içinden neredeyse birkaç kurumun yazarlarının yayınlarını içeren dergiler bu duruma örnek olarak gösterilebilir.

Bir başka çalışmada Buela-Casal ve Zych (2012), dergi uluslararasılığının ölçütlerinin belirlenmesi noktasında 109 ülkeden 16.056 araştırmacının görüşlerine başvurulmuştur. Araştırmacılara dergi uluslararasılığı kavramının çağrışımları ile ilgili sorular yönelterek yürütülen anket çalışması sonucunda uluslararasılığa dair bazı kriterler elde edilmiştir. Bu çalışmada yayın dilinin, dergi etki faktörünün, yayın

³ neuro-fuzzy logic

kurullarına üye kişilerin ülke çeşitliliğinin, çevrimiçi erişim durumunun, dergiye erişim ücretinin, derginin isminde uluslararası kelimesinin yer almasının ve derginin uluslararası yayıncılık standartlarına uyumunun araştırmacılar için önem dereceleri sorulmuştur. Araştırma sonucunda yazarların en önemli gördüğü uluslararasılık kriterleri: *yayının dili*, *çevrimiçi erişim durumu* ve *uluslararası yayın standartlarına uygunluk* olmuştur. Uluslararasılık terimi hakkında daha önce bir fikir birliğine varılamamış olsa da yukarıda bahsedilen çalışmalar, dergi uluslararasılığının bazı temel ölçütlerinin olduğunu göstermesi açısından önemlidir.

Dergi uluslararasılığı analiz edilirken kullanılan en yaygın değişken *yazarların ülke çeşitliliği* yani dergiye makale gönderen yazarların farklı ülkelerden gelmesidir. Bu değişken uluslararasılığın doğal bir ölçüsü olarak görülebilir çünkü dergiye farklı ülkelerden sağlanan katkının doğrudan görülebileceği bir durumu ifade eder (Buela-Casal ve Zych, 2012, s. 436). Literatürde yazarların ülke çeşitliliği üzerinden uluslararasılık durumunu analiz eden çalışmalar mevcuttur (Aytac ve Slutsky, 2017; Gazni, 2015; Glänzel ve Schubert, 2005; Sin, 2011; Uzun, 2004). Bu çalışmaların bazılarında söz etmekte yarar vardır.

4199 dergiden oluşan geniş bir dergi koleksiyonu ve 1990-2013 yılları arasındaki zaman aralığı seçilerek yapılan bir çalışmanın sonuçlarına göre (Gazni, 2015, ss. 197-198), 23 yıllık dönem boyunca dergilerin yabancı yazarlık oranları %36'dan %62'ye yükselmiş, ancak bölgeler arası⁴ yazarlık oranları %77'den %82'ye çıkmıştır. Çalışmadan elde edilen bir başka sonuç, makalelerin referanslarında görülen yabancı yazar oranının makale başına %48'den %71'e yükselmesidir. Çalışmadaki bir başka bulgu, makalelerdeki referansların da daha uluslararası hale gelmesi ve zaman içerisinde artış göstermesi olmuştur. Son olarak çalışmada dikkat çeken bir başka sonuç ise; tarım, psikiyatri/psikoloji ve ekonomi bilimlerinde gözlenen uluslararasılıktaki yabancı yazar odaklı büyümenin; uzay bilimleri, matematik ve fizik alanlarındaki büyümeye nazaran düşük düzeyde kalmasıdır. Çalışmanın bulgularından bütün disiplinler için uluslararasılık düzeylerinin aynı olmadığı sonucuna varılabilir.

Sözü edilen çalışmanın devamı niteliğinde olan bir başka çalışmada (Gazni ve Ghaseminik, 2016, s. 103), dergi makalelerinde yer alan yazarların kurumlarının

⁴ interregional

bağlı olduğu ülkeler ve makalelerdeki ulusal/uluslararası yayıncı referansları analiz edilmiştir. 2.5 milyonun üzerinde makalenin incelendiği çalışmada; makalelerdeki alıntıların zamanla daha uluslararası hale geldiği ve yayın tarihi eski dergilerin yenilere oranla daha uluslararası olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca beşerî bilimlerdeki dergiler en hızlı uluslararasılaşan dergi grubu olsa da en fazla uluslararası makaleye sahip dergiler doğa bilimleri, mühendislik ve teknoloji alanındadır. Çalışmanın bulgularından bir diğeri, tarım bilimleri dergilerinin en az uluslararası makaleye sahip olmasına rağmen diğer alanlara kıyasla daha geniş yelpazede ülkenin yayınlarına atıfta bulunmasıdır.

Bir başka çalışmada, LIS (Library and Information Science) dergilerinde yer alan makalelerin yabancı yazarlık modellerine ve dergi kurullarının yapısına odaklanılarak bir uluslararasılık değerlendirmesi yapılmaktadır (Uzun, 2004). Çalışmada makale yazarları; *tamamen ulusal*, *karışık* (birden fazla ülkeden) ve *tamamen yabancı* olmak üzere 3 kategoriye ayrılmıştır. *Karışık* kategorisinde yazarın yurt içinde ve yurt dışında iki kurumsal bağlantısı olması durumunda, makale araştırmanın yapıldığı ülkeye ait sayılmıştır (Uzun, 2004, s. 459). Çalışmanın önemli bulgularından biri, Avrupa dergilerindeki yabancı yazarların büyük bir kısmının ABD’den geldiğini ortaya koymaktadır⁵. Yabancı yazarların büyük kısmının tek bir ülkeden gelmesinin, derginin coğrafi çeşitlilik temelli uluslararası niteliğini olumsuz yönde etkilediği söylenebilir.

Bir derginin WoS’a dahil olmadan önce ve dahil olduktan sonraki uluslararasılık düzeyinin ölçüldüğü bir başka çalışmada (Pajić, 2014), yabancı yazarlık ve atıflar üzerinden bibliyometrik ölçümler yapılmıştır. Doğu Avrupa’daki psikoloji dergilerinden biri olan *Psihologija* üzerine yapılan çalışma, dergideki yabancı yazarlık oranının ve İngilizce makale sayısının derginin WoS’da dizinlenmeye başladığı yıl olan 2007 yılından sonra artış gösterdiği, bu artışın da dergi etki faktörünü yükselttiği sonucuna ulaşılmıştır (Pajić, 2014, s. 267). Buna karşın Doğu Avrupa psikoloji dergilerinin atıflarının çoğunun yerel yazarlardan geldiğini ve dolayısıyla bu dergilerin uluslararası bilim ağına iyi düzeyde uyum sağlamadığını da ortaya koymuştur. Çalışmanın bir diğer bulgusu, WoS’da yabancı yazarların makalelerinin yerel yazarlarınkine oranla daha sık alıntılanmasıdır.

⁵ s.462

Scopus’da indekslenen ulusal yönelimli dergiler üzerinde yapılan çok boyutlu bir çalışmada (Moed vd., 2020, s. 1), incelenen dergilerin %40’lık kısmının veri tabanına girdikten sonra uluslararasılaşma eğilimi gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu dergilerin uluslararasılaşmasında derginin açık erişim durumu ve yayın dilinin İngilizce tercih edilmesi önemli etkenler olarak görülmüştür. Çalışmada ayrıca dergi yazarlarının ve dergiye atıfta bulunanların coğrafi çeşitliliği açısından dergi etki faktörünün, derginin uluslararasılığını yansıtmada iyi bir ölçü olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bir başka sonuç da İngiltere’nin ulusal dergilerindeki makale sayısının ABD’nin ulusal dergilerindeki makalelerine göre çok daha düşük olmasıdır (Moed vd., 2020, s. 9). İngiltere dergileri muhtemelen, İngilizce yayın yapmak isteyen ve ana dili İngilizce olmayan akademisyenlerin yayınlarını ABD dergilerine oranla daha çok çekmektedir. Bu nedenle İngiliz dergilerinin daha güçlü bir uluslararası yönelime sahip olduğu söylenebilir.

Bu bölümde özetlenen çalışmalar dergi uluslararasılığının birden fazla boyutunun olduğunu ve disiplinden disipline uluslararasılığın farklılaştığını göstermesi açısından önemlidir.

2.4.1. INO Ölçevi Kullanılarak Yapılmış Çalışmalar

Moed’in tanıttığı (2005) ve daha sonradan geliştirilen (Moed vd., 2021) *Ulusal Yönelim İndeksi* (INO) pek çok araştırmada kullanılmıştır. Çalışmanın bu kısmında mevcut araştırmada da kullanılan INO ölçevi ile yapılmış çalışmalara değinilmiştir.

INO ölçevi kullanılarak yapılmış ilk çalışma Moed (2005, ss. 131-132) tarafından ISI Web of Science (güncel adıyla Clarivate Analytics) dizinlerinde yer alan dergiler üzerine olmuştur. Çalışmada 15 disiplin içerisindeki dergilerin ortalama INO değerleri hesaplanarak en güçlü uluslararası yönelim gösteren disiplinler belirlenmiştir. Çalışmanın bulgularına göre en güçlü ulusal yönelim gösteren disiplinler %71 INO değeriyle beşerî bilimler-sanat ile %69 INO değeriyle sosyal bilimler iken en güçlü uluslararası yönelime sahip disiplinler ise %33 INO değeriyle kimya, %37 INO değeriyle uygulamalı fizik ve kimya disiplinleri olmuştur. Sosyal ve beşerî bilimler konu alanındaki 1100 civarındaki dergi üzerinde yapılan analizde neredeyse 4 dergiden birinde derginin tüm yayınlarına %90’ın üzerinde katkı yapan bir ülkenin olduğu görülmüştür. Bu durum ise söz konusu dergilerin ulusal olarak nitelendirilmesini gerektirir.

Scopus atıf dizininde dizinlenen 48 Ukrayna dergisinin ulusal yöneliminin ölçüldüğü bir başka çalışmada (Hladchenko ve Moed, 2021a), dergilerde yayın yapan yazarların %68,2'sinin Ukraynalı yazarlardan oluştuğu ortaya konmuştur. Dergilere yapılan atıfların ise %51,8'inin Ukraynalı yazarlar tarafından yapıldığı belirtilmektedir. Çalışma uluslararası atıf dizinlerinde yer alan Ukrayna dergilerinin güçlü ulusal yönelime sahip dergiler olarak nitelemektedir. Araştırmanın bir başka sonucu disiplinler üzerinedir. Buna göre Ukrayna'da en güçlü ulusal yönelime sahip disiplin %77,7 INO oranıyla mühendislik iken en düşük ulusal yönelime (veya en yüksek uluslararasılığa) sahip disiplinin %45,7 INO oranıyla sosyal bilimler olduğu görülmüştür. Bu sonuçlar Moed (2005)'in yaptığı çalışmanın tersi bulguları ortaya koymuştur. Fakat bu zıtlık Moed'in çalışmasının çok daha büyük bir veri seti üzerinde yapılmış olmasıyla açıklanabilir. Ayrıca çalışmada Ukrayna dergilerinin INO değerleri ile CiteScore⁶ arasındaki ilişki de incelenmiş INO-C değerleri ile CiteScore arasında negatif ilişki bulunmuştur. Bu sonuç ile güçlü Ukrayna yönelimli dergilerin daha uluslararası dergilere oranla daha düşük alıntı etkisine sahip olma eğiliminde olduğu belirtilmiştir.

Bucher (2018) tarafından yapılan çalışmada SSCI ve SCIE indeksinde yer alan Orta Avrupa sosyal bilimler dergilerinin ulusal yönelimleri değerlendirilmiştir. 2012-2015 yılları arasındaki yayınlara odaklanan çalışmada dergiler WoS konu kategorilerine göre halk sağlığı ve psikolojisi dergileri ve dizinlerde yer alan diğer sosyal bilimler dergileri olarak iki kategoriye ayrılmıştır. Çalışmaya konu olan dergilerin yabancı yazarlara açıklığını değerlendirmek için INO ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada halk sağlığı ve psikoloji alanındaki dergilerin diğer sosyal bilimler dergilerine oranla daha fazla uluslararasılık eğilimi gösterdiği sonucuna varılmıştır. Yazar bu durumu uluslararası yönelimi güçlü olan dergilerin makalelerini yalnızca İngilizce olarak kabul etmesiyle ve WoS'daki uzun süreli dizinlenme durumuyla açıklamıştır. Ayrıca analiz edilen dergilerin büyük bir kısmında Orta Avrupa ülkelerindeki yazarların yayınlarda en sık temsil edilen yazarlar olduğu belirtilmiştir (Bucher, 2018, ss. 100-103).

⁶ CiteScore, Scopus tarafından geliştirilen dergi etki skorudur. WoS Dergi Etki Faktörü (JIF) ile eşdeğer bir etki ölçümü aracıdır.

Moed ve arkadaşları (2020) tarafından yapılan Scopus dizinindeki dergilerin ulusal yönelimlerinin analiz edildiği ve WoS dergileri ile karşılaştırıldığı çok boyutlu bir başka çalışmada, JIF ile INO arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışmanın bulguları, yazarların coğrafi dağılımı veya alıntı yapan yazarların coğrafi dağılımı açısından dergi etki faktörünün uluslararasılığın iyi bir ölçüsü olduğuna dair güçlü bir kanıt bulamamıştır. Ayrıca Scopus'ta dizinlenmeye başladığı yıldaki INO-P değerleri %80'in üzerinde olan güçlü ulusal yönelimli dergilerin %39'unun, Scopus'ta dizinlenmeye başladıktan sonra uluslararası yönelimlerinde bir artış gösterdiği tespit edilmiştir. Fakat yazarlar çalışmanın bu sonucunun değerlendirilmesinin araştırmacının bakış açısına bağlı olduğunu belirtmiştir. Ayrıca yazarlar ulusal yönelimli dergilerin küresel olarak pazarlanan bir veri tabanına dahil edilmesinin, bu dergileri yazarlar ve etki açısından daha uluslararası hale getirme politikasının bir parçası olduğunu ve bu politikanın şu ana kadar yalnızca kısmen başarı sağladığı sonucuna varılması gerektiğini belirtmişlerdir (Moed vd., 2020, s. 9).

WoS'un bölgesel genişleme politikası (Tonta, 2017, s. 451) çerçevesinde 2006 yılından sonra dizine dahil edilen Hırvat sanat, sosyal-beşerî bilimler ve tıp-sağlık bilimleri dergileri üzerine yapılan bir çalışmada (Macan vd., 2012), dergilerinin WoS dizinlerine girdikten sonraki uluslararasılık eğilimleri analiz edilmiştir. Analizde dergi başlıklarının ve dergilerde yayınlanan makalelerin dili, yazarların ulusal dağılımı, INO göstergesi ve ortak yazarlık yapısı üzerinden bir uluslararasılık eğilimi belirlenmiştir. Sonuçlar tüm disiplinler için Hırvat dergilerinde Hırvat kökenli yazarların yayınlarının ağırlıkta olduğunu ortaya koymuştur. Bu durum yazarlık açısından dergilerin uluslararasılık düzeyinin düşük olduğunu göstermektedir. Öte yandan, felsefe dergilerinin diğer Hırvat sosyal bilimler dergileri içerisinde daha uluslararası olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Macan vd., 2012, ss. 517-518).

3. YÖNTEM

Çalışmada dergilerdeki yayınlara ait yazarların adres verileri, dergilerin aldığı atıflara ait adres verileri ile dergilerin yayın/editör kurullarında yer alan üyelerin adres verilerine dayalı bir uluslararasılık ölçümü yapılmıştır. Yayın ve atıf tabanlı uluslararasılık ölçümlerinde Henk Moed'in geliştirdiği INO ölçeği ile bu ölçeğin yayın ve atıf türevleri olan INO-P ve INO-C ölçekleri kullanılmıştır. Dergilerin yayın kurullarında yer alan üyelerin coğrafi dağılımları ise dergilerin yayın kurulu açısından uluslararasılığını açıklamak amacıyla kullanılmıştır.

Ulusal Yönelim İndeksi olarak ifade edilebilecek olan INO; bir dergide yayın yapan yazarların coğrafi dağılımları incelendiğinde o dergide en sık yayın yapan ülkenin, derginin toplam yayınlarına oranı olarak ifade edilir. Bu nedenle tamamen ulusal bir derginin INO değeri 100'dür. Bu durum söz konusu dergide yayın yapan tüm yazarların aynı ülkeden olduğu anlamına gelmektedir. Yüzdelik olarak hesaplanan INO değeri azaldıkça derginin ulusal yönelimi azalır dolayısıyla uluslararasılığı artar. INO değeri arttıkça dergideki yayınlarda en çok görünen ülkenin oranı artacağından uluslararasılık düşük kabul edilmektedir (Moed vd., 2021, s. 3645). INO ölçeği daha sonra geliştirilmiş, INO-P ve INO-C olarak iki ölçeğe ayrılmıştır. INO-P; dergiye ait yayımlar (publication) açısından bir ulusal eğilimi ölçerken, INO-C ise dergiye yapılan atıflar (citation) açısından ulusal eğilimi ölçmektedir.

Yöntemin doğru anlaşılabilmesi için söz konusu ölçeğin *sınırlılıklarından* bahsetmekte yarar vardır. INO bir dergide yayın yapan yazarların ülkesini birden fazla kez saymaz. Bir başka ifade ile 5 yazarlı bir yayında yazarların 3'ü A ülkesinden, kalan 2'si B ülkesinden ise INO hesaplaması bu yayında iki farklı ülke sayıp bu doğrultuda bir hesaplama yapar. Bu durumda INO ölçeği uluslararası ortak yazarlığı dikkate almaz. Bir diğer sınırlılık ise, INO ölçeğinin bir dergiyi tamamen kendi verilerini kullanarak analiz etmesidir. Yani bir veri tabanında veya belirli bir konu alanında indekslenen toplam dergi setinde üretilen toplam yayın çıktılarıyla karşılaştırıldığında, ülkelerin dergi veri setlerinde ne ölçüde fazla temsil edildiğini değerlendirmez. Bu duruma bir örnek verilecek olursa, belirli bir A dergisindeki makalelerin %10'unu ve A dergisini de içeren veri setindeki veya veri tabanındaki

toplam makalelerin %1'ini yayınlayan, daha doğru ifadeyle yayına katkıda bulunan, bir B ülkesi olsun. Bu ülke A dergisinde toplam yayın bazında beklenenin on katı kadar makale yayınlamaktadır. Çünkü B ülkesi veri setindeki diğer yayınlara %1 oranında katkı yapmış, A dergisine ise %10 oranında katkıda bulunmuştur. A dergisinde %10 yayın yapan, ancak genel olarak daha üretken olan ve veri setindeki diğer makalelere de %10 katkı yapan bir ikinci ülke olan C ülkesi, dergide "beklendiği gibi" çok sayıda makaleye sahip olacaktır. INO, ülkelerin üretkenlikleri bağlamındaki bu tür farklılıkları dikkate almamaktadır (Moed vd., 2021, s. 3646).

INO'nun uluslararası ortak yazarlık (international co-authorship) durumunu yansıtmaması dikkate alınarak bu sorunu gidermek adına veri setindeki dergilerin uluslararası ortak yazarlık yüzdeleri de hesaplanmıştır. Hesaplamaların yapılmasında R programlama diline ait bir kütüphane olan Bibliometrix kütüphanesi⁷ ile bu kütüphanenin kullanıcı arayüzü olan Biblioshiny eklentisi kullanılmıştır. Bibliometrix; bilimetri, bibliyometri, bilimin haritalandırması ve veri görselleştirme gibi konularda kapsamlı analizler yapmayı ve iş akışı oluşturmayı sağlayan açık kaynak kodlu bir R kütüphanesidir (Aria ve Cuccurullo, 2017). Biblioshiny ise bu kütüphanenin sunduğu temel analizlere kod bilgisi gerektirmeden kullanımını sağlayan grafik arayüzüdür.

Dergilerin aldıkları atıflar açısından uluslararası yöneliminin ölçüsü olan INO-C değerleri ile dergilerin JCR'da yer alan ve bir derginin etkisini atıflar üzerinden ölçmeyi amaçlayan Etki Faktörü puanları arasındaki ilişki, çalışma kapsamında incelenmiştir. Söz konusu ilişkinin hesaplanmasında Pearson kolerasyon testi kullanılmıştır. Verilerin normallik sınamaları ise Kolmogorov-Smirnov ile Shapiro-Wilk testleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Mevcut araştırma TÜBİTAK tarafından 1976 yılından beri İngilizce dilinde yayınlanmakta olan uluslararası pozitif bilim dergilerine odaklanmaktadır. Dergilerin uzun bir yayın hayatının olması, dergilerin tamamının yayın dilinin İngilizce olması ve uluslararası dergilerin dizinlendiği WoS ve Scopus veri tabanlarında dizinleniyor olmaları söz konusu dergileri uluslararasılaşma açısından incelenebilir kılmaktadır.

⁷ <https://cran.r-project.org/web/packages/bibliometrix/index.html>

3.1. Verilerin Toplanması

Çalışmada TÜBİTAK tarafından yayınlanan 11 dergiye ait veriler WoS bibliyografik veri tabanından ve TÜBİTAK Academic Journals⁸ web sitesinden elde edilmiştir. Çalışma kapsamındaki bu yayınlar alfabetik olarak aşağıda listelenmiştir.

- *Turkish Journal of Agriculture and Forestry,*
- *Turkish Journal of Biology,*
- *Turkish Journal of Botany,*
- *Turkish Journal of Chemistry,*
- *Turkish Journal of Earth Sciences,*
- *Turkish Journal of Electrical Engineering and Computer Sciences,*
- *Turkish Journal of Mathematics,*
- *Turkish Journal of Medical Sciences,*
- *Turkish Journal of Physics,*
- *Turkish Journal of Veterinary & Animal Sciences,*
- *Turkish Journal of Zoology*

Dergilerinin 2020-2022 yıllarına ait araştırma makalelerindeki yazarların adres verileri ile 2023 yılına ait atıf verileri ile bu atıflarda yer alan yazarların adres verileri WoS'dan XLS ve TXT olarak iki farklı formatta indirilmiştir. Verilerin iki farklı formatta elde edilmesinin nedeni, Bibliometrix kütüphanesinin analiz için TXT formatını tercih etmesi ve yapılacak diğer analizler için ise MS Excel programının kullanılmasıdır. Çalışmaya konu olan 11 derginin yayın kurullarındaki üyelerin bilgileri ise dergilere ait web sayfalarından manüel toplanmıştır.

Verilerin toplanma aşamasında *yayın*, *atıf* ve *editör kurulu* verilerinin karışmaması ve araştırma verilerinin kolay yönetilebilmesi adına her dergi için ayrı klasör ve bu klasörlere ait alt klasörler oluşturulmuştur. Klasör isimleri dergi ismi olarak seçilmiştir. Alt klasörlerde ise atıf, editör kurulu ve yayın olmak üzere 3 farklı isimlendirme yapılmıştır. Verilerin tutulduğu dosyaların isimlerinde ise, toplanan verinin hangi tipte olduğunun anlaşılabilmesi ve atıf ile yayın verilerinin karışmaması için P (publication) ve C (citation) gibi ön ekler verilmiştir. Ayrıca ön ekler dergi sıralamasını içeren sıralı numaralandırma ile yapılandırılmıştır. Örnek

⁸ <https://journals.tubitak.gov.tr/>

olarak “P01-Turkish Journal of Agriculture and Forestry” dosya adlandırmasında; dergi isminden önceki P01 ön eki söz konusu derginin 1 numaralı dergi olduğunu ve P ise bu dergiye ait yayın (publication) verilerini içerdiğini bildirmektedir. Bu dergiye ait atıf verileri ise “C01-Turkish Journal of Agriculture and Forestry” dosyasında yer almaktadır. Bu adlandırmada C01 ön eki söz konusu derginin atıf (citation) verilerini içerdiğini bildirmektedir.

3.2. Verilerin Temizlenmesi ve Analizi

Veriler elde edildikten sonra veri setinde eksik veya hatalı verilerin olup olmadığı gözden geçirilmiştir. 9 yayının adres bilgisi kayıtlarında eksiklikler bulunmuş ve bu eksiklikler veri bütünlüğünün sağlanması adına ilgili makalelerin tam metinlerinden elde edilerek veri setine dahil edilmiştir. Veri setinde; doküman tipi, anahtar kelimeler, e-posta adresleri, ISSN bilgisi, yayıncı bilgileri, makale başlığı, yayın tarihi, cilt, sayı, sayfa aralığı, öz (abstract) bilgilerini barındıran ve analiz sürecinde gerek duyulmayacak sütunlar temizlenmiştir. Yayınlar ait adres kayıtları üzerinde çeşitli formüller işlenip her yayındaki yazarların ülke bilgileri çıkarılmıştır. Daha sonra adreslerden çıkarılan ülkeler ayrı bir sayfada sıralanmış ve ülke bilgilerinde standardizasyonun olmadığı görülmüştür. Örneğin bazı yayınlarda Azerbaycan ülkesi “Azerbaijan” ve “Azerbeijan” olarak iki farklı isimde yer almaktadır. Bu duruma bir başka örnek “Turkey” ve “Türkiye” için veya “Peoples R China”, “China” için de verilebilir. Bu ülkeler aynı ülkeyi ifade etmesine rağmen farklı şekilde isimlendirilmişlerdir. Söz konusu karmaşayı gidermek ve veri tekrarını önlemek adına çift isimlendirme ile yazılan ülkelerin isimleri tekilleştirilmiştir. Ayrıca bulgular bölümünde verilen tablolarda dergi adları süreli yayınların kısaltma kodlaması ile ilgili bir ISO standardı olan ISO 4 “List of Title Word Abbreviations”⁹ standardında yazılmıştır (ISO 4, 1997).

Toplam 11 dergiye ait 2408 yayın ve bu yayınlara ait 1732 atıf bilgisi ile 694 yayın kurulu üye bilgisi çalışma kapsamında incelenmiştir. Analizde MS Excel ile birlikte Bibliometrix kütüphanesi kullanılmış, dergilere ait yazar, ülke, uluslararası ortak yazarlık ve makale başına ortalama atıf bilgileri söz konusu kütüphane ile yapılan analizlerden elde edilmiştir.

⁹ <https://www.issn.org/services/online-services/access-to-the-ltwa/>

4. BULGULAR

Ulusal veya uluslararası yönelim bağlamında çalışma kapsamında incelenen TÜBİTAK dergilerine ait ayrıntılı bulgulara bu bölümde yer verilmiştir. Araştırmanın bulgularını dört alt bölüm başlığına ayırmak mümkündür. *İlk bölümde* TÜBİTAK tarafından yayınlanan dergilerin 2020-2022 dönemine ait yayın verileri ile 2023 yılı atıf verileri, yayın-atıf oranları (makale başına düşen atıf sayısı), dizin bilgisi, dergilerin sırasıyla yayın ve atıf tabanlı uluslararası eğilimlerini ortaya koyan INO-P ve INO-C ölçümleri, yazar adres verileri üzerinde yapılan analizlere göre dergilerdeki makalelere en çok katkı yapan ülke bilgileri ve ülkelerin yayınlara katkı oranları ile ilgili bulgular verilmiştir. *İlk bölümde* ayrıca yayınlardaki yazar adreslerinde en çok bulunan 10 ülkeye ait tanımlayıcı bilgiler ile dergilere yayıncı ülke dışından yapılan katkı oranları da verilmiştir. *İkinci bölümde* dergilerin yayın/editör kurullarında yer alan üyelerin ülkesel coğrafi dağılımlarına ve uluslararası üye yüzdelerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir. *Üçüncü bölümde* ise dergilerin uluslararası durumları dergilere ait ayrı başlıklar altında ele alınmıştır. Bu bölümde, her derginin yayınladığı makale sayılarına, derginin yayınlarındaki yazarların ülke bağlantılarına, dergiye en çok katkı yapan ülkelere, toplam yazar sayıları ile uluslararası ortak yazarlık yüzdelerine dair bulgular verilmiştir. Bununla birlikte dergilerin aldığı atıfların hangi ülkelere geldiği ile ilgili bulgulara bu bölümde yer verilmiştir. *Dördüncü bölümde* ise dergilerin INO değerleri ile dergi etki faktörü arasındaki ilişkiye dair bulgular yer almaktadır.

Dergilerin güçlü ulusal veya uluslararası yönelime sahip olup olmadığını inceleyebilmek için eşik değerin ortaya konması gerekmektedir. Literatürde INO ölçeğine göre bir dergiyi ulusal olarak tanımlayabilmek için %50 eşik değeri kullanılmaktadır (Moed vd., 2021, s. 3649). Söz konusu değer hem INO-P hem de INO-C indeksi için geçerlidir. Derginin INO değerlerinin %50'den yüksek olması söz konusu derginin yayınlarının ve atıflarının en az yarısında tek bir ülkeden yazarların olduğunu gösterir ve derginin ulusal yönelimli olduğunu yorumlamaya yardımcı olur. Bu noktada dergilere yapılan atıflar için de benzer şekilde %50 INO-C değerinin ulusal yönelimi değerlendirmede bir eşik değer olarak alındığını belirtmek yerinde olur.

TÜBİTAK tarafından yayınlanan 11 dergiye ait tanımlayıcı veriler Tablo 4.1’de ayrıntılı olarak sunulmuştur. Buna göre 2 yıllık sürede en çok makale yayınlayan dergi *Turkish Journal of Medical Sciences* (N=590) dergisiyken, en az makaleyi *Turkish Journal of Physics* (N=36) yayınlamıştır. Dergilerde 2 yıllık süre içerisinde ortalama 218 makale yayınlanmıştır. Dergilerdeki yayınlara yapılan atıflar ise yayın üretim bulgularıyla paralellik göstermektedir. En çok yayın yapan *Turkish Journal of Medical Sciences* dergisi atıflar açısından ilk sıradayken (N=416), *Turkish Journal of Physics* (N=24) en az atıfı alan dergi konumundadır. Dergi aynı zamanda WoS çekirdek dizinlerinde¹⁰ yer almayan tek TÜBİTAK dergisidir.

Tablo 4.1: TÜBİTAK dergilerine ait tanımlayıcı veriler

<i>Dergi Adı</i>	<i>Yayın Sayısı (2020-2022)</i>	<i>Atıf Sayısı (2023)</i>	<i>Yayın-Atıf Oranı</i>	<i>Dizin Bilgisi</i>
TURK J AGRIC FOR	140	190	1,35	SCIE
TURK J BIOL	82	62	0,75	SCIE
TURK J BOT	97	65	0,67	SCIE
TURK J CHEM	340	276	0,81	SCIE
TURK J EARTH SCI	97	73	0,75	SCIE
TURK J ELECTR ENG CO	360	274	0,76	SCIE
TURK J MATH	373	208	0,55	SCIE
TURK J MED SCI	590	416	0,70	SCIE
TURK J PHSY	36	24	0,66	ESCI
TURK J VET ANIM SCI	201	71	0,35	SCIE
TURK J ZOOL	92	73	0,79	SCIE

4.1. Dergilerin Yayın ve Atıflar Açısından Uluslararasılık Eğilimlerine Yönelik Bulgular

Araştırma kapsamındaki dergilerin yayın ve atıflar açısından ulusal yönelimini ortaya koymak için INO-P ve INO-C değerleri hesaplanmış ve dergilerin ulusal yönelimine ait bulgulara bu bölümde yer verilmiştir. Yapılan analizler dergilerin yayınlarında ve atıflarındaki yazar ülke bağlantılarına dayanmaktadır. INO-P değeri, bir dergiye ait yayınların ulusal yöneliminin ölçüsü olduğundan, bu değerin yüksekliği düşük

¹⁰ Web of Science Core Collection

uluslararasılık olarak yorumlanırken değerin düşük olması ise uluslararasılığın yüksekliği olarak düşünülmelidir (Bucher, 2018, s. 97; Moed vd., 2021, s. 3644).

Bulguların ilerleyen kısımlarının daha net anlaşılabilmesi adına araştırma boyunca kullanılan; *INO-P* ve *INO-C* eşik değerleri, dergilerde yayın yapan yazarların coğrafi dağılım ortalaması, atıf coğrafi dağılım ortalaması, uluslararası ortak yazarlık yüzdesi ortalaması, editör/yayın kurulu üye sayısı ortalaması ve editör/yayın kurulu coğrafi dağılım ortalaması tablolastırılarak aktarılmıştır.

Tablo 4.2: TÜBİTAK dergilerine ait eşik ve ortalama değerler

<i>Eşik Değer-Ortalama Adı</i>	<i>Ortalama/Eşik değer</i>	<i>Ortanca</i>
INO-P	50	-
INO-C	50	-
Yazar coğrafi dağılımı	32,9*	31
Atıf coğrafi dağılımı	45,81*	49
Uluslararası ortak yazarlık yüzdesi	14,43	16,49
Editör/yayın kurulu coğrafi dağılımı	13,54*	13
Editör/yayın kurulu üye sayısı	63,09*	60

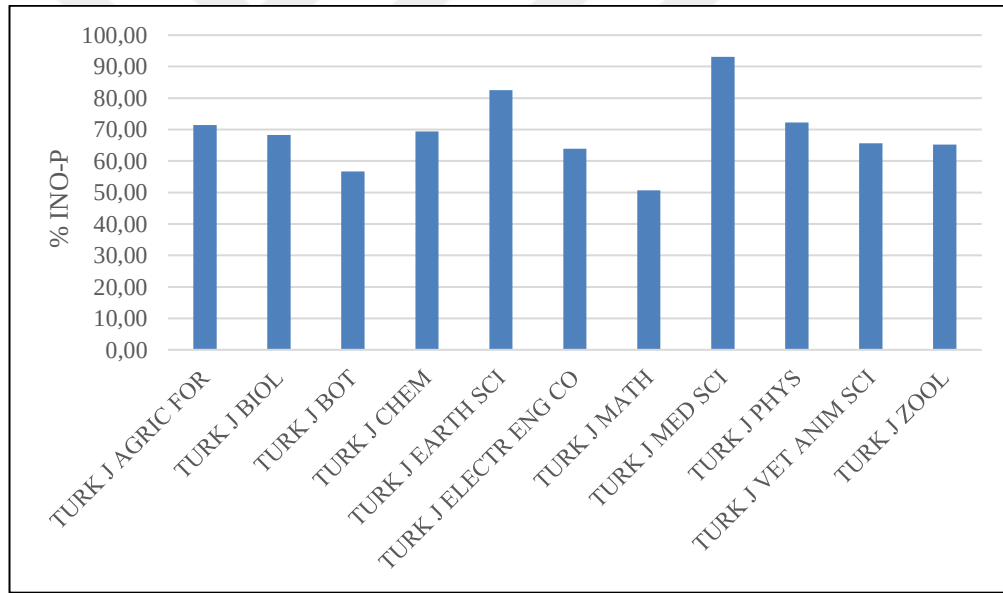
*Belirtilen değerler yüzdelik ortalama değer değil sayısal ortalama değerler olarak ifade edilmektedir.

Tablo 4.2’de belirtilen değerlerden INO-P ve INO-C literatürde bir dergiyi uluslararası veya ulusal yönelimli dergi olarak nitelendirmeye yardımcı olarak kullanılan eşik değerler iken, diğer değerler veri setinin analiz edilmesi sonucu ulaşılan değerlerdir. Dergilerin tekil bazda uluslararasılıklarının değerlendirildiği alt bölümde yukarıda yer alan ortalamalar dergileri değerlendirirken bir referans oluşturmaktadır. *Yazar coğrafi dağılımı ortalaması* incelenen veri setindeki dergilerin her biri için tekil olarak analiz edilmiş ve dergilerde ortalama olarak kaç farklı ülkeden yazar olduğunu ifade etmektedir. Benzer şekilde *atıf coğrafi dağılımı*, dergilerin her birinin atıf verilerinde ortalama kaç farklı ülkeden yazar olduğunu ifade eder. *Uluslararası ortak yazarlık yüzdesi ortalaması* ise dergiler için hesaplanan uluslararası ortak yazarlık yüzdelilerinin ortalama değerini ifade etmektedir. *Editör/yayın kurulu coğrafi dağılımı ortalaması*, dergilerin editör kurullarındaki üyelerin ortalama kaç farklı ülkeden olduğunu ifade eder. Son olarak *editör/yayın kurulu üye sayısı ortalaması* ise dergi başına ortalama kaç editör kurulu üyesi bulunduğunu ifade etmektedir.

Veri setinde yer alan dergilerin yayınlar açısından uluslararasılığı incelenmiştir. Şekil 4.1 dergilerin yayınlarındaki yazar adres bilgileri kullanılarak yapılan INO-P

ölçümlerinin sonuçlarını göstermektedir. Buna göre tüm dergilerin %50 eşik değerinin üzerinde olduğu görülmektedir. Bu durum dergilerdeki makalelerin en az yarısında tek bir ülkeden yazarların yer aldığını göstermektedir. Örneğin en yüksek INO değerine sahip derginin *Turkish Journal of Medical Sciences* (%93,05) olduğu görülmektedir. Söz konusu derginin yayınlarda yer alan yazarların %90'ından fazlası, tek bir ülke bağlantısına sahiptir. Bu durumda dergi güçlü ulusal eğilimli olarak tanımlanabilir. *Turkish Journal of Medical Sciences* dergisinden sonra en yüksek INO-P değeri, *Turkish Journal of Earth Sciences* (%82,47) dergisine aittir. Yer bilimleri disiplininin belirli bir coğrafyaya özgü araştırmaları içereceği düşünüldüğünde bu durum dergiye ait INO-P değerinin yüksekliğini açıklayabilir.

Şekil 4.1: Dergilere ait INO-P değerleri

Hesaplamada dergilere ait ortalama INO-P değeri %69 (ortanca = %68.29) olarak bulunmuştur. Bu durum 2 yıllık bir yayın penceresinde TÜBİTAK dergilerinde yer alan yayınların %69'unda tek bir ülkeden yazar bulunduğunu göstermesi açısından önemlidir. Bir bütün olarak bakıldığında yazarların ülkeleri açısından dergilerin güçlü ulusal yönelim gösterdiği söylenebilir. Şekildeki en düşük INO-P değerine sahip dergi olan *Turkish Journal of Mathematics* (%50,67), dergi yazarlarının en az yarısının yayıncı ülke dışından olması ile diğer dergilere göre daha yüksek uluslararası eğilimdedir.

Dergilerde yayın yapan yazarların adres bilgilerine ait bulgular Tablo 4.3'te sunulmuştur. Tabloda yayıncı ülke konumunda olan Türkiye (%71,05) tüm dergilerde en sık yayın yapan ülkedir. Bir başka ifadeyle Türkiye dergilerdeki makalelerin yazar adres bilgilerinde en sık görünen ülkedir. Bu durumda yayınlanan makaleler açısından bakıldığında dergiler güçlü ulusal yönelim göstermektedir. Türkiye hariç bırakıldığında ise sırasıyla Çin Halk Cumhuriyeti (%5,48), Hindistan (%4,69), İran (%3,65) ve Pakistan (%3,61) yazarlarıyla TÜBİTAK dergilerindeki makalelere en çok katkıyı yapan ülke konumundadırlar. Makalelerde 91 ülkeden yazar bulunmaktadır.

Tablo 4.3: TÜBİTAK dergilerindeki yazar adres bağlantılarında yer alan ülkeler ve yayınlardaki oranları

<i>Ülke</i>	<i>Yayınlarda yer alma sıklığı (N)</i>	<i>%</i>	<i>Ülke</i>	<i>Yayınlarda yer alma sıklığı (N)</i>	<i>%</i>
TURKEY	1713	71,13	NORWAY	4	0,16
PEOPLES R CHINA	132	5,48	CZECH REPUBLIC	4	0,16
INDIA	113	4,69	AUSTRIA	4	0,16
IRAN	88	3,65	FINLAND	4	0,16
PAKISTAN	87	3,61	DENMARK	4	0,16
USA	49	2,03	UZBEKISTAN	4	0,16
ALGERIA	28	1,16	BOSNIA HERCEG	4	0,16
SOUTH KOREA	25	1,03	SLOVENIA	4	0,16
ITALY	24	0,99	KAZAKHSTAN	4	0,16
MALAYSIA	23	0,95	BANGLADESH	4	0,16
RUSSIA	22	0,91	SUDAN	4	0,16
SAUDI ARABIA	21	0,87	LITHUANIA	4	0,16
BRAZIL	21	0,87	CAMEROON	3	0,12
SPAIN	18	0,74	GHANA	3	0,12
GERMANY	18	0,74	WALES	3	0,12
EGYPT	17	0,70	IRELAND	3	0,12
BULGARIA	17	0,70	COLOMBIA	3	0,12
MOROCCO	17	0,70	ISRAEL	3	0,12
INDONESIA	16	0,66	SLOVAKIA	3	0,12
ENGLAND	15	0,62	SWEDEN	3	0,12
FRANCE	15	0,62	PORTUGAL	3	0,12
UKRAINE	13	0,53	QATAR	3	0,12
TUNISIA	12	0,49	MONTENEGRO	2	0,08
AZERBAIJAN	11	0,45	SWITZERLAND	2	0,08
SERBIA	11	0,45	OMAN	2	0,08
NIGERIA	11	0,45	SOUTH AFRICA	2	0,08
AUSTRALIA	10	0,41	CHILE	2	0,08
GREECE	10	0,41	KYRGYZSTAN	2	0,08
ROMANIA	10	0,41	LUXEMBOURG	2	0,08

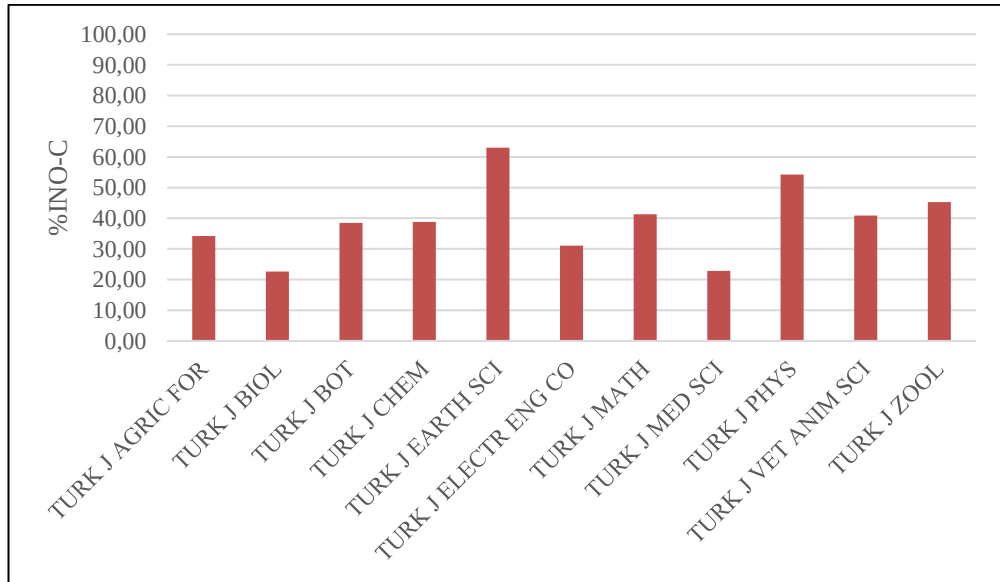
CANADA	10	0,41	ARGENTINA	1	0,04
VIETNAM	10	0,41	KOSOVO	1	0,04
JAPAN	8	0,33	BENIN	1	0,04
POLAND	8	0,33	PALESTINE	1	0,04
IRAQ	8	0,33	KUWAIT	1	0,04
U ARAB EMIRATES	7	0,29	BRUNEI	1	0,04
TAIWAN	7	0,29	ALBANIA	1	0,04
NETHERLANDS	7	0,29	PERU	1	0,04
JORDAN	7	0,29	NEPAL	1	0,04
THAILAND	6	0,24	MALTA	1	0,04
MEXICO	6	0,24	SENEGAL	1	0,04
CROATIA	5	0,20	GEORGIA	1	0,04
YEMEN	5	0,20	NORTH KOREA	1	0,04
HUNGARY	5	0,20	TANZANIA	1	0,04
SCOTLAND	5	0,20	BAHRAIN	1	0,04
BELGIUM	5	0,20	MOLDOVA	1	0,04
			DJIBOUTI	1	0,04

Yazar odaklı dergi uluslararasılığının bir başka boyutu ise dergilere yapılan atıfların ülke bağlantılarına odaklanmaktır. Bu nedenle dergilerin aldığı atıflar bağlamında uluslararası yönelim durumlarını ortaya koymak için dergilerin INO-C değerleri hesaplanmıştır. INO-C ölçeği, bir derginin atıflarının hangi ülkelere geldiğini yazar ülke bağlantılarına odaklanarak derginin uluslararasılaşma düzeyini ölçer. Şekil 4.2'de, analiz edilen dergilerin hesaplanan INO-C yüzdelik değerleri yer almaktadır. Dergilere ait ortalama INO-C değeri %39,32 (ortanca = %38,76) olarak bulunmuştur. INO-C bir dergiye en sık atıf yapan ülkenin payının derginin toplam atıf sayısına oranı olarak ifade edildiğinden bu değerin düşük olması atıfların tek bir ülkede yoğunlaşmadığını ve farklı ülkelere dağılım gösterdiğine işaret eder. Dolayısıyla atıflar açısından uluslararasılığın artışı olarak yorumlanır.

Bulgulanan INO-C değerleri çerçevesinde söz konusu 11 dergiden 2 tanesinin, *Turkish Journal of Earth Sciences* (%63,01) ve *Turkish Journal of Physics* (%54,21), eşik INO-C değerini aştığı, diğer 9 derginin ise eşik değerin altında kaldığı anlaşılmaktadır. Dergilere yapılan toplam 1732 atfın %33,77'si Türkiye bağlantılı yazarlar tarafından yapılmıştır. Dergiler bütüncül olarak ele alındığında toplam atfın %33,77'sinin tek bir ülkeden gelmesi, TÜBİTAK dergilerinin atıflarının genel anlamda tek bir ülkede yoğunlaşmadığını göstermektedir. Dergilere en sık atıf yapan ikinci ülke ise Çin Halk Cumhuriyeti (%18,53) olarak bulgulanmıştır.

Şekil 4.2’de dergilere ait INO-C değerleri incelendiğinde en düşük değerin *Turkish Journal of Biology* dergisine ait olduğu görülmektedir. Dergi atıflarının %22,58’ini tek bir ülkeden almıştır. Bu durum derginin atıflar açısından uluslararası eğiliminin yüksek olduğunu göstermektedir. *Turkish Journal of Biology* dergisini %22,83 INO-C değeri ile *Turkish Journal of Medical Sciences* dergisi izlemektedir. Derginin INO-P değeri (%93,05) ile INO-C değeri (%22,83) arasında büyük fark olduğu görülmektedir. Bu durum derginin yayınladığı makaleler açısından güçlü ulusal yönelim sergilerken aldığı atıflar açısından güçlü şekilde uluslararası bir yönelim sergilediği şeklinde yorumlanabilir. Diğer yandan *Turkish Journal of Earth Sciences* dergisi atıflarının %63,01’ini tek bir ülkeden almış olmasıyla 11 dergi içerisinde en düşük uluslararasılık eğilimine sahip dergi olarak atfedilebilir. Bir başka ifadeyle derginin aldığı atıfların %63,01’nde yazar ülkesi olarak tek bir ülke yer almaktadır. 11 derginin 9’unda en çok atıf, yayıncı ülke konumundaki Türkiye’den yapılmıştır. Bu 9 derginin dışında kalan 2 dergi *Turkish Journal of Agriculture and Forestry* ve *Turkish Journal of Biology* dergileridir. Bu dergilerinin yayınlarına en çok atıf sırasıyla Çin Halk Cumhuriyeti (%34,21) ve Hindistan (%22,58)’dan yapılmıştır.

Şekil 4.2: Dergilere ait INO-C değerleri

Dergilerdeki makalelerde yayıncı ülke dışından yazarların oranı, uluslararası yönelimin farklı açıdan incelenmesine olanak vermektedir. Dergilerin INO-P değerleri o dergide yayın yapan yazarların ülke bağlantılarında en sık yer alan ülkenin oranını temsil etmektedir. INO değerleri yüzdelik olarak ifade edildiğinden

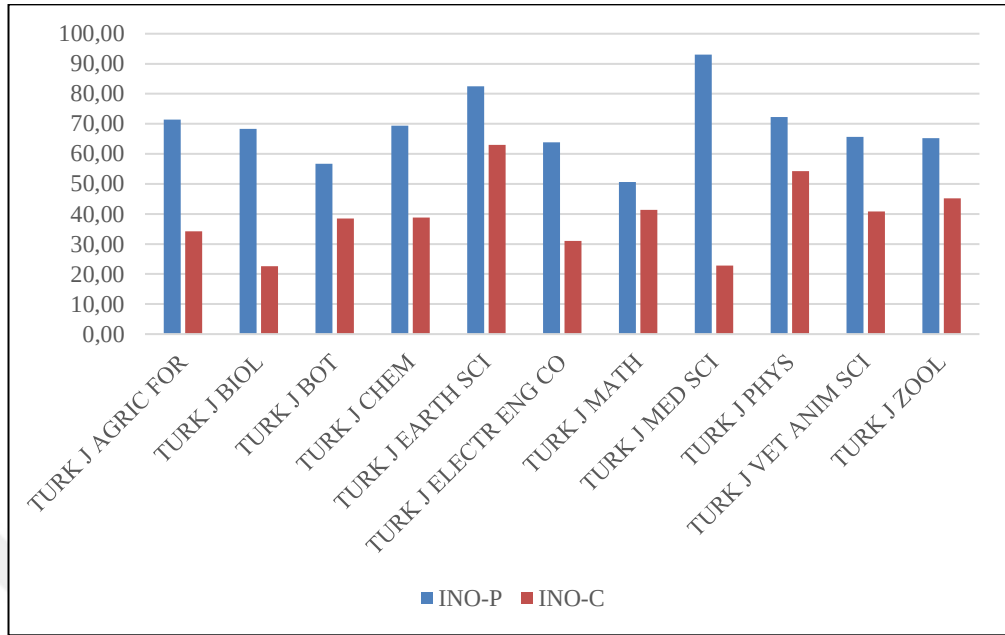
(Moed, 2005) dergilerin INO-P değerleri 100'den çıkarıldığında kalan yüzdelik kısım, o dergideki yabancı yazar yüzdesini ifade etmektedir. Burada altı çizilmesi gereken nokta ise dergilerin tamamında yazar ülke bağlantılarında en sık yer alan ülkenin yayıncı ülke olması gerektiğidir. Bir başka ifade ile hesaplanan INO-P değerleri tüm dergiler için derginin yayınlandığı ülkeyi temsil ediyorsa, bu değerlerin 100'den çıkarıldığında kalan kısmı tamamen yabancı ülke yazarlarını temsil etmektedir. Araştırmada incelenen dergilerin tamamında bu durum geçerlidir. Tablo 4.4'te bu oranlar verilmiştir. Tablo 4.4 incelendiğinde *Turkish Journal of Mathematics* (%49,33) dergisi en çok yabancı yazarın makale yayınladığı dergi olarak görülmektedir. Bu açıdan dergi orta seviyede uluslararası bir yönelime sahiptir. Dergiyi %43,3 yabancı yazar oranı ile *Turkish Journal of Botany* dergisi izlemektedir. *Turkish Journal of Medical Sciences* (%6,95) yayınladığı makalelerde en az yabancı yazar barındıran dergi durumundadır. Dergi eşik değer olan %50 INO değerini çok fazla aşmıştır. Bu açıdan *Turkish Journal of Medical Sciences* dergisinin güçlü şekilde ulusal yönelim gösterdiği belirtilebilir.

Tablo 4.4: TÜBİTAK dergilerindeki yayınlarda yayıncı ülke dışından yazarların oranı

<i>Dergi Adı</i>	<i>%</i>
TURK J AGRIC FOR	28,58
TURK J BIOL	31,71
TURK J BOT	43,3
TURK J CHEM	30,59
TURK J EARTH SCI	17,53
TURK J ELECTR ENG CO	36,12
TURK J MATH	49,33
TURK J MED SCI	6,95
TURK J PHYS	27,78
TURK J VET ANIM SCI	34,33
TURK J ZOOL	34,79

Dergilerin yayınları ve atıfları açısından INO değerleri Şekil 4.3'te yer aldığı haliyle tek bir grafik üzerinden ifade edildiğinde ise yayın ve atıf ulusal yönelim farklılıkları daha rahat gözlemlenebilmektedir. *Turkish Journal of Medical Sciences* yayınları açısından yüksek ulusal yönelime sahip olmasına rağmen atıfları açısından en uluslararası dergilerden biridir.

Şekil 4.3: Dergilerin INO değerlerinin karşılaştırılması

Araştırmanın bu noktaya kadar verilen bulguları, dergilerde yayın yapan yazarların veya dergilere atıf yapan yazarların ülke bağlantılarının analizleri bağlamında bir uluslararası yönelim ortaya çıkarmıştır. Bir derginin uluslararası yöneliminin bir başka göstergesi, derginin editör kurulunda yer alan üyelerin coğrafi kompozisyonlarının incelenmesidir (Kim, 2010, s. 507). Bir sonraki bölümde dergilerin editör kurullarında yer alan üyelerin ülke bağlantılarına ilişkin bulgular verilmektedir.

4.2. Dergi Yayın Kurulu Üyelerinin Coğrafi Dağılımına İlişkin Bulgular

Dergilerin editör kurullarının coğrafi kompozisyonunun incelenmesi dergiyi hem politikası bağlamında hem de dergide yayın yapan yazarlar açısından daha uluslararası bir hale getirebilmektedir. Bu açıdan TÜBİTAK tarafından yayınlanan 11 derginin editör kurullarında yer alan üyelerin coğrafi dağılım açısından incelenmesi yerinde olacaktır. Dergilerin tamamında editör/yayın kurullarındaki üyelere ait bilgiler dergi web sayfaları aracılığıyla erişilmiştir.

Analiz edilen 11 dergide toplam 694 yayın kurulu üyesi görev yapmaktadır. Bu üyeler 50 farklı ülkeden gelmektedir. Üyelerin ülkelere dağılımı Tablo 4.5'te verilmiştir. Buna göre editör kurullarında yer alan üyelerin %68,29'u (N=474)

yayıncı ülke konumunda olan Türkiye’denir. 11 dergideki ortalama editör kurulu üyesi sayısı 63’tür. Ayrıca dergi editör kurullarında yer alan üyelerin ülke bağlantıları incelenerek yapılan analizde üyelerin coğrafi dağılım ortalamasının 13 ülke olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 4.5: Dergi editör kurulu üyelerinin ülkelere dağılım oranları

Ülke	Üye (N=694)	%	Ülke	Üye (N=694)	%
TURKEY	474	68,2	RUSSIA	3	0,43
USA	33	4,75	SWEDEN	3	0,43
PEOPLES R CHINA	19	2,73	MALAYSIA	2	0,28
ITALY	14	2,01	MEXICO	2	0,28
GERMANY	11	1,58	NETHERLANDS	2	0,28
POLAND	11	1,58	SERBIA	2	0,28
JAPAN	10	1,44	SLOVENIA	2	0,28
IRAN	9	1,29	AUSTRIA	1	0,14
SPAIN	9	1,29	BANGLADESH	1	0,14
UNITED KINGDOM	9	1,29	BELGIUM	1	0,14
SWITZERLAND	7	1,00	CYPRUS	1	0,14
FRANCE	6	0,86	GEORGIA	1	0,14
CANADA	5	0,72	IRELAND	1	0,14
AUSTRALIA	4	0,57	ISRAEL	1	0,14
CZECH REPUBLIC	4	0,57	LATVIA	1	0,14
GREECE	4	0,57	MAURITIUS	1	0,14
INDIA	4	0,57	MONTENEGRO	1	0,14
PAKISTAN	4	0,57	NEW ZELAND	1	0,14
ROMANIA	4	0,57	OMAN	1	0,14
SOUTH KOREA	4	0,57	PORTUGAL	1	0,14
AZERBAIJAN	3	0,43	QATAR	1	0,14
BRAZIL	3	0,43	SLOVAKIA	1	0,14
BULGARIA	3	0,43	SOUTH AFRICA	1	0,14
CROATIA	3	0,43	TAIWAN	1	0,14
DENMARK	3	0,43	UZBEKISTAN	1	0,14

Dergilerin editör kurulu üyelerinin coğrafi dağılım bilgileri ve dergi bazında uluslararası üye oranları Tablo 4.6’da yer almaktadır. Mevcut çalışmada dergilerin yayıncısı konumundaki ülke olan Türkiye dışından bir kurumdan olan editör kurulu üyeleri “uluslararası üye” olarak adlandırılmıştır. Dergilerdeki editör kurulu üyesi sayısı 22 ile 92 arasında değişmektedir. Ülke coğrafi dağılımı ise 6 ile 28 ülke arasında değişmektedir. Tekil olarak dergilere bakıldığında, *Turkish Journal of Medical Sciences* dergisi en fazla editör kurulu üyesine sahip dergi olmasına rağmen

en az uluslararası üye (N=94, %7) barındıran dergi konumundadır. Derginin editör kurulunun coğrafi çeşitliliği açısından oldukça zayıf bir uluslararasılık durumu yansıttığını söylemek mümkündür. Diğer yandan *Turkish Journal of Mathematics* 22 yabancı üye ile (N=36, %61) uluslararası üye yüzdesi bakımından ilk sıradadır. *Turkish Journal of Agriculture and Forestry* (N=80, %55) dergisi ise uluslararası üye yüzdesi bakımından ikinci sırada yer almaktadır. Dergi başına ortalama 20 uluslararası üye düşmektedir.

Tablo 4.6: Dergi editör kurulu üyelerinin uluslararası dağılımı

<i>Dergi Adı</i>	<i>Ülke sayısı</i>	<i>Üye sayısı</i>	<i>Uluslararası üye sayısı</i>	<i>Uluslararası üye yüzdesi</i>
TURK J AGRIC FOR	28	80	44	55
TURK J BIOL	19	87	29	33
TURK J BOT	19	87	37	42
TURK J CHEM	13	92	17	18
TURK J EARTH SCI	11	57	18	31
TURK J ELECTR ENG CO	10	60	11	18
TURK J MATH	16	36	22	61
TURK J MED SCI	6	94	7	7
TURK J PHYS	7	22	7	31
TURK J VET ANIM SCI	6	29	8	27
TURK J ZOOL	14	50	20	40

Bulguların şu ana kadar olan kısmında, dergilerde yayınlanan makalelerin, dergilerin aldığı atıfların ve dergi editör kurulu üyelerinin uluslararası eğilimleri bütüncül olarak ele alınmıştır. Çalışmanın bir sonraki alt başlığında dergilerin tekil olarak detaylı uluslararası yönelimlerine dair bulgulara yer verilmiştir.

4.3. Dergilerin Tekil Bazda Uluslararasılık Yönelimleri

Bilimsel dergilerin uluslararası yönelimleri, bilimsel yayıncılık dünyasında dergilerin uluslararası alandaki yerini görebilmesi ve yayın politikalarını uluslararası hale getirmek isteyen dergiler için önemli bir araştırma alanını temsil etmektedir. Bahsi geçen uluslararası yönelim; dergilerde yayın yapan yazarlar ve dergiye atıf yapan yazarların ülke bağlantıları, dergi editör kurullarında yer alan üyelerin coğrafi kompozisyonları, dergilerde yayın yapan yazarların uluslararası ortak yazarlık (*international co-authorship*) durumları çevresinde şekillenmektedir. Bu noktada her disiplinin yayın yapma pratiklerinin birbirinden farklı olabileceği göz önünde

bulundurulmalı ve bir uluslararasılık değerlendirmesi yaparken bu durumu da hesaba katmak gerektiğinin altının çizilmesi gerekmektedir.

TÜBİTAK dergileri üzerinde yapılan analiz çerçevesinde dergilerin uluslararası ortak yazarlık yüzdeleri ile birlikte bu yüzdelerle ait ortalama değeri hesaplanmıştır. Coğrafi dağılım değerlerinin ortaya çıkarılmasında makalelerin adres verilerindeki ülkeler sayılmıştır. Bu çalışma kapsamında incelenen 11 dergi için uluslararası ortak yazarlık yüzdesi ortalaması %14,43 ortancası ise %16,49'dur. Ayrıca dergilerde yayın yapan yazarların bağlı olduğu ülkelerin dağılımları da hesaplanmıştır. Coğrafi dağılım, bir dergide kaç farklı ülkeden yazarın yayın yaptığını ifade etmektedir. Söz konusu yazar ülkesel coğrafi dağılım ortalaması 32,9 iken ortanca ise 31 şeklindedir. Son olarak çalışma kapsamında incelenen dergilerin atıflarının ülkesel (coğrafi) dağılımları da çıkarılmıştır. Atıfların ülkesel dağılım ortalaması ise 45,8'dir.

Dergilerin editör kurulunun uluslararası coğrafi dağılımlarının incelenmesi, derginin uluslararası yöneliminin belirlenmesi noktasında önem arz etmektedir. Bu doğrultuda 11 derginin editör kurulu üyelerine ait ortalamalar hesaplanmıştır. Dergilerin editör kurullarında yer alan üye sayılarının ortalaması 63,09 üye iken editörlerin coğrafi dağılımlarının ortalaması (kaç farklı ülkeden editörün dergide yer aldığı) ise 13,54 ülke olarak bulunmuştur.

Araştırmanın bu bölümünde elde edilen bulgular yerel akademik dergilerin uluslararası yönelimlerini yukarıda belirtilen açılardan incelemektedir. Dergilerde yayın yapan toplam yazar sayıları, makale başına ortak yazarlık ortalaması ve uluslararası ortak yazarlık yüzdeleri Bibliometrix R kütüphanesi aracılığıyla hesaplanmıştır. Bu bölüm dergilerin uluslararasılık açısından tek tek bulgulanması ile sona ermektedir.

4.3.1. Turkish Journal of Agriculture and Forestry

Turkish Journal of Agriculture and Forestry dergisi 2020-2022 yılları arasında 140 araştırma makalesi yayınlamıştır. Yayımlanan 140 makalenin %71,42'sinde (N=100) yayıncı ülke konumundaki Türkiye'den yazarlar yer almaktadır. Bir başka ifade ile derginin yazarlarının %71,42 kadarı yayıncı ülke olan Türkiye'deki kurumlarda çalışmaktadır. Bu durum derginin %50'lik eşik INO-P değerini aştığını ve ulusal yönelimli olduğunu göstermektedir. Türkiye'den sonra dergiye en çok katkıda

bulunan ikinci ülkenin %9,28 (N=13) ile Pakistan olduğu görülmektedir. Pakistanlı yazarları %7,14 (N=10) ile Çin Halk Cumhuriyeti'nden yazarlar izlemektedir. Dergide 30 farklı ülkeden 521 yazar yayın yapmıştır. *Turkish Journal of Agriculture and Forestry* ülkesel coğrafi dağılım ortalamasına (%32,9) oldukça yakın bir değerdedir. Dergideki uluslararası ortak yazarlık yüzdesi %20'dir. Dergi bu yönüyle araştırma kapsamındaki dergilerin ortalama uluslararası ortak yazarlık yüzdesinin (%14,43) üzerinde bir değere sahiptir. Tablo 4.7'de dergideki makalelerin yazarlarının ülke bağlantılarında en sık görünen 10 ülke yer almaktadır.

Tablo 4.7: Turkish Journal of Agriculture and Forestry dergisinin yayınlarının yazar ülke bağlantılarında en sık yer alan ülkeler

Ülke	Yayınlarda yer alma sıklığı (N)	%
TURKEY	100	71,42
PAKISTAN	13	9,28
PEOPLES R CHINA	10	7,14
IRAN	8	5,71
RUSSIA	8	5,71
USA	5	3,57
AUSTRALIA	3	2,14
CROATIA	3	2,14
INDIA	3	2,14
SOUTH KOREA	3	2,14

Bir diğer uluslararası yönelim göstergesi dergiye yapılan atıfların hangi ülkelerdeki yazarlar tarafından yapıldığı konusudur. Dergide yer alan yayınlara 2023 yılında toplam 190 atıf yapılmıştır. Yapılan bu atıfların coğrafi dağılımı 59 ülkedir. Bu yönüyle dergi, 11 dergi için hesaplanan ortalama atıf coğrafi dağılımının (45,8) üzerindedir. Çin Halk Cumhuriyeti %34,21'lik oranla dergiye yapılan atıfların yazar bağlantılarında (author affiliation) en sık yer alan ülke konumundadır. İkinci sırada ise %27,89'luk oranla Türkiye gelmektedir. Bu yönüyle *Turkish Journal of Agriculture and Forestry* dergisi incelenen 11 dergi içerisinde, dergi yayıncısı ülke dışından en sık atıfı alan iki dergiden biridir. Bu duruma ek olarak dergi %50 INO değerinin altında bir yüzdelik değere sahip olduğundan atıflar açısından da uluslararası olarak değerlendirilebilir. Tablo 4.8'de dergiye ait en çok atıfın geldiği ilk 10 ülke ve atıf oranları görülmektedir.

Tablo 4.8: Turkish Journal of Agriculture and Forestry dergisine en çok atfın geldiği ülkeler

Ülke	N	%
PEOPLES R CHINA	65	34,21
TURKEY	53	27,89
INDIA	24	12,63
SAUDI ARABIA	14	7,36
PAKISTAN	13	6,84
BANGLADESH	8	4,21
IRAN	8	4,21
AUSTRALIA	7	3,68
EGYPT	6	3,15
RUSSIA	6	3,15

Derginin editör kurulunda yer alan üyelerin coğrafi kompozisyonuna bakıldığında ise kurul üyelerinin %45'inin Türkiye'den olduğu görülmektedir. Bu durum dergideki editör kurulu üyelerinin yarıdan fazlasının (%55) yayıncı ülke dışından olduğunu göstermesi açısından önemlidir. Derginin editör kurulunda 28 farklı ülkeden 80 üye bulunmaktadır. *Turkish Journal of Agriculture and Forestry*, üyelerinin coğrafi çeşitliliği bakımından araştırma kapsamında incelenen dergiler arasında en fazla sayıda ülkeden üye barındıran süreli yayındır. Dergi bu yönüyle diğer TÜBİTAK dergilerinden ayrılmaktadır. Tablo 4.9'da derginin yayın kurulunda yer alan üyelerin ilk 5'inin bilgileri yer almaktadır.

Tablo 4.9: Turkish Journal of Agriculture and Forestry dergisinin editör kurulunda en sık yer alan 5 ülke ve üyelerin ülkelere dağılımları

Ülke	Editör kurulu üyesi sayısı	%
TURKEY	36	45
PEOPLES R CHINA	7	8,75
ITALY	3	3,75
IRAN	3	3,75
POLAND	3	3,75

4.3.2. Turkish Journal of Biology

Çalışma kapsamında incelenen bir diğer TÜBİTAK dergisi *Turkish Journal of Biology* dergisidir. Söz konusu dergi 2020-2022 yılları arasında 82 makale yayınlamış ve bu makalelerin %68,29'unda yazarların ülke bağlantılarında Türkiye (N=56) yer almıştır. Dergi %50 eşik INO-P değerini aştığı için ulusal yönelim

göstermektedir. Türkiye’den sonra dergiye en çok katkı sağlayan ikinci ülke Çin Halk Cumhuriyeti (%20,73)’dir. Dergideki yayınlarda 17 farklı ülkeden 366 yazar bulunmaktadır. *Turkish Journal of Biology* 17 ülke ile inceleme kapsamındaki tüm dergilerin yazar coğrafi dağılımı ortalamasının (32,9) altında bir dağılıma sahiptir. Derginin uluslararası ortak yazarlık oranı ise %18,29’dur. Uluslararası ortak yazarlık açısından *Turkish Journal of Biology* 11 dergi arasında ikinci sıradadır ve dergi ortalama uluslararası ortak yazarlık değerinin (%14,43) üzerindedir. Tablo 4.13’te dergiye ait yayınlarda yer alan yazarların ülkelere dağılım oranları görülmektedir.

Tablo 4.10: Turkish Journal of Biology dergisinin yazarlarının ülke bağlantısında en sık yer alan 10 ülke

Ülke	Yayınlarda yer alma sıklığı	%
TURKEY	56	68,29
PEOPLES R CHINA	17	20,73
USA	6	7,31
INDIA	4	4,87
MALAYSIA	3	3,65
IRAN	2	2,43
BRAZIL	1	1,22
CANADA	1	1,22
EGYPT	1	1,22
FRANCE	1	1,22

Dergide yer alan yayınlara 2023 yılında toplam 62 atıf yapılmıştır. Yapılan bu atıflar 30 farklı ülkeden gelmektedir. Hindistan %22,58 oranıyla dergiye en sık atıf yapan ülke konumundadır. İkinci sırada ise %20,96’lık oranla Türkiye gelmektedir. Tablo 4.14’te dergiye en çok atıf yapan 10 ülke gösterilmiştir.

Tablo 4.11: Turkish Journal of Biology dergisine en çok atfın geldiği ülkeler

Ülke	N	%
INDIA	14	22,58
TURKEY	13	20,96
PEOPLES R CHINA	8	12,90
USA	6	9,67
EGYPT	5	8,06
ITALY	5	8,06
SAUDI ARABIA	5	8,06
IRAN	4	6,45
PAKISTAN	4	6,45

Turkish Journal of Biology editör kurulu üyelerinin coğrafi dağılımı açısından incelendiğinde örneklem grubundaki dergilerin editör kurulu ortalama coğrafi dağılımı olan 13,54 ülkenin üzerinde (19 ülke) dağılıma sahiptir. Derginin editör kurulunda yer alan 87 üyenin %66,66'sı yayıncı ülke Türkiye'dendir. Tablo 4.15'te derginin yayın kurulunda yer alan üyelerin ilk 5'inin bilgileri yer almaktadır.

Tablo 4.12: Turkish Journal of Biology dergisinin editör kurulunda en sık yer alan 5 ülke ve üyelerin ülkelere dağılımları

Ülke	Editör kurulu üyesi sayısı	%
TURKEY	58	66,66
USA	8	9,19
ITALY	3	3,44
JAPAN	2	2,29
GERMANY	2	2,29

4.3.3. Turkish Journal of Botany

Turkish Journal of Botany bir bitki bilimi dergisi olarak 2020-2022 arasındaki 2 yıllık periyotta 97 araştırma makalesi yayınlamış ve bu makalelere 31 farklı ülkeden 357 yazar katkıda bulunmuştur. Derginin %56,70 olan INO-P değeri, *Turkish Journal of Biology*'nin yazar ülke bağlantılarının %56,70'inde tek bir ülke olduğunu gösterir. Yani dergi %56,70 oranında tek bir ülkeden yazara sahiptir ve o ölçüde ulusal eğilimlidir. Bu noktada dergi bu değer ile ulusal yönelimi en düşük (uluslararasılığa en yakın) ikinci dergi durumundadır. Dergiye Türkiye dışından en çok katkıyı Pakistanlı yazarlar (%9,27) yapmıştır. Derginin uluslararası ortak yazarlık oranı %17,53'tür. Bu değer ortalama uluslararası ortak yazarlık değerinin (14,43) üzerindedir. Dergideki makalelere her bir makale başına 3.96 yazar katkıda bulunmuştur. Tablo 4.16'da dergiye en çok yazarla katkı yapan 10 ülke yer almaktadır.

Tablo 4.13: Turkish Journal of Botany dergisinin yazarlarının ülke bağlantısında en sık yer alan 10 ülke

Ülke	Yayınlarda yer alma sıklığı	%
TURKEY	55	56,70
PAKISTAN	9	9,27
PEOPLES R CHINA	7	7,21

INDIA	6	6,18
IRAN	6	6,18
USA	4	4,12
GERMANY	3	3,09
SPAIN	3	3,09
BRAZIL	2	2,06
DENMARK	2	2,06

Bir diğer uluslararasılık ölçütü olan atıflara bakıldığında ise *Turkish Journal of Botany* dergisi 2023 yılında 49 farklı ülkeden toplam 65 atıf almış, bu atıfların %38,46'sı Türkiye'de bulunan kurumlardaki yazarlar tarafından yapılmıştır. Dergi diğer TÜBİTAK dergileri içerisinde en az atıfa sahip üçüncü dergi durumundadır. Dergiye ait %38,46 olan INO-C değeri eşik değerin (%50) altında olduğundan, derginin aldığı atıflar açısından uluslararası durumda olduğu yorumu yapılabilir. Türkiye'den sonra dergiye en sık atıf yapan ülke Çin Halk Cumhuriyeti (%16,92)'dir. Tablo 4.17'de dergiye en çok atıf yapan 10 ülke sıralanmıştır.

Tablo 4.14: Turkish Journal of Botany dergisindeki makalelerin atıflarında en çok bulunan yazar ülkeleri

Ülke	N	%
TURKEY	25	38,46
PEOPLES R CHINA	11	16,92
INDIA	9	13,84
PAKISTAN	8	12,30
CZECH REPUBLIC	4	6,15
POLAND	4	6,15
RUSSIA	4	6,15
SAUDI ARABIA	4	6,15
SOUTH KOREA	4	6,15
SWEDEN	4	6,15

Derginin yayın kurulunda 19 farklı ülkeden 87 üye bulunmaktadır. Bu yönüyle dergi editör kurulu üyelerinin coğrafi dağılımında, 11 derginin ortalamasının (13,54) üzerindedir. *Turkish Journal of Biology* dergisi ile aynı editör kurulu üye sayısına sahip olmasına rağmen *Turkish Journal of Botany*, kurul üyelerinin %40'ından fazlasının yurtdışından olması bakımından ilk dergiden ayrılmaktadır. Tablo 4.18'de derginin yayın kurulunda yer alan üyelerin ilk 5'inin bilgileri yer almaktadır.

Tablo 4.15: Turkish Journal of Botany dergisinin editör kurulunda en sık yer alan 5 ülke ve üyelerin ülkelere dağılımları

Ülke	Editör kurulu üyesi sayısı	%
TURKEY	50	57,47
USA	6	6,89
PEOPLES R CHINA	5	5,74
GERMANY	3	3,44
SPAIN	2	2,29

4.3.4. Turkish Journal of Chemistry

Turkish Journal of Chemistry dergisi 2020-2022 yılları arasında 340 makale yayınlamıştır. Dergi diğer TÜBİTAK dergileri arasında 2 yıllık zaman diliminde en çok araştırma makalesi yayınlayan ikinci dergi (N=340) konumundadır. Yayımlanan makalelerin %30,59'u Türkiye dışından yazarlar katkı yapmıştır. Bir başka ifadeyle derginin yayınlarının %69,41'inde tek bir ülkeden yazarlar yer almaktadır. Bu noktada derginin yayınlar açısından %50 olan eşik İNO-P değerini aştığı ve düşük uluslararası yönelim sergilediği söylenebilir. Türkiye'den sonra dergiye en çok katkıda bulunan ikinci ülke %5,88'lik katkı oranı ile Çin Halk Cumhuriyeti'dir. Dergideki yayınlarda 46 farklı ülkeden 1051 yazar bulunmaktadır. Dergi 46 ülkeden yazar barındırması açısından coğrafi dağılım ortalamasının (32,9) üzerindedir. Derginin uluslararası ortak yazarlık oranı olan %11,76'lık oran, araştırma kapsamındaki dergilerin ortalama uluslararası ortak yazarlık oranından (%14,43) düşüktür. Tablo 4.10'da dergide yayın yapan yazarların ülke bağlantılarında en sık görünen ilk 10 ülke verilmiştir.

Tablo 4.16: Turkish Journal of Chemistry dergisinin yayınlarının yazar ülke bağlantılarında en sık yer alan ülkeler

Ülke	Yayınlarda yer alma sıklığı (N)	%
TURKEY	236	69,41
PEOPLES R CHINA	20	5,88
INDIA	15	4,41
IRAN	15	4,41
PAKISTAN	13	3,82
MALAYSIA	8	2,35
ALGERIA	5	1,47
FRANCE	5	1,47
MOROCCO	5	1,47
NIGERIA	5	1,47

Turkish Journal of Chemistry dergisinin uluslararasılık profilinin daha detaylı ortaya konması için aldığı atıfların da uluslararası dağılımını incelemek gerekmektedir. Derginin 2023 yılında almış olduğu 276 atıf bulunmaktadır. Dergiye yapılan bu atıflar 63 farklı ülkedeki yazarlar tarafından yapılmıştır. Dergiye yapılan toplam atıfın %38,76'sında Türkiye bağlantılı yazarlar bulunmaktadır. Dergi %50 eşik INOC değerinin altında bir değere sahiptir. Bu nedenle derginin atıflar açısından uluslararası yönelim gösterdiğini söylemek mümkündür. Türkiye'den sonra derginin en sık atıf aldığı ülke %11,95'lik oranla Hindistan'dır. Tablo 4.11'de dergideki yayınlara en çok atıf yapan ilk 10 ülkeye yer verilmiştir.

Tablo 4.17: Turkish Journal of Chemistry dergisine en çok atıfın geldiği ülkeler

Ülke	N	%
TURKEY	107	38,76
INDIA	33	11,95
PEOPLES R CHINA	30	10,87
SAUDI ARABIA	24	8,69
IRAN	21	7,60
EGYPT	14	5,07
MALAYSIA	12	4,34
USA	12	4,34
PAKISTAN	11	3,98
ALGERIA	9	3,26

Dergi uluslararasılığının bir diğer boyutu editör kurulundaki üyelerin coğrafi kompozisyonlarının incelenmesidir. Bu doğrultuda *Turkish Journal of Chemistry* dergisinin editör kurulu üyelerinin coğrafi dağılımına bakıldığında kurul üyelerinin %81,52'sinin Türkiye'de bulunan kurumlarda çalışan üyeler olduğu görülmektedir. Derginin yayın kurulunda 13 farklı ülkeden 92 üye bulunmaktadır. *Turkish Journal of Chemistry* diğer TÜBİTAK dergileri arasında en ulusal editör kuruluna sahip dergilerden biri olduğu söylenebilir. Tablo 4.12'de derginin editör kurulunda en sık yer alan ülkelerin ilk 5'inin bilgileri yer almaktadır.

Tablo 4.18: Turkish Journal of Chemistry dergisinin editör kurulunda en sık yer alan 5 ülke ve üyelerin ülkelere dağılımları

Ülke	Editör kurulu üyesi sayısı	%
TURKEY	75	81,52
JAPAN	3	3,26

USA	2	2,17
FRANCE	2	2,17
IRAN	2	2,17

4.3.5. Turkish Journal of Earth Sciences

Turkish Journal of Earth Sciences yer bilimleri konusunda yayın yapan bir dergidir. Dergi 2020-2022 yılları arasından 97 makale yayınlamış ve yayınladığı bu makalelerde 22 farklı ülkeden 338 yazar yer almıştır. Dergideki uluslararası ortak yazarlık oranı %16,49'dur ve bu değer on bir derginin ortalama değeri (%14,43) üzerindedir. Dergideki uluslararası ortak yazarlık yüzdesi ortalamaya yakın bir değere sahip olmasına rağmen dergide yayınlanan makalelerin %82,47'sinde Türkiye'de yer alan kurumlardaki yazarlar bulunmaktadır. Bu durum kesin olmamakla birlikte yazarların çoğunun ülke dışından bir başka yazar ile ortak bir makale yazdığını göstermektedir. *Turkish Journal of Earth Sciences* dergisi %82,47 INO-P değeriyle 11 dergi içerisinde en güçlü ulusal yönelime sahip ikinci dergi konumundadır. Tablo 4.19'da dergideki yayınlara en çok yazarla katkı yapan 10 ülke yer almaktadır.

Tablo 4.19: Turkish Journal of Earth Sciences dergisinin yazarlarının ülke bağlantısında en sık yer alan 10 ülke

Ülke	Yayınlarda yer alma sıklığı	%
TURKEY	80	82,47
PAKISTAN	4	4,12
PEOPLES R CHINA	4	4,12
FRANCE	3	3,09
GREECE	3	3,09
ITALY	3	3,09
AUSTRALIA	2	2,06
ENGLAND	2	2,06
GERMANY	2	2,06
USA	2	2,06

Turkish Journal of Earth Sciences aldığı atıflar yönünden incelendiğinde ise 25 farklı ülkeden 73 atıf aldığı ve alınan bu atıfların %63,01'inin Türkiye'de bulunan kurumlardaki yazarlar tarafından yapıldığı görülmektedir. Dergi INO-C değeri açısından son sırada yer almaktadır. Bir başka ifade ile atıflar açısından en ulusal

yönelimli dergi konumundadır. Ayrıca dergi atıf coğrafi dağılımı ortalamasından (45,81) daha düşük bir değere (25 ülke) sahiptir. Atıflar açısından dergiye yapılan katkılara bakıldığında Türkiye'den (%63,01) sonra Çin Halk Cumhuriyeti (%16,43) dergiye en çok atıf yapan ikinci ülke konumundadır. Tablo 4.20'de dergiye en çok atıf yapan 10 ülke görülmektedir.

Tablo 4.20: Turkish Journal of Earth Sciences dergisine en çok atıf yapan ülkeler

Ülke	N	%
TURKEY	46	63,01
PEOPLES R CHINA	12	16,43
GERMANY	6	8,21
ITALY	6	8,21
SAUDI ARABIA	5	6,84
SWITZERLAND	4	5,47
USA	3	4,11
FRANCE	2	2,74
IRAN	2	2,74
JAPAN	2	2,74

Derginin editör kurulu üyelerinin coğrafi dağılımına bakıldığında ise, 11 farklı ülkeden 57 üye bulunduğu görülmektedir. Dergi editör kurulundaki üyelerinin adres bağlantılarında yer alan 11 farklı ülke ile inceleme kapsamındaki dergilerin editör kurulu coğrafi dağılımı ortalamasının (13,54) altında kaldığı görülmektedir. Tablo 4.21'de derginin yayın kurulunda en sık yer alan üyelerin ilk 5'inin bilgileri sunulmuştur.

Tablo 4.21: Turkish Journal of Earth Sciences dergisinin editör kurulunda en sık yer alan 5 ülke ve üyelerin ülkelere dağılımları

Ülke	Yayın kurulu üyesi sayısı	%
TURKEY	39	68,42
PEOPLES R CHINA	7	12,28
UNITED KINGDOM	2	3,50
GREECE	2	3,50
AUSTRALIA	1	1,75

4.3.6. Turkish Journal of Electric Engineering and Computer Sciences

Turkish Journal of Electric Engineering and Computer Sciences dergisi 11 dergi içerisinde en çok araştırma makalesi yayınlayan ve en çok atıf alan üçüncü dergidir. Dergide 48 farklı ülkeden 990 yazar yayın yapmıştır. Dergi 48 ülke ile yazar coğrafi

dağılımı bakımından ortalamanın (32,09) üzerinde bir dağılıma sahiptir. Türkiye’den sonra dergiye katkı yapan ikinci ülke Hindistan (%13,61)’dir. Dergideki uluslararası ortak yazarlık oranı %15 örneklem gurubundaki dergilerin ortalama değerine (%14,43) yakındır. Yayınlar açısından %50 eşik INO-P değerinin üzerinde bir değere (%63,88) sahip olan dergi bu yönüyle ulusal yönelimli olarak atfedilebilir. Tablo 4.22’de dergideki yayınlara en çok yazarla katkı yapan 10 ülkeye yer verilmiştir.

Tablo 4.22: Turkish Journal of Electric Engineering and Computer Sciences dergisinde yayın yapan yazarların ülke bağlantılarında en çok yer alan 10 ülke

Ülke	Yayınlarda yer alma sıklığı	%
TURKEY	230	63,88
INDIA	49	13,61
IRAN	23	6,38
PAKISTAN	19	5,27
PEOPLES R CHINA	15	4,16
MALAYSIA	7	1,94
SOUTH KOREA	7	1,94
ALGERIA	6	1,66
USA	6	1,66
SAUDI ARABIA	5	1,38

Turkish Journal of Electric Engineering and Computer Sciences dergisinin yayınlarına 2023 yılında 274 atıf yapılmıştır. Yapılan bu atıflar 68 farklı ülkeden yazarlara aittir. Bu değer, atıf coğrafi dağılım ortalaması olan 45,81 değerinden yüksektir. Derginin atıfların ulusal yönelimini ölçmeyi amaçlayan INO-C değeri ise %31,02’dir ve bu değer ortalama INO-C değeri olan %50’nin altında olduğu için, derginin atıflar yönünden uluslararası bir eğilimde olduğu değerlendirilebilir. INO-C değerinin düşüklüğü atıfların tek bir ülkede yoğunlaşmadığını gösterdiğinden, yüksek bir uluslararasılık ifade eder. Türkiye’den sonra Çin Halk Cumhuriyeti (%22,99) dergideki yayınlara en çok atıfta bulunan ikinci ülke konumundadır. Tablo 4.23’te dergiye en çok atıf yapan 10 ülke görülmektedir.

Tablo 4.23: Turkish Journal of Electric Engineering and Computer Sciences dergisine en çok atıf yapan ülkeler

Ülke	N	%
TURKEY	85	31,02
PEOPLES R CHINA	63	22,99

INDIA	45	16,42
PAKISTAN	15	5,47
IRAN	14	5,10
SAUDI ARABIA	14	5,10
USA	14	5,10
EGYPT	13	4,74
ENGLAND	10	3,65
MALAYSIA	8	2,92

Turkish Journal of Electric Engineering and Computer Sciences dergisinin editör kurulu üyelerinin ülkelere dağılımına bakıldığında ise, kurul üyelerinin %81,66'sının Türkiye'den olduğu görülmektedir. Dergi bu yönüyle en çok ulusal üye barındıran ikinci dergi konumundadır. Derginin yayın kurulunda 10 farklı ülkeden 60 üye bulunmaktadır. Dergi, editör kurulundaki üyelerinin adres bağlantılarında yer alan 10 ülke ile inceleme kapsamındaki dergilerin ortalama editör kurulu coğrafi dağılımı ortalamasının (13,54) altındadır. Tablo 4.24'te derginin yayın kurulunda yer alan üyelerin ilk 5'inin bilgileri yer almaktadır.

Tablo 4.24: Turkish Journal of Electric Engineering and Computer Sciences dergisinin editör kurulunda en sık yer alan 5 ülke ve üyelerin ülkelere dağılımları

Ülke	Editör kurulu üyesi sayısı	%
TURKEY	49	81,66
USA	2	3,33
UNITED KINGDOM	2	3,33
SPAIN	1	1,66
SLOVENIA	1	1,66

4.3.7. Turkish Journal of Mathematics

Turkish Journal of Mathematics dergisi 2020-2022 yılları arasında 62 farklı ülkeden 661 yazar ile 373 araştırma makalesi yayınlamıştır. Dergi 62 farklı ülkeden yazara sahip olmasıyla yazarların coğrafi dağılımları açısından 11 dergi içerisinde ilk sıradadır. Ayrıca dergi diğer TÜBİTAK dergileri içerisinde en düşük INO-P değerine (%50,67) sahiptir. Bu yönüyle *Turkish Journal of Mathematics* %50 eşik INO-P değerini aşmış olmasına karşın, diğer dergiler içerisinde yayınları açısından en uluslararası dergi olarak gösterilebilir. Derginin uluslararası ortak yazarlık oranı %21.98'dir. Dergi bu açıdan da diğer 11 dergi arasında en yüksek uluslararasılık değerine sahiptir ve tüm araştırma kapsamındaki dergilerin ortalama uluslararası ortak yazarlık yüzdesinin (%14,43) üzerindedir. Bu noktada derginin INO-P değeri

ile uluslararası ortak yazarlık yüzdesi arasında paralellik olduğu söylenebilir. Tablo 4.25'te dergideki yayınlara en çok yazarla katkı yapan 10 ülke yer almaktadır.

Tablo 4.25: Turkish Journal of Mathematics dergisinde yayın yapan yazarların ülke bağlantılarında en sık yer alan 10 ülke

Ülke	Yayınlarda yer alma sıklığı	%
TURKEY	189	50,67
PEOPLES R CHINA	31	8,31
INDIA	23	6,16
IRAN	18	4,82
ALGERIA	15	4,02
USA	13	3,48
BULGARIA	10	2,68
AZERBAIJAN	9	2,41
ITALY	9	2,41
SOUTH KOREA	8	2,14

Turkish Journal of Mathematics dergisi 2023 yılında 54 farklı ülkeden 208 atıf almıştır. Dergiye yapılan bu atıfların %41,34'ü Türkiye'deki kurumlarda çalışan yazarlar tarafından yapılmıştır yani INO-C değeri %41,34'tür. Öte yandan dergi atıflarının yarısından fazlasını Türkiye dışındaki yazarlardan almıştır. Bu yönüyle *Turkish Journal of Mathematics* %50 eşik INO-C değerinin altında bir değere sahiptir ve atıfları yönünden uluslararası yönelimdedir. Tablo 4.26'da dergiye en çok atıf yapan ilk 10 ülke ve bu ülkelerin atıflarda kaç kez bulunduğu görülmektedir.

Tablo 4.26: Turkish Journal of Mathematics dergisine en çok atıf yapan ülkeler

Ülke	N	%
TURKEY	86	41,34
PEOPLES R CHINA	33	15,86
SAUDI ARABIA	27	12,98
INDIA	17	8,17
PAKISTAN	15	7,21
EGYPT	14	6,73
TAIWAN	12	5,76
IRAN	10	4,80
ALGERIA	9	4,32
SOUTH KOREA	9	4,32

Turkish Journal of Mathematics derginin yayın kurulu üyelerinin dağılımına bakıldığında ise kurul üyelerinin %38,88'inin Türkiye'den olduğu görülmektedir. Bir

başka ifadeyle derginin editör kurulundaki üyelerin yarısından fazlası uluslararasıdır. Derginin yayın kurulunda 16 farklı ülkeden 36 üye bulunmaktadır. Bu yönüyle dergi editör kurulu üye sayısı bakımından sondan üçüncüdür. Tablo 4.27’de derginin editör kurulunda yer alan üyelerin ülke bağlantılarında görünen ilk 5 ülkenin dağılım oranları yer almaktadır.

Tablo 4.27: Turkish Journal of Mathematics dergisinin editör kurulunda en sık yer alan 5 ülke ve üyelerin ülkelere dağılımları

Ülke	Yayın kurulu üyesi sayısı	%
TURKEY	14	38,88
SPAIN	3	8,33
POLAND	2	5,55
CANADA	2	5,55
ROMANIA	2	5,55

4.3.8. Turkish Journal of Medical Sciences

Turkish Journal of Medical Sciences 2020-2022 yılları arasında 590 makale yayınlamıştır. Bu makalelerde 32 farklı ülkeden 3.315 yazar yer almıştır. Bu yönüyle dergi diğer TÜBİTAK dergileri arasında en çok yazarla yayın yapan dergi durumundadır. Dergideki uluslararası ortak yazarlık katkısı araştırma kapsamındaki dergilerin ortalama uluslararası ortak yazarlık yüzdesi değerinin (%14,43) oldukça altında olup %2,71 olarak bulunmuştur. Bu açıdan dergi en düşük uluslararası ortak yazarlık yüzdesine sahip dergi konumundadır. *Turkish Journal of Medical Sciences* dergisinde yer alan makalelerin yazarlarının %93,05’i Türkiye’deki kurumlarda çalışmaktadır. Bir başka ifadeyle derginin INO-P değeri %93,05’tir. Bu değer eşik INO değerinden (%50) oldukça yüksektir ve dergi 11 dergi arasında en güçlü şekilde ulusal eğilim gösteren dergi durumundadır. Tablo 4.28’de dergideki yayınlarda yazar ülke bağlantısı olarak en sık yer alan 10 ülkenin katkı oranları görülmektedir.

Tablo 4.28: Turkish Journal of Medical Sciences dergisinin yazar ülke bağlantılarında en sık yer alan 10 ülke

Ülke	Yayınlarda yer alma sıklığı	%
TURKEY	549	93,05
PEOPLES R CHINA	21	3,55
USA	5	0,84
ENGLAND	4	0,67

IRAN	4	0,67
ITALY	4	0,67
PAKISTAN	4	0,67
AUSTRIA	2	0,33
GERMANY	2	0,33
INDONESIA	2	0,33

Turkish Journal of Medical Sciences dergisinin atıflarına bakıldığında ise 2023 yılında 72 farklı ülkeden 416 atıf aldığı görülmektedir. Dergiye yapılan bu atıfların %22,83'ü tek bir ülkedeki yazarlar tarafından yapılmıştır. Bir başka ifadeyle derginin ulusal yöneliminin ölçüsü olan INO-C değeri %22,83'tür. Bu değer INO-C eşik değerinin (%50) oldukça altında olması sebebiyle dergiyi atıfları açısından uluslararası kılmaktadır. Dergi *Turkish Journal of Biology*'den sonra atıfları açısından en uluslararası dergi durumundadır. Tablo 4.29'da ise dergiye yapılan atıfların yazar ülke bağlantılarında en sık bulunan 10 ülke ve sıklık oranları görülmektedir.

Tablo 4.29: Turkish Journal of Medical Sciences dergisine yapılan atıfların yazar ülke bağlantılarında en sık yer alan ülkeler

Ülke	N	%
TURKEY	95	22,83
PEOPLES R CHINA	88	21,15
USA	52	12,50
ITALY	34	8,17
BRAZIL	17	4,08
FRANCE	16	3,84
SPAIN	16	3,84
AUSTRALIA	13	3,12
ENGLAND	13	3,12
INDIA	13	3,12

Turkish Journal of Medical Sciences dergisinin editör kurulu üyelerinin dağılımına bakıldığında ise kurul üyelerinin %92,55'nin Türkiye'den olduğu görülmektedir. Ayrıca derginin editör kurulunda 6 ülkeden üye vardır ve bu durum dergiyi en düşük uluslararası editör kurulu üyesine sahip dergi yapmaktadır. Dergi 6 ülkeden editör kurulu üyesi barındırmasıyla, araştırma kapsamındaki dergilerin editör/yayın kurulu coğrafi dağılım ortalamasının (13,54) altındadır. Tablo 4.30'da derginin yayın kurulunda yer alan üyelerin ilk 5'inin bilgileri yer almaktadır.

Tablo 4.30: Turkish Journal of Medical Sciences dergisinin editör kurulunda en sık yer alan 5 ülke ve üyelerin ülkelere dağılımları

Ülke	Yayın kurulu üyesi sayısı	%
TURKEY	87	92,55
USA	3	3,19
OMAN	1	1,06
CYPRUS	1	1,06
CANADA	1	1,06

4.3.9. Turkish Journal of Physics

Pozitif bilim dergileri içerisinde fizik alt alanında yer alan *Turkish Journal of Physics* ESCI dizininde yer alan tek TÜBİTAK dergisidir. Dergi 2020-2022 yılları arasında 36 makale yayınlamıştır. Dergi aynı zamanda, diğer TÜBİTAK dergileri arasında yılda ortalama 18 makale ile en az makale yayınlayan dergi durumundadır. Yayımlanan bu makalelere 9 farklı ülkeden 68 yazar katkı yapmıştır. Yazarlarının coğrafi dağılımı açısından dergi 9 ülke ile tüm dergilerin yazar coğrafi dağılımı ortalamasından (32,9) düşüktür ve son sırada bulunmaktadır. Dergideki uluslararası ortak yazarlık katkısı %5,55 iken (ortalama %14,43) makale başına düşen yazar sayısı ise 2.08'dir. Dergideki yayınların %72,22'sinde yazar ülke bağlantısı olarak Türkiye yer almaktadır. Yani derginin INO-P değeri %72,22'dir ve bu değer eşik INO-P değerinin üzerindedir. Bu yönüyle dergi yayınları açısından ulusal eğilim göstermektedir. Tablo 4.31'de dergide yayın yapan ilk 10 ülkenin katkı oranları görülmektedir.

Tablo 4.31: Turkish Journal of Physics dergisinin yazar ülke bağlantılarında en sık yer alan 10 ülke

Ülke	Yayınlarda yer alma sıklığı	%
TURKEY	26	72,22
USA	3	8,33
GHANA	2	5,55
PAKISTAN	2	5,55
ALGERIA	1	2,77
AZERBAIJAN	1	2,77
GERMANY	1	2,77
ITALY	1	2,77
NORWAY	1	2,77

Dergi 2023 yılında 11 farklı ülkeden 24 atıf almıştır. Bu yönüyle en az atıf alan dergi konumundadır. *Turkish Journal of Physics* dergisinin INO-C değeri %54,21 olarak bulunmuştur. Atıflar açısından dergi %50 INO-C değerinin üzerinde bir orana sahiptir ve bu nedenle ulusal yönelimli olarak düşünülebilir. Alınan atıfların yazar ülke bağlantıları Tablo 4.32’de yer almaktadır.

Tablo 4.32: Turkish Journal of Physics dergisine yapılan atıfların yazar ülke bağlantılarında en sık yer alan ülkeler

Ülke	N	%
TURKEY	13	54,21
PEOPLES R CHINA	7	29,16
GERMANY	3	12,50
SOUTH KOREA	2	8,33
USA	2	8,33
DENMARK	1	4,16
INDIA	1	4,16
IRELAND	1	4,16
JAPAN	1	4,16
MOROCCO	1	4,16

Turkish Journal of Physics 7 ülkeden 22 editör kurulu üyesini bünyesinde barındırmaktadır. Üyelerinin coğrafi dağılımı noktasında TÜBİTAK dergileri arasında en az kurul üyesine sahip birinci, en az sayıda ülkeden üye barındıran ikinci dergi durumundadır. Tablo 4.33’te derginin editör kurulunda yer alan üyelerin ilk 5’inin ülke bağlantıları ve yüzdelik dağılımları yer almaktadır.

Tablo 4.33: Turkish Journal of Physics dergisinin editör kurulunda en sık yer alan 5 ülke ve üyelerin ülkelere dağılımları

Ülke	Editör kurulu üyesi sayısı	%
TURKEY	15	68,18
USA	2	9,09
UNITED KINGDOM	1	4,54
IRAN	1	4,54
GERMANY	1	4,54

4.3.10. Turkish Journal of Veterinary & Animal Sciences

Turkish Journal of Veterinary & Animal Sciences dergisi 2020-2022 yılları arasında 201 makale yayınlamıştır. Yayımlanan bu makalelere 28 farklı ülkeden 802 yazar

katkı yapmıştır. Dergideki uluslararası ortak yazarlık katkısı %4,47’dir ve bu değer tüm dergilerin ortalaması olan uluslararası ortak yazarlık değerinin (%14,43) 10 puan altında yer almaktadır. Derginin uluslararası ortak yazarlık yönünden 11 dergi arasında en düşük değere sahip ikinci dergi durumundadır. Dergideki yayınların %65,67’sinde yazar ülke bağlantısı olarak Türkiye yer almaktadır. Yani derginin INO-P değeri %65,67’dir ve bu değer ortalama INO-P değerinin (%50) üzerindedir. Derginin yayınları açısından ulusal yönelimli olduğu kabul edilebilir. Hindistan ve Pakistan (%6,46) dergideki yayınlara Türkiye’den sonra en çok katkı yapan ülkelerdir. Tablo 4.34’te dergideki yayınlara katkı yapan ilk 10 ülke görülebilir.

Tablo 4.34: Turkish Journal of Veterinary & Animal Sciences dergisinin yazar ülke bağlantılarında en sık yer alan 10 ülke

Ülke	Yayınlarda yer alma sıklığı	%
TURKEY	132	65,67
INDIA	13	6,46
PAKISTAN	13	6,46
BRAZIL	11	5,47
IRAN	6	2,98
PEOPLES R CHINA	4	1,99
INDONESIA	2	0,99
JORDAN	2	0,99
POLAND	2	0,99
SERBIA	2	0,99

Atıflar açısından incelendiğinde dergi 2023 yılında 33 farklı ülkeden yazarlar tarafından 71 atıf almıştır. Dergiye yapılan bu atıfların %40,84’i Türkiye’de yer alan kurumlardaki yazarlar tarafından yapılmıştır. Dergi %40,84 INO-C değeri ile eşik INO-C değerinin (%50) altındadır ve bu durum dergiyi atıfları açısından uluslararası yönelimli yapmaktadır. Türkiye’den sonra Brezilya (%8,45) dergiye en çok atıf yapan ikinci ülkedir. Katkı sıralamasında ikinci sırada Brezilya’nın yer alması dergiyi diğer dergilerden farklı kılmaktadır. *Turkish Journal of Veterinary & Animal Sciences* atıflarının yarısından fazlasını (%59,16) Türkiye dışından almıştır. Tablo 4.35’te dergiye yapılan atıfların yazar ülke bağlantılarındaki dağılım görülebilir.

Tablo 4.35: Turkish Journal of Veterinary & Animal Sciences dergisine yapılan atıfların yazar ülke bağlantılarında en sık yer alan ülkeler

Ülke	N	%
TURKEY	29	40,84
BRAZIL	6	8,45
EGYPT	5	7,04
ITALY	4	5,63
PAKISTAN	4	5,63
BANGLADESH	3	4,22
INDIA	3	4,22
INDONESIA	3	4,22
IRAN	3	4,22
PEOPLES R CHINA	3	4,22

Derginin editör kurulu üyelerinin dağılımına bakıldığında kurul üyelerinin %72,41'inin Türkiye'den olduğu görülmektedir. Derginin editör kurulunda 7 ülkeden 22 üye bulunmaktadır. Bu yönüyle dergi editör kurulu diğer dergilerin ülke dağılımı ortalamasının (13,54) ve üye sayısı ortalamasının (63,09) altındadır. Tablo 4.36'da derginin editör kurulunda yer alan üyelerin ilk 5'inin bilgileri yer almaktadır.

Tablo 4.36: Turkish Journal of Veterinary & Animal Sciences dergisinin editör kurulunda en sık yer alan 5 ülke ve üyelerin ülkelere dağılımları

Ülke	Editör kurulu üyesi sayısı	%
TURKEY	21	72,41
USA	3	10,34
POLAND	2	6,89
ITALY	1	3,44
DENMARK	1	3,44

4.3.11. Turkish Journal of Zoology

Turkish Journal of Zoology gelişimsel biyoloji, filogenetik, nanobiyoteknoloji ve evrimsel biyoloji konularında yayın yapan bir dergidir. Dergi 2020-2022 yılları arasında 92 makale yayınlamıştır. Yayımlanan bu makalelere 37 farklı ülkeden 377 yazar katkı yapmıştır. *Turkish Journal of Zoology* %25'lik uluslararası ortak yazarlık oranı ile diğer dergiler arasında en yüksek uluslararası ortak yazarlık oranına sahiptir. Söz konusu değer araştırma kapsamındaki dergilerin uluslararası ortak yazarlık ortalamasının (%14,43) yaklaşık 10 puan üzerindedir. Öte yandan dergi %65,21 İNO-P oranı ile eşik değerin (%50) üzerinde kalmakta ve yayınlar açısından ulusal

yönelim sergilemektedir. Diğer dergilerden farklı olarak İran ve İtalya (%5,43) *Turkish Journal of Zoology* dergisindeki yayınlara Türkiye’den sonra en çok katkı yapan ülkelerdir. Tablo 4.37’de dergiye yazarlarıyla en sık katkı yapan ülkeler görülmektedir.

Tablo 4.37: Turkish Journal of Zoology dergisinin yazar ülke bağlantılarında en sık yer alan 10 ülke

Ülke	Yayınlarda yer alma sıklığı (N)	%
TURKEY	60	65,21
IRAN	5	5,43
ITALY	5	5,43
BELGIUM	3	3,26
BULGARIA	3	3,26
PEOPLES R CHINA	3	3,26
RUSSIA	3	3,26
SERBIA	3	3,26
SPAIN	3	3,26
UKRAINE	3	3,26

Turkish Journal of Zoology 2023 yılında 40 farklı ülkeden 73 atıf almıştır. Derginin aldığı atıfların coğrafi dağılımı (40 ülke) araştırmada incelenen dergilerin ortalama dağılımının (45,81) altındadır. Derginin atıflar açısından ulusal yöneliminin ölçüsü olan INO-C değeri %45,21 eşik değerinin (%50) altındadır ve bu durumda derginin aldığı atıflar açısından uluslararası eğilimli olduğu söylenebilir. Türkiye’den sonra İran (%9,58) dergiye en çok atıf yapan ikinci ülkedir. Dergi atıflarının yarısından fazlasını Türkiye dışından almıştır. Bu durumda atıflar açısından derginin uluslararası olduğu söylenebilir. Tablo 4.38’de derginin en çok atıf aldığı ilk 10 ülke ve atıfların dağılımları görülebilir.

Tablo 4.38: Turkish Journal of Zoology dergisine en çok atıfın geldiği ülkeler

Ülke	N	%
TURKEY	33	45,21
IRAN	7	9,58
GERMANY	5	6,84
ITALY	5	6,84
USA	5	6,84
FRANCE	4	5,47
ISRAEL	4	5,47
RUSSIA	4	5,47
BULGARIA	3	4,11

Derginin yayın kurulu üyelerinin dağılımına bakıldığında ise kurul üyelerinin %72,41'inin Türkiye'den olduğu görülmektedir. Derginin yayın kurulunda 14 ülkeden 50 üye bulunmaktadır. Dergi 14 ülkeden üye barındırması ile incelenen dergi setinin editör/yayın kurulu üyesi coğrafi dağılım ortalamasından (13,54) daha yüksektir. Tablo 4.39'da derginin yayın kurulunda yer alan üyelerin ilk 5'inin bilgileri yer almaktadır.

Tablo 4.39: Turkish Journal of Zoology dergisinin editör kurulunda en sık yer alan 5 ülke ve üyelerin ülkelere dağılımları

Ülke	Editör kurulu üyesi sayısı	%
TURKEY	30	60
USA	3	6
GERMANY	3	6
SPAIN	2	4
ITALY	2	4

4.4. Dergi Etki Faktörü ve INO-C Değerleri Arasındaki İlişki

Mevcut çalışmada 5 yıllık JIF değerlerinin, dergilerin aldığı atıfların uluslararasılığı arasında bir ilişkinin olup olmadığı test edilmiştir. 5 yıllık JIF ile INO-C değerleri arasındaki bu ilişkiye yönelik bulgular verilmeden önce Etki Faktörü hakkında açıklayıcı bilgilerin verilmesinde yarar vardır. Dergi Etki Faktörü, 1955 yılında Eugene Garfield tarafından oluşturulmuştur ve ilk kullanım amacı koleksiyon geliştiren kütüphanecilerin dergileri satın alırken önceliklerini belirlemesine yardımcı olmaktır (Gasparyan vd., 2017, s. 173). Daha sonra ise dergilerin kalitesini ve etki değerini ölçmek için sıkça kullanılan bir ölçme aracı haline almıştır. Kullanılan en basit bibliyometrik ölçeklerden olan Dergi Etki Faktörü, temel olarak dergilerin alıntılarının hesaplanması yoluyla bir etki ölçümü yapmaktadır. Dergi Etki Faktörü, bir derginin önceki iki yılda yayınladığı atıf yapılabilir makalelerine o yıl yapılan atıf sayısının oranı olarak ifade edilmektedir (Garfield, 2006, s. 90).

Araştırmada 5 yıllık Etki Faktörünün (5JIF) dergilerin aldığı atıfların uluslararası yönelimi (INO-C) arasındaki ilişki Pearson kolerasyon testi ile sınanmıştır. Buna göre ilk olarak dergilerin 5 Yıllık Etki Faktörü değerleri ile INO-C değerlerinin Shapiro-Wilk normallik testleri gerçekleştirilmiştir. Test sonuçlarına göre INO-C ve

5 yıllık JIF değerleri normal dağılım sergilemektedir (INO-C için $p=0,671$; 5 Year JIF için $p=0,266$). Veriler normal dağılım gösterdiği için Pearson kolerasyon testinin yapılması uygun bulunmuştur. 5 Yıllık Dergi Etki Faktörü değeri ($Ort=1.26$, $SS=0.49$) ile INO-C ($Ort=39.31$, $SS=12.13$) arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik yapılan Pearson kolerasyon testi sonucuna göre ise 5 yıllık etki faktörü ile INO-C değeri arasında orta düzeyde negatif yönde doğrusal ilişkinin olduğunu söylemek mümkündür ($r = -.528$, $p=.095$).

Tablo 4.40: 5 Year JIF ile INO-C arasındaki Pearson kolerasyon testi sonuçları

	5 Year JIF	INO-C
5 Year JIF	1	-.528
INO-C	-.528	1

Yukarıdaki negatif kolerasyonun sonucuna göre; Etki Faktörü değeri arttıkça INO-C değeri düşmekte veya Etki Faktörü değeri düştükçe INO-C değeri artmaktadır. Burada INO-C değerinin *düşük* olması uluslararasılığın yüksekliği olarak ifade edildiğinden Etki Faktörü değeri arttıkça aslında uluslararasılığında arttığı yönünde bir yorumlama yapılması mümkün iken yukarıda ifade edilen testin sonuçları *anlamlılık kriterlerini karşılamadığı için* bu iki değer arasında bir ilişki bulunamamıştır.

Yukarıda detaylandırılan 5JIF ve INO-C değerleri arasındaki ilişki, TÜBİTAK tarafından yayınlanan doğa bilimleri dergilerine de ayrıca uygulanmıştır. Veri setinde *Turkish Journal of Medical Sciences* ve *Turkish Journal of Electric Engineering and Computer Sciences* dergileri hariç tüm diğer dergiler doğa bilimleri kategorisi altında yer almaktadır. Söz konusu 9 doğa bilimleri dergisine ait 5JIF ve INO-C değişkenleri için öncelikle Shapiro-Wilk normallik testleri gerçekleştirilmiştir. Buna göre 5JIF ve INO-C değerleri normal dağılım sergilemektedir (INO-C için $p=0,745$; 5 Year JIF için $p=0,268$). Normallik testi sonucu yapılan Pearson kolerasyon testine göre doğa bilimleri dergilerinin 5 Yıllık Etki Faktörü değerleri ($Ort=1.24$, $SS=0.51$) ile INO-C ($Ort=42.06$, $SS=11.52$) değerleri arasında orta düzeyde negatif yönde doğrusal ilişkinin olduğunu söylemek mümkündür ($r=-.544$, $p=.130$). Aynı şekilde söz

konusu ilişki *anlamlılık kriterlerini karşılamadığı için* doğa bilimleri dergileri özelinde de 5 Yıllık Dergi Etki Faktörü değerleri ile INO-C değerleri arasında bir ilişkinin bulunamadığı söylenebilir.

Yapılan testler veri setinde yer alan dergilerin tamamı (n=11) ile doğa bilimleri dergileri (n=9) arasında anlamlılık ve ilişki yönünden farklı bir sonuç elde edilmediğini göstermektedir.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmada TÜBİTAK tarafından yayınlanan 11 pozitif bilim dergisinin uluslararası yönelimleri analiz edilmiştir. Dergiler ait 2020-2022 yıllarındaki yayın verileri ile 2023 yılı atıf verileri bibliyometrik yöntemler kullanılarak açığa çıkarılmıştır. Çalışmada Henk Moed tarafından oluşturulan INO (*Index of National Orientation*) ölçeği ve bu ölçeğin yayın ve atıf türevleri olan INO-P ve INO-C indeksleri kullanılmıştır. Bununla birlikte dergilerde yayın yapan yazarların uluslararası ortak yazarlık yüzdeleri Bibliometrix kütüphanesi kullanılarak hesaplanmıştır.

5.1. Bulguların Değerlendirmesi

Araştırmada analiz edilen dergilerin tamamı Moed vd. (2021, s. 3659) tarafından ortaya konan ve bir dergiyi ulusal yönelimli olarak tanımlayan %50 INO-P eşik değerini aşmaktadır. Bu nedenle çalışmada analiz edilen 11 derginin yayınlar açısından ulusal yönetime sahip olduğundan bahsedilebilir. Atıflar açısından bakıldığında ise %50 INO-C değerinin üzerinde sadece iki dergi bulunmaktadır (*Turkish Journal of Earth Sciences* ve *Turkish Journal of Physics*). Kalan 9 derginin atıfları açısından uluslararası yönetime sahip olduğu değerlendirilebilir.

5JIF ile INO-C arasında orta düzeyde negatif yönde ilişki bulunmasına rağmen bu ilişkinin anlamlılık kriterini karşılamaması, etki faktörü puanının atıfların uluslararasılığını yansıtmada yetersiz olduğunu ve dergiyi uluslararası hale getirmediğini göstermesi açısından önemlidir. Ayrıca sonuç Moed ve arkadaşlarının yaptığı çalışma (2020) ile paralellik göstermektedir. Bunu durumda çalışmada “*Dergi Etki Faktörü ile dergi uluslararasılığı arasında anlamlı bir ilişki vardır*” şeklinde kurulan H_1 hipotezi örneklem kapsamında desteklenmemiştir.

Araştırma, TÜBİTAK dergilerinde yer alan makalelerde yer alan yazarların %28,87’sinin, dergilere yapılan atıfların %66,23’ünün ve dergilerdeki editör kurulu üyelerinin %31,71’inin yayıncı ülke Türkiye dışından geldiğini göstermektedir.

Dergilerin analizi sonucu ortaya çıkan bulgular “*TÜBİTAK tarafından yayınlanan dergilerin uluslararasılık durumu nedir?*” şeklinde oluşturulan *birinci* araştırma sorusunu cevaplamıştır. Buna göre dergiler incelenen veri setinde almış oldukları

atıflar ile uluslararası yönelimdeyken, yayınlamış oldukları makaleler açısından ulusal yönelimdedir.

Dergilere yapılan atıfların %66,23'ünün Türkiye dışından ülkelerden alınmış olması ile ikinci araştırma sorusu olan “*TÜBİTAK tarafından yayınlanan dergilere yapılan atıfların yüzde kaç ı ülke dışından gelmektedir?*” sorusunu cevaplanmıştır.

Dergilerin Etki Faktörü değerleri ile uluslararasılıkları arasında bir ilişkinin var olması fakat bu ilişkinin anlamlı bir ilişki olmaması, “*Dergilerin Etki Faktörü değerleri ile uluslararasılık eğilimleri arasında bir ilişki var mıdır?*” şeklinde oluşturulan *üçüncü* araştırma sorusuna cevap vermektedir.

Türkiye'deki kurumlarda yer alan yazarlar hariç bırakıldığında Çin Halk Cumhuriyeti'nden yazarlar TÜBİTAK dergilerinde en çok yayın yapan (%5,48) yazar grubudur. Dergilerde Çin Halk Cumhuriyeti'nden sonra en sık yayın yapan yazarlar sırasıyla Hindistan (%4,69), İran (3,65), Pakistan (%3,61), Amerika Birleşik Devletleri (%2,03), Cezayir (%1,16) ve Güney Kore (%1,03)'dendir. Dergilerde yayın yapan yazarlar 91 farklı ülkeden dergilerdeki araştırma makalelerine katkı yapmıştır. Bu ülkelerin tamamı yayınlardaki katkı oranları ile birlikte Tablo 4.3'te yer almaktadır. Bu sonuçlar “*TÜBİTAK dergilerinde yayın yapan yazarların ülke dağılımları nasıldır?*” şeklinde sorulan *dördüncü* araştırma sorusunu cevaplamaktadır.

Dergilere yapılan atıfların ülkelere bakıldığında ise yayınlarla paralellik gösterdiği söylenebilir. Tüm dergilere en çok atıfta bulunan yabancı yazarlar sırasıyla Çin Halk Cumhuriyeti (%18,53), Hindistan, (%9,35) Amerika Birleşik Devletleri, (%6,58) Suudi Arabistan (%5,94), İran (%4,84) ve Pakistan (%4,44)'dır. Bu durumda “*TÜBİTAK tarafından yayınlanan dergilerin aldığı atıflar hangi ülkelere gelmektedir?*” şeklinde oluşturulan *beşinci* araştırma sorusu yanıtlanmıştır.

İncelenen 11 dergide 50 ülkeden editör/yayın kurulu üyesi bulunmaktadır. Üyelerin %68,29'u Türkiye'de yer alan kurumlarda çalışmaktadır. Editör kurullarında dergi başına ortalama 13 farklı ülkeden üye yer almaktadır. Dergilerin her birinde Türkiye dışından editör kurulu üyesi yüzde ortalaması %33'tür. Tablo 4.5'te editör kurulu üyelerinin tamamı katkı yaptıkları ülkeler ve dergilere katkı oranları ile birlikte görülebilir. Bu durumda “*TÜBİTAK tarafından yayınlanan dergilerin editör/yayın*

kurullarında yer alan üyelerin coğrafi dağılımları nasıldır?” şeklinde kurulan altıncı araştırma sorusu yanıtlanmıştır.

Dergilerdeki uluslararası ortak yazarlık durumuna bakıldığında ise en yüksek uluslararası ortak yazarlık yüzdesine sahip derginin *Turkish Journal of Zoology* (%25), en düşük uluslararası ortak yazarlık yüzdesine sahip derginin ise *Turkish Journal of Medical Sciences* (%2,71) olduğu ortaya çıkmıştır. Dergilerin ortalama uluslararası ortak yazarlık değeri ise %14,43 olarak bulgulanmıştır. Söz konusu bulgular ile yedinci araştırma sorusu olan “*TÜBİTAK dergilerindeki uluslararası ortak yazarlık (international co-authorship) seviyesi nedir?*” sorusu cevaplanmıştır.

5.2. Dergilerin INO Kullanılarak Yapılan Diğer Çalışmalar ile Karşılaştırılması

Mevcut araştırmanın bulgularını literatürde aynı ölçeği (INO) kullanarak yapılmış benzer araştırmaların bulgularıyla karşılaştırmakta fayda vardır. Scopus’ta Ukrayna dergilerinin yayınları ve atıfları açısından uluslararasılığının araştırıldığı Hladchenko ve Moed (2021a)’in çalışmasında, doğa bilimleri konu kategorisinde yer alan 23 dergiye ait yayınların %71,9’unda Ukraynalı yazarların olduğu belirtilmiştir. Ayrıca atıflar açısından da doğa bilimleri kategorisindeki dergilerdeki yayınların %52,2’sinde Ukraynalı yazarların yer aldığı belirtilmiştir (Hladchenko & Moed, 2021a, ss. 2371-2372 Table 1-2). Mevcut çalışmada da analiz edilen doğa bilimleri dergilerinin yayınlar ve atıflar açısından düşük uluslararasılık gösterdiği belirtilebilir. TÜBİTAK tarafından yayınlanan doğa bilimleri dergileri; *Turkish Journal of Agriculture and Forestry*, *Turkish Journal of Chemistry*, *Turkish Journal of Biology*, *Turkish Journal of Botany*, *Turkish Journal of Earth Sciences*, *Turkish Journal of Mathematics*, *Turkish Journal of Physics*, *Turkish Journal of Veterinary & Animal Sciences* ve *Turkish Journal of Zoology*’dir. Bu 9 dergideki yayınlarda Türkiye’den yazarların oranı ise %64,06’dır. Bu sonuç Hladchenko ve Moed’in (2021a) çalışmasındaki sonuçla (%71,9) karşılaştırıldığında arada %7,84’lik bir fark bulunduğu görülmektedir. Bu küçük fark göz ardı edildiğinde çalışmadaki doğa bilimleri dergilerinin Ukrayna doğa bilimleri dergileri ile benzer uluslararası yönelimde olduğunu söylemek mümkündür. Mevcut çalışmadaki doğa bilimleri dergileriyle Ukrayna doğa bilimleri dergileri aldıkları atıflar açısından karşılaştırıldığında ise, söz konusu dergilere Türkiye’den atıf yapan yazarların oranı

%38,86 iken Ukrayna dergilerine Ukrayna'dan yapılan atıfların oranı %52,2'dir. Aradaki %13,34'lük fark, atıflar açısından TÜBİTAK dergilerinin Hladchenko ve Moed'in çalışmasındaki Ukrayna dergilerine oranla uluslararasılık açısından daha iyi bir noktada olduğu söylenebilir. Bu noktada karşılaştırılan çalışmaların veri setlerinin tam örtüşmediğinin de altını çizmek gereklidir. Mevcut çalışmada TÜBİTAK tarafından yayınlanan doğa bilimleri dergileri (n=9) incelenirken, Hladchenko ve Moed'in çalışmasında Scopus'ta dizinlenen Ukrayna doğa bilimleri dergileri (n=23) incelenmiştir (Hladchenko ve Moed, 2021a, s. 2369).

Bu çalışmada TÜBİTAK tarafından yayınlanan 11 akademik derginin ulusal yönelimleri analiz edilmiştir. Bulgular çerçevesinde dergilerin yayınlara açısından ulusal yönelime sahip olduğu, atıflar açısından ise dergilerin uluslararası yönelime sahip olduğu belirtilebilir. Bu çalışma yerel dergileri uluslararasılıkları açısından değerlendirirken yerel akademik dergilerin değerini sorgulamaya yönelik bir yaklaşımda bulunmamaktadır. Tam tersine yerel akademik dergiler, o ülkedeki araştırmacıların ürettiği bilimsel çıktılarının paylaşımında ve toplumsal kalkınmada önemli bir rol oynamaktadır. Bilimin değerlendirilmesine yönelik politikalar, ulusal dergilerin uluslararası olarak tanımlanan dergilerden daha az bilimsel değere sahip olduğuna inanılmasına yol açmıştır (Moed vd., 2021, s. 3645). Mevcut çalışma bu görüşü desteklemez.

Araştırma sonucunda dergilerin uluslararası sayılan dizinlerde yer almasının dergiyi doğrudan uluslararası yapmadığı, dergi uluslararasılığı konusunun çok boyutlu yönlerinin olduğu ortaya konmuştur. Bu doğrultuda bulgular, üniversitelerin akademik yükselme ve teşvik kriterlerindeki *uluslararası dizinlerde yer alma* olgusunun tekrar düşünülmesi gerektiğini göstermiştir. Ayrıca sonuçlar, akademik teşvik puanlamasının dergilerin indekslendiği uluslararası veri tabanlarına göre yapılmasındansa, puanlamanın ulusal dergi listeleri oluşturularak uzmanlarca yapılacak değerlendirmeler doğrultusunda yapılmasının daha doğru olacağını düşündürmektedir (Kulczycki ve Rozkosz, 2017).

Atıf dizinlerinde yer alan dergilerin uluslararasılığı ile ilgili daha geniş ölçekte çalışmalara ihtiyaç vardır. Tüm bir disiplinin veya atıf dizinlerinde yer alan dergilerin uluslararasılığı değerlendirilebilir. Ayrıca gelecekte yapılacak çalışmalarda bir ülkedeki ulusal dergilerin tamamının ulusal yönelim analizleri ve yazarların yayın

yönelimleri değerlendirilerek disiplinler arası farklılıklar ortaya çıkarılabilir. Disiplinler arası farklılıkların ortaya çıkarılabilmesi için ise daha büyük dergi grupları ile çalışmalar yapılması faydalı olabilir.

KAYNAKÇA

- Akademik teşvik ödeneği yönetmeliği, 2018/11834 (2018).
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=201811834&MevzuatTur=21&MevzuatTertip=5>
- Al, U. ve Soydal, İ. (2011). Atıf dizinlerindeki Türkiye adresli dergiler üzerine bir değerlendirme. *Bilgi Dünyası*, 12(1), 13-29.
<https://doi.org/10.15612/BD.2011.219>
- Alonso, W. J. ve Fernández-Juricic, E. (2002). Regional network raises profile of local journals. *Nature*, 415(6871), Article 6871.
<https://doi.org/10.1038/415471c>
- Aman, V. (2016). Measuring internationality without bias against the periphery. içinde I. Rafols, J. MolasGallart, E. CastroMartinez, & R. Woolley (Ed.), *21st International Conference on Science and Technology Indicators (sti 2016)* (ss. 1042-1049). Univ Politecnica Valencia.
<https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:000436233100134>
- Andrei, T. Teodorescu, D., ve Mirică, A. (2016). Beyond the Impact Factor: Measuring the international visibility of Romanian social sciences journals. *Scientometrics*, 108(1), 1-20. <https://doi.org/10.1007/s11192-016-1949-7>
- Aria, M. ve Cuccurullo, C. (2017). bibliometrix: An R-tool for comprehensive science mapping analysis. *Journal of Informetrics*, 11(4), 959-975.
<https://doi.org/10.1016/j.joi.2017.08.007>

- Aytac, S. ve Slutsky, B. (2017). Authorship trends of research articles published in seven scientific, technical, engineering, and medical (STEM) library journals: Analysis of STEM library research from 2011–2015. *Science & Technology Libraries*, 36(2), 114-134. <https://doi.org/10.1080/0194262X.2017.1323070>
- Bucher, S. (2018). Bibliometric analysis of Central European journals in the Web of Science and JCR Social Science Edition. *Malaysian Journal of Library & Information Science*, 23(2), Article 2. <https://doi.org/10.22452/mjlis.vol23no2.6>
- Buela-Casal, G., Perakakis, P., Taylor, M. ve Checa, P. (2006). Measuring internationality: Reflections and perspectives on academic journals. *Scientometrics*, 67(1), 45-65. <https://doi.org/10.1007/s11192-006-0050-z>
- Buela-Casal, G. ve Zych, I. (2012). How to measure the internationality of scientific publications. *Psicothema*, 24(3), 435-441.
- Chavarro, D., Ràfols, I. ve Tang, P. (2018). To what extent is inclusion in the Web of Science an indicator of journal ‘quality’? *Research Evaluation*, 27(2), 106-118. <https://doi.org/10.1093/reseval/rvy001>
- Doçentlik başvurusuna ilişkin S.S.S. (2023). https://www.uak.gov.tr/Documents/docentlik/2023/2023-ekim-donemi/2023E_SikcaSorulanSorularveCevaplari_25092023.pdf
- Garfield, E. (2003). The meaning of the Impact Factor. *International Journal of Clinical and Health Psychology*, 3(2), 363-369.
- Garfield, E. (2006). The history and meaning of the Journal Impact Factor. *JAMA*, 295(1), 90. <https://doi.org/10.1001/jama.295.1.90>
- Gasparyan, A. Y., Nurmashev, B., Yessirkepov, M., Udovik, E. E., Baryshnikov, A. A. ve Kitas, G. D. (2017). The Journal Impact Factor: Moving toward an

- alternative and combined scientometric approach. *Journal of Korean Medical Science*, 32(2), 173-179. <https://doi.org/10.3346/jkms.2017.32.2.173>
- Gazni, A. (2015). Globalization of national journals: Investigating the growth of international authorship. *Learned Publishing*, 28(3), 195-204. <https://doi.org/10.1087/20150305>
- Gazni, A. ve Ghaseminik, Z. (2016). Internationalization of scientific publishing over time: Analysing publishers and fields differences. *Learned Publishing*, 29(2), 103-111. <https://doi.org/10.1002/leap.1018>
- Gini katsayısı. (2022). İçinde *Vikipedi*. https://tr.wikipedia.org/w/index.php?title=Gini_katsay%C4%B1s%C4%B1&oldid=28790210
- Glänzel, W. ve Schubert, A. (2005). Domesticity and internationality in co-authorship, references and citations. *Scientometrics*, 65(3), 323-342.
- Glaser, J. ve Aman, V. (2017, Ekim 20). *Journals as communication channels between national sub-communities*. 16th International Conference on Scientometrics and Informetrics, Wuhan, China.
- Haustein, S. (2012). *Multidimensional journal evaluation: Analyzing scientific periodicals beyond the impact factor*. De Gruyter/Saur.
- Hladchenko, M. ve Moed, H. F. (2021a). National orientation of Ukrainian journals: Means-ends decoupling in a semi-peripheral state. *Scientometrics*, 126(3), 2365-2389. <https://doi.org/10.1007/s11192-020-03844-4>
- Hladchenko, M. ve Moed, H. F. (2021b). The effect of publication traditions and requirements in research assessment and funding policies upon the use of national journals in 28 post-socialist countries. *Journal of Informetrics*, 15(4), 101190. <https://doi.org/10.1016/j.joi.2021.101190>

ISO 4:1997. (1997). ISO. <https://www.iso.org/standard/3569.html>

Jesús, R.-R. ve María José, M.-S. (2004). Patterns of the foreign contributions in some domestic vs. International journals on Earth Sciences. *Scientometrics*, 59(1), 95-115. <https://doi.org/10.1023/B:SCIE.0000013301.01329.7a>

Kim, M.-J. (2010). Visibility of Korean science journals: An analysis between citation measures among international composition of editorial board and foreign authorship. *Scientometrics*, 84(2), 505-522. <https://doi.org/10.1007/s11192-010-0168-x>

Kriterler – TR-Dizin. (2023). <https://trdizin.gov.tr/kriterler/>

Kulczycki, E. ve Rozkosz, E. A. (2017). Does an expert-based evaluation allow us to go beyond the Impact Factor? Experiences from building a ranking of national journals in Poland. *Scientometrics*, 111(1), 417-442. <https://doi.org/10.1007/s11192-017-2261-x>

Kulczycki, E., Rozkosz, E. A. ve Drabek, A. (2019). Internationalization of Polish journals in the social sciences and humanities: Transformative role of the research evaluation system. *Canadian Journal of Sociology*, 44(1), 9-38. <https://doi.org/10.29173/cjs28794>

Lambovska, M. ve Todorova, D. (2021). ‘Publish and flourish’ instead of ‘publish or perish’: A motivation model for top-quality publications. *Journal of Language and Education*, 7(1), 141-155. <https://doi.org/10.17323/jle.2021.11522>

Lu, X. (2022). What drives Chinese scholars to publish in international journals ? Motivations and implications. *Higher Education Research & Development*, 41(6), 1977-1991. <https://doi.org/10.1080/07294360.2021.1971162>

- Macan, B., Pikić, A. ve Mayer, M. (2012). (Inter)national orientation of croatian social sciences and arts and humanities journals indexed in the web of science database. *Društvena Istraživanja : Časopis Za Opća Društvena Pitanja*, 21(2 (116)), 505-521. <https://doi.org/10.5559/di.21.2.11>
- Macháček, V. (2023). Globalization of scientific communication: Evidence from authors in academic journals by country of origin. *Research Evaluation*, 32(1), 157-169. <https://doi.org/10.1093/reseval/rvac033>
- Moed, H. F. (2005). *Citation analysis in research evaluation*. Springer.
- Moed, H. F., de Moya-Anegón, F., Guerrero-Bote, V. ve Lopez-Illescas, C. (2020). Are nationally oriented journals indexed in Scopus becoming more international? The effect of publication language and access modality. *Journal of Informetrics*, 14(2), 101011. <https://doi.org/10.1016/j.joi.2020.101011>
- Moed, H. F., de Moya-Anegón, F., Guerrero-Bote, V., Lopez-Illescas, C. ve Hladchenko, M. (2021). Bibliometric assessment of national scientific journals. *Scientometrics*, 126(4), 3641-3666. <https://doi.org/10.1007/s11192021-03883-5>
- Moher, D., Naudet, F., Cristea, I. A., Miedema, F., Ioannidis, J. P. A., & Goodman, S. N. (2018). Assessing scientists for hiring, promotion, and tenure. *PLOS Biology*, 16(3), e2004089. <https://doi.org/10.1371/journal.pbio.2004089>
- Nisonger, T. E. (2002). The relationship between international editorial board composition and citation measures in political science, business, and genetics journals. *Scientometrics*, 54(2), 257-268. <https://doi.org/10.1023/A:1016065929026>

- Ofori-Adjei, D., Antes, G., Tharyan, P., Slade, E. ve Tamber, P. S. (2006). Have online international medical journals made local journals obsolete? *PLOS Medicine*, 3(8), e359. <https://doi.org/10.1371/journal.pmed.0030359>
- Öztemiz, F. ve Karcı, A. (2020). Akademik yazarların yayınları arasındaki ilişkinin sosyal ağ benzerlik yöntemleri ile tespit edilmesi. *Uludağ University Journal of The Faculty of Engineering*, 591-608. <https://doi.org/10.17482/uumfd.533476>
- Pajić, D. (2014). Globalization of the social sciences in Eastern Europe: Genuine breakthrough or a slippery slope of the research evaluation practice. *Scientometrics*, 102(2), 2131-2150.
- Pajić, D. ve Jevremov, T. (2014). Globally national - locally international: Bibliometric analysis of a SEE psychology journal. *Psihologija*, 47(2), 263-277.
- Perakakis, P., Taylor, M., Buela-Casal, G. ve Checa, P. (2005). *A neuro-fuzzy system to calculate a journal internationality index*. <https://doi.org/10.5281/ZENODO.45541>
- Pölönen, J., Guns, R., Kulczycki, E., Sivertsen, G. ve Engels, T. C. E. (2021). National lists of scholarly publication channels: An overview and recommendations for their construction and maintenance. *Journal of Data and Information Science*, 6(1), 50-86. <https://doi.org/10.2478/jdis-2021-0004>
- Rallison, S. (2015). What are journals for? *The Annals of The Royal College of Surgeons of England*, 97(2), 89-91. <https://doi.org/10.1308/003588414X14055925061397>
- Ren, S. ve Rousseau, R. (2002). International visibility of Chinese scientific journals. *Scientometrics*, 53(3), 389-405. <https://doi.org/10.1023/A:1014877130166>

- Scopus content policy and selection.* (2023). Wwww.Elsevier.Com.
<https://www.elsevier.com/products/scopus/content/content-policy-and-selection>
- Sin, S.-C. J. (2011). Longitudinal trends in internationalisation, collaboration types, and citation impact: A bibliometric analysis of seven LIS journals (1980-2008). *Journal of Library & Information Studies*, 9(1).
- Sivertsen, G. (2016). Patterns of internationalization and criteria for research assessment in the social sciences and humanities. *Scientometrics*, 107(2), 357-368. <https://doi.org/10.1007/s11192-016-1845-1>
- S.S.S. – TR-Dizin. (2023). <https://trdizin.gov.tr/yarim/>
- Taşkın, Z. (2020). TÜBİTAK Türkiye adresli Uluslararası Bilimsel Yayınları Teşvik Programınca desteklenen dergiler üzerine bir değerlendirme: Yayıncı ülkeler ve disiplin farklılıklarına yakından bakış. *Türk Kütüphaneciliği*, 34(2), Article 2. <https://doi.org/10.24146/tk.685967>
- Taşkın, Z., Doğan, G., Akça, S., Şencan, İ. ve Akbulut, M. (2016). Scopus dergi seçim kriterleri üzerine bir değerlendirme. *Türk Kütüphaneciliği*, 30(1), Article 1.
- Tonta, Y. (2017). Türkiye’de yayımlanan ve Web of Science’ta dizinlenen dergilerle ilgili bir değerlendirme (Journals published in Turkey and indexed in the Web of Science: An evaluation). *Türk Kutuphaneciliği - Turkish Librarianship*, 31(4), 449-482. <https://doi.org/10.24146/tkd.2017.21>
- TR-Dizin. (2023). <https://search.trdizin.gov.tr/tr/dergi/ara?q=>
- Tutuncu, L. (2023). Editorial board publication strategy and acceptance rates in Turkish national journals. *Journal of Data and Information Science*, 0(0). <https://doi.org/10.2478/jdis-2023-0019>

TÜBİTAK Academic Journals. (2024). <https://journals.tubitak.gov.tr/>

Ulusal—TDK. (2023). <https://sozluk.gov.tr/?kelime=ulusal>

Uluslararası—TDK. (2023). <https://sozluk.gov.tr/?kelime=uluslararası>

Uzun, A. (2004). Assessing internationality of scholarly journals through foreign authorship patterns: The case of major journals in information science, and scientometrics. *Scientometrics*, 61(3), 457-465. <https://doi.org/10.1023/B:SCIE.0000045121.26810.35>

ÜAK. (2023). <https://www.uak.gov.tr/Sayfalar/docentlik/basvuru-sartlari/2023/2023-ekim-donemi-docentlik-basvuru-sartlari.aspx>

ÜAK *ekim dönemi doçentlik başvuru şartları*. (2023). <https://www.uak.gov.tr/Sayfalar/docentlik/basvuru-sartlari/2023/2023-ekim-donemi-docentlik-basvuru-sartlari.aspx>

Veretennik, E. ve Yudkevich, M. (2023). Inconsistent quality signals: Evidence from the regional journals. *Scientometrics*, 128(6), 3675-3701. <https://doi.org/10.1007/s11192-023-04723-4>

Wang, J., Begeny, J. C., Hida, R. M. ve Oluokun, H. O. (2020). Editorial boards of 45 journals devoted to school and educational psychology: International characteristics and publication patterns. *School Psychology International*, 41(2), 110-136. <https://doi.org/10.1177/0143034319887522>

Wang, J., Thijs, B. ve Glänzel, W. (2015). Interdisciplinarity and impact: Distinct effects of variety, balance, and disparity. *PLOS ONE*, 10(5), e0127298. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0127298>

Web of Science Journal Evaluation Process and Selection Criteria. (2022). Clarivate. <https://clarivate.com/products/scientific-and-academic-research/research->

discovery-and-workflow-solutions/webofscience-platform/web-of-science-core-collection/editorial-selection-process/editorial-selection-process/

Wormell, I. (1998). Informetric analysis of the international impact of scientific journals: How “international” are the international journals? *Journal of Documentation*, 54(5), 584-605.
<https://doi.org/10.1108/EUM0000000007182>

Wu, X., Fu, Q. ve Zhang, H. Y. (2008). How many Chinese journals are included in the newly indexed 700 regional journals on Web of Science? *Journal of Zhejiang University-SCIENCE A*, 9(7), 1011-1014.
<https://doi.org/10.1631/jzus.A0840001>

Xu, X., Rose, H. ve Oancea, A. (2021). Incentivising international publications: Institutional policymaking in Chinese higher education. *Studies in Higher Education*, 46(6), 1132-1145.
<https://doi.org/10.1080/03075079.2019.1672646>

YÖK. (2023). https://www.yok.gov.tr/Documents/Akademik/A_tablo5_300114.pdf

YÖK atanma kriterleri. (2023). <https://www.yok.gov.tr/akademik/atanma-kriterleri>

Zitt, M. ve Bassecoulard, E. (1998). Internationalization of scientific journals: A measurement based on publication and citation scope. *Scientometrics*, 41(1), 255-271. <https://doi.org/10.1007/BF02457982>

Zitt, M. ve Bassecoulard, E. (1999). Internationalization of communication a view on the evolution of scientific journals. *Scientometrics*, 46(3), 669-685.
<https://doi.org/10.1007/BF02459619>

Zsindely, S., Schubert, A. ve Braun, T. (2005). Editorial gatekeeping patterns in international science journals. A new science indicator. *Scientometrics*, 4(1), 57-68.
<https://doi.org/10.1007/bf02098006>

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

AD SOYAD	OĞUZ ÇOLAK
DOĞUM YERİ	
DOĞUM TARİHİ	

LİSANS EĞİTİM BİLGİLERİ

ÜNİVERSİTE	ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
FAKÜLTE	EDEBİYAT FAKÜLTESİ
BÖLÜM	BİLGİ VE BELGE YÖNETİMİ

İŞ DENEYİMİ

ÇALIŞTIĞI KURUM	
GÖREVİ	KÜTÜPHANECİ
GÖREV SÜRESİ	19 AY

İLETİŞİM BİLGİLERİ

ADRES	
E-POSTA	

